

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

J E L E N T É S

a felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési
programjának ellenőrzéséről

1171

2011. december

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

Iktatószám: V-2010-126/2010-2011.

Témaszám: 11.

Vizsgálat-azonosító szám: V0524

Az ellenőrzést szakmailag felügyelte:

Dr. Becker Pál

költségvetési, felügyeleti főigazgató

Az ellenőrzés felügyeleti vezetője:

Dr. Zöldréti Attila

számvevő igazgatóhelyettes

Az ellenőrzést vezette:

Horváthné Herbáth Mária

számvevő főtanácsos

Az összefoglaló jelentést készítették:

Horváthné Herbáth Mária

számvevő főtanácsos

Eötvös Magdolna

számvevő tanácsos

Samu István

számvevő tanácsos

Az ellenőrzést végezték:

Alexovics Ágota

számvevő tanácsos

Kámán Edina

számvevő

Samu István

számvevő tanácsos

Deák Tamásné

számvevő tanácsos

Lingné Rajz Borbála

számvevő tanácsos

Papp József

számvevő tanácsos

Eötvös Magdolna

számvevő tanácsos

Dr. Novák Zsuzsanna

Csilla

számvevő tanácsos

A témához kapcsolódó eddig készített számvevőszéki jelentések:

címe	sorszám
Jelentés a 2008-ban befejeződő autópálya beruházások ellenőrzéséről	0926
Jelentés a Sport XXI. Létesítményfejlesztési Program keretében támogatott önkormányzati PPP beruházások megvalósításának és önkormányzati feladatok ellátására gyakorolt hatásának ellenőrzéséről	0919
Jelentés a 2007-ben befejeződő autópálya beruházások ellenőrzéséről	0813
Jelentés a felsőoktatás kollégium beruházási programjának ellenőrzéséről	0741
Jelentés a 2006-ban befejeződő autópálya beruházások ellenőrzéséről	0712
Jelentés a Művészetek Palotája megvalósításának és működésének ellenőrzéséről	0660
Jelentés az autópálya beruházások finanszírozási megoldásainak összehasonlító ellenőrzéséről	0645
Jelentés az Igazságügyi Minisztérium fejezet működésének ellenőrzéséről	0567

A köz- és a magánszféra együttműködésével kapcsolatos nemzetközi és hazai tapasztalatok – ÁSZ Fejlesztési és Módszertani Intézet tanulmánya

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	11
I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK	15
II. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK	24
1. A köz- és magánszféra együttműködésében megvalósuló oktatási infrastruktúra-fejlesztési program megalapozottsága	24
1.1. Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program igazodása a felsőoktatás fejlesztési célkitűzéseire, a képzési rendszer átalakításához	24
1.2. Az oktatási infrastruktúra-fejlesztésre irányuló intézményi igények indokoltsága	28
2. A program előkészítésének értékelése	32
2.1. A program lebonyolításának szabályozási feltételei és ágazati szintű előkészítése	32
2.2. A projektek megvalósítását előkészítő intézményi eljárások	36
2.3. A szerződések tartalmi elemeinek értékelése	41
3. A projektek megvalósításának értékelése	45
3.1. A beruházások tervezésének és kivitelezésének megfelelése az intézményi és állami érdekeknek	45
3.2. Az oktatási létesítmények üzemeltetésének értékelése	47
3.3. A programfolyamatok nyomon követésére, értékelésére a minisztérium által kialakított módszerek	52
4. A felsőoktatás ingatlangazdálkodásához, valamint a kollégium beruházási programhoz kapcsolódó korábbi ÁSZ ellenőrzések javaslatainak hasznosulása, és a kollégiumok működtetésének értékelése	55
4.1. A felsőoktatás ingatlangazdálkodásának ellenőrzéséhez kapcsolódó javaslatok hasznosulása	55
4.2. A kollégium beruházási programhoz kapcsolódó ellenőrzés megállapításainak, javaslatainak hasznosulása	56
4.3. A kollégium beruházási program keretében megvalósított létesítmények működtetésének értékelése	57

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Észrevételek
2. sz. melléklet: A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának folyamatábrája
3. sz. melléklet: Az ellenőrzésbe vont szervezetek jegyzéke
4. sz. melléklet: Alapadatok az állami felsőoktatási intézmények PPP-konstrukciójú oktatási infrastruktúra-fejlesztéséről
5. sz. melléklet: Összesítő táblázatok a felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának ellenőrzéséről
6. sz. melléklet: Diagramok a felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának ellenőrzéséről

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

áfa	Általános Forgalmi Adó
Áht.	Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény
ÁKK	Államadósság Kezelő Központ Zrt.
APEH	Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal
ÁSZ	Állami Számvevőszék
BCE	Budapesti Corvinus Egyetem
BDF	Berzsenyi Dániel Főiskola
BKÁE	Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem
BME	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
BMF	Budapesti Műszaki Főiskola
BUBOR	Budapesti bankközi referencia jellegű kamatláb (Budapest Interbank Offered Rate)
DE	Debreceni Egyetem
DF	Dunaújvárosi Főiskola
EFO	Ellenőrzési Főosztály (OKM)
EJF	Eötvös József Főiskola
EKF	Eszterházy Károly Főiskola
ELTE	Eötvös Lóránd Tudományegyetem
EUMSZ	Európai Unió működéséről szóló szerződés
EURIBOR	Európai irányadó bankközi kamatláb (Euro Interbank Offered Rate)
Eurostat	Európai Közösségek Statisztikai Hivatala (Statistical Office of the European Communities)
FFP	Felsőoktatási Fejlesztési Program
Ftv.	A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény
GKM	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
IBB	Intézményi Beruházási Bizottság
IBT	Intézményi Beruházási Terv
IFT	Intézményfejlesztési Terv
Kbt.	A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény
KE	Kaposvári Egyetem
KF	Kecskeméti Főiskola
KRF	Károly Róbert Főiskola
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
Ktv.	Költségvetési törvény
KVI	Kincstári Vagyoni Igazgatóság
LFZE	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
ME	Miskolci Egyetem
MeH	Miniszterelnöki Hivatal
minisztérium, OM, OKM	Oktatási Minisztérium 2006. május 27-ig, 2006. június 2-től 2010. május 24-ig Oktatási és Kulturális Minisztérium

MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
MUP	Magyar Universitas Program
NEFMI	Nemzeti Erőforrás Minisztérium
NFM	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
NFT	Nemzeti Fejlesztési Terv
NYF	Nyíregyházi Főiskola
NYME	Nyugat-magyarországi Egyetem
OE	Óbudai Egyetem (Budapesti Műszaki Főiskola)
OGY	Országgyűlés
PE	Pannon Egyetem
PM	Pénzügyminisztérium
PPI	Termelői Árindex (Producers Price Index)
PPP	Köz- és magánszféra együttműködése (Public Private Partnership)
PPP TB	PPP Tárcaközi Bizottság
PSC	Közsféra összehasonlító érték (Public Sector Comparator)
PTE	Pécsi Tudományegyetem
Ptk.	A polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény
régi Kbt.	A közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény (hatályon kívül 2004. május 1-jétől)
SE	Semmelweis Egyetem
SEK (NYME)	Savaria Egyetemi Központ, 2008. év előtt Berzsenyi Dániel Főiskola
SZF	Szolnoki Főiskola
SZIE	Szent István Egyetem
TSF	Tessedik Sámuel Főiskola

AZ ELLENŐRZÖTT INTÉZMÉNYEK INFRASTRUKTÚRA-FEJLESZTÉSI PROJEKTJEIHEZ KAPCSOLÓDÓ RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

DF 1	Dunaújvárosi Főiskola – Étterem
DF 2	Dunaújvárosi Főiskola – Kerpely Antal Kollégium
DF 3	Dunaújvárosi Főiskola – M1 – Tornacsarnok
DF 4	Dunaújvárosi Főiskola – Szabadidő Központ
DF 5	Dunaújvárosi Főiskola – Oktatási Centrum, A épület
KRF 1	Károly Róbert Főiskola – Diákotthon, Gyöngyös
KRF 2	Károly Róbert Főiskola – Kollégiumból oktatási helyiségek
NYF 1	Nyíregyházi Főiskola – Kollégiumkorszerűsítés (I-II-III-IV. kollégium)
NYF 2	Nyíregyházi Főiskola – Tanszéki épület B-E jelű rekonstrukció
NYME 1	Nyugat-magyarországi Egyetem – Diákotthon fejlesztés, Sopron
NYME 2	Nyugat-magyarországi Egyetem – Sopron-Mosonmagyaróvár "Campus" projekt
NYME 3	Nyugat-magyarországi Egyetem – Sopron-Mosonmagyaróvár kollégium rekonstrukció, bővítés
NYME Campus	Sopron és Mosonmagyaróvár oktatási infrastruktúra fejlesztése és üzemeltetése
NYME Diákotthon projekt	Nyugat-magyarországi Egyetem – Sopron, Baross u. 4-6. szám alatti 400 férőhelyes emeltszintű diákotthon építése és üzemeltetése
NYME GEO projekt	Nyugat-magyarországi Egyetem – Képző- és Konferencia Központ kialakítása (laktanya), kollégiumfejlesztés és üzemeltetés Székesfehérváron
NYME Pattantyús projekt	Nyugat-magyarországi Egyetem – a volt Pattantyús Szak-középiskola épületének megvásárlása, felújítása, üzemeltetése Győrben
NYME SEK	Nyugat-magyarországi Egyetem – Regionális Felsőoktatási Forrásközpont-Szombathely-Központi Könyvtár, aula építése és üzemeltetése
NYME Tanszálloda projekt	Nyugat-magyarországi Egyetem – 200 férőhelyes emeltszintű kollégium, valamint 120 férőhelyes tanszálloda építése, üzemeltetése Győrben
PMMK STOPPP Kft.	Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kara Strabag Oktatási PPP Ingatlanhasznosító és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (NYME)
SE EOK	Semmelweis Egyetem Elméleti Oktatási Központja
SE FOK OC	Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Karának Oktatási Központja
SE GYOK	Gyógyszerésztudományi Kar
SZIE 1	Szent István Egyetem Gödöllői Kollégiumok – Kollégium Korszerűsítés

SZIE 2

Szent István Egyetem Gödöllői Kollégiumok – Új kollégium

SZIE TEK

Szent István Egyetem Tessedik Sámuel Egyetemi Központ

ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

BUBOR:	Budapest Interbank Offered Rate. Budapesti bankközi referencia jellegű kamatláb.
Campus:	Az a felsőoktatási komplexum, ahol egy területen (azonos helyrajzi számon) található meg az egyetemi, főiskolai hallgató/oktató tevékenységeinek szinterei (élettere) illeszkedve a városi környezetbe.
Diákotthon:	A hallgatók lakhatási feltételeinek biztosítására létrehozott, a felsőoktatási intézményhez szervezetileg nem tartozó intézmény.
Diszkontálás:	Jövőbeli időpontra szóló pénzüsszegek jelenbeli értékének meghatározása referencia-kamatláb (más szóval diszkontkamatláb) segítségével.
Hagyományos oktatási infrastruktúra:	Nem PPP konstrukcióban létrehozott és üzemeltetett oktatási létesítmény
Intézményfejlesztési Terv (IFT):	A felsőoktatási intézmények alapidokumentuma. Az intézményfejlesztési tervben kell meghatározni a fejlesztéssel, a fenntartó által a felsőoktatási intézmény rendelkezésére bocsátott vagyon hasznosításával, megóvásával, elidegenítésével kapcsolatos elképzeléseket, a várható bevételeket és kiadásokat.
Ipari termelői árindex (PPI):	Az árszínvonal változásának mérésére szolgáló indexek egyike. Számításához havonta mintegy 1000, az iparba (bányászat, feldolgozóipar, villamos energia, gáz-, hő- és vízellátás gazdasági ágak) sorolt vállalkozásra és közel 6000 termékre gyűjtönek adatot.
Jelenérték számítás:	A jelenérték számítás a jövőben esedékes pénzüsszegek jelen időpontra vonatkozó értékének meghatározását jelenti. Nagysága az időszakra vonatkozó kamatlábtól (elvárt hozam) függ.
Kockázati mátrix:	A PPP projekt kockázatainak mátrixban történő összefoglalása, amelyben rögzítésre kerülnek az egyes kockázati elemek és a kockázat viselője, valamint az egyes kockázatok kezelési módja.
Kollégium:	A hallgatók lakhatási feltételeinek biztosítását szolgáló, a felsőoktatási intézmény részeként működtetett létesítmény.
Maradványérték:	A rendeltetésszerű használatbavétel, az üzembe helyezés időpontjában – a rendelkezésre álló információk alapján, a hasznos élettartam függvényében – az eszköz meghatározott, a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értéke.

Monitoring:	Egy adott fejlesztés pénzügyi és fizikai megvalósításának nyomon követését jelenti; azt vizsgálja, hogy az adott fejlesztés végrehajtása megfelel-e az előre tervezettnek, valamint hogy biztosított-e az előre meghatározott célok elérése.
Nettó jelenérték (NPV):	Beruházások értékelése során gyakran alkalmazott különbség jellegű mutató, ami azt fejezi ki, hogy a beruházás teljes élettartama alatt képződő pénzáramok diszkontált összegéből levonva a kezdő pénzáramot, mekkora nettó jövedelem (hozam) képződik.
Operatív lízing:	Olyan ügylet, amelyben a szerződés tartalma nem a finanszírozás, hanem a szolgáltatás, amelynek keretében a lízingbe adó valamilyen eszközt meghatározott időtartamra, díjfizetés ellenében a lízingbe vevő használatába ad, a lízingbe vevő pedig a futamidő lejártával a lízing tárgyat visszaszolgáltatja a lízingbe adónak. Az eszköz tulajdonjoga a lízingbe adónál marad.
Pénzügyi lízing:	Olyan ügylet, amelynek keretében a lízingbe adó alapvetően finanszírozási szerepet tölt be, így a szerződés lejártakor a lízingbe vevő jellemzően él a szerződés által biztosított vételi jogával és ezzel megszerzi a lízingelt vagyontárgy tulajdonjogát.
PPP (Public Private Partnership):	A közszféra és a magánszektor olyan együttműködési formáit jelenti, melyben a közfeladatok ellátásáért felelős állam – szolgáltatási, beruházási feladatainak megszervezésekor – komplex módon együttműködik a magánszféra (piac) szereplőivel.
PPP Tárcaközi Bizottság (PPP TB):	Az állami és a magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés (PPP) újszerű formáinak szabályozott keretek közötti bevezetése érdekében létrehozott bizottság.
Projekt:	A projekt egyszeri vállalkozás, melynek célja, hogy egyedi terméket, szolgáltatást vagy végeredményt hozzon létre.
PSC (Public Sector Comparator):	A PPP modellek pénzügyi értékelésének alapvető módszere. A PSC a projekt nettó jelenértékét adja meg hagyományos állami beruházás és üzemeltetés esetén, ezt az értéket kell összevetni a PPP-konstrukció nettó jelenértékével (NPV).
Refinanszírozás:	A kezdeti finanszírozási formában felvett források visszafizetését követően ezeket pótlendő, új pénzügyi források bevonása új feltételekkel.

Források:

- 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat az állami és a magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés (PPP) újszerű formáinak alkalmazásáról
- A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 13. §

-
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3. § (4) bekezdése
 - A GKM PPP Kézikönyve 2004. (47. oldal)
 - A lízing – a PSZÁF fogyasztóvédelmi tájékoztatója (2007. szeptember)
 - Dr. Turcsányi Katalin: A köz- és magánszféra együttműködésének néhány vonatkozása
 - Intézményfejlesztési Terv Kidolgozási Útmutató, 2007-2011 időszakra vonatkozóan (1. oldal)
 - Kotán Attila: Pazarlás vagy perspektíva – PPP-konstrukciók és hazai alkalmazásuk (2., 8. oldalak)
 - Megvalósíthatósági tanulmány, Dunaújváros MJV barnamezős belterülete 2005.
 - NYME Erdőmérnöki Kar, Infrastruktúra és közlekedés – oktatási segédlet (5. oldal)
 - <http://www.econom.hu/jelenertek>
 - <http://www.ecostat.hu/szotar.html?q=I>
 - http://www.mimi.hu/gazdasag/fogyasztoi_arindex.html
 - <http://www.nefmi.gov.hu/felsooktatas/juttatasok/hallgatoi-juttatasok>
 - http://www.ngm.gov.hu/masolt/archivum/euintegr/___euintegracio/ppp_alap.html
 - http://penzportal.hu/index.cgi?r=&v=&l=&feaz=wzs94457884s7e4&mf=&p=gazd_szotar-speckereso
 - http://penz-ugyek.shp.hu/hpc/web.php?a=penz-ugyek&o=projekt_monitoring_3dGj
 - <http://hu.wikipedia.org/wiki/Projekt>

JELENTÉS

a felsőoktatás oktatási infrastruktúra- fejlesztési programjának ellenőrzéséről

BEVEZETÉS

Az utóbbi évtizedben a társadalmi-gazdasági környezet átalakulásával összefüggésben a felsőoktatásban is jelentős változások következtek be. Magyarország 1999 júniusában írta alá a Bolognai Nyilatkozatot, amely 2010-ig az egységes európai felsőoktatási intézményrendszer megteremtését tűzte ki célul. A Nyilatkozatban előírányzott feltételek megteremtésének első lépéseként a 2000. évben megkezdődött a felsőoktatás integrációja. A korábban széttagolt, több kisebb intézményt magában foglaló intézményhálózat helyett, az integrációt követően nagy hallgatói létszámú intézmények jöttek létre.

A felsőoktatás oktatási kapacitásának helyzetét mennyiségi és minőségi hiányok egyaránt jellemezték. Az 1990-es évektől a hallgatói létszám közel négyeszeresére növekedett, amely növekedés a 2005/2006-os tanévben tetőzött 424 161 hallgatóval. A dinamikus létszámbővüléssel az infrastruktúra fejlesztése nem tudott lépést tartani. Az intézmények oktatási tevékenysége eltérő elhasználódási szintű, gyakran korszerűtlen, leromlott műszaki állapotú, kapacitáshiányos épületekben folyt.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozással összhangban a Kormány átfogó felsőoktatási modernizálási és fejlesztési program indítását határozta el. A megvalósítás érdekében kidolgozták a Magyar Universitas Program (MUP) koncepcióját, amelyet a Kormány határozatban¹ fogadott el. A program részeként elindított oktatási infrastruktúra-fejlesztési program korszerű, versenyképes oktatási feltételek megteremtését kívánta elősegíteni. Emellett célként szerepelt a hazai hallgatók elvándorlásának megakadályozása, a külföldi költségtérítéses hallgatók vonzása, ezáltal az intézményi bevételek növelése.

A felsőoktatási intézmények infrastruktúra-fejlesztési programjának indításáról a 2207/2004. (VIII. 27.) Korm. határozat rendelkezett. A határozat melléklete 86,5 Mrd Ft becsült bruttó beruházási értékben tartalmazott oktatási infrastruktúra-fejlesztést tizenkilenc intézménynél. A programhoz később, az OM jóváhagyásával a kormányhatározatban nem nevesített, további három felsőoktatási intézmény is csatlakozott, amelyeknél a fejlesztés becsült bruttó beruházási értéke 9,7 Mrd Ft volt. A huszonkettő felsőoktatási intézmény által tervezett hu-

¹ 1068/2004. (VII. 9.) Korm. határozat a Magyar Universitas Programról, valamint az új felsőoktatási törvény koncepciójáról.

szonkilenc beruházásból 2010. október 1-jéig tizennégy intézménynél húsz projekt valósult meg (4. sz. melléklet).

Az intézmények saját forrásból nem tudták biztosítani a beruházásokhoz szükséges tőkét. A 2000. évi integrációt követően a felsőoktatás központi beruházásait a Felsőoktatási Fejlesztési Program (FFP) keretén belül világbanki hiteltámogatással indították el. A hitelszerződést 2001-ben az állam – a hitelek kedvezőtlené válása, a szigorú feltételrendszer miatt² – felmondta, a központi források beszükültek.

Ezt követően a tárca olyan finanszírozási lehetőséget keresett, amely lehetőleg nem növeli az államháztartási hiányt. Ezért esett a választás a köz- és magán-szféra együttműködésével megvalósuló konstrukcióra, amellyel kapcsolatban még nem voltak tapasztalatok. A tervezett felsőoktatási infrastrukturális beruházások az állami és magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés keretében indultak el, amelyet a 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat³ tett lehetővé. A PPP (Public Privat Partnership) konstrukcióban a közbeszerzési pályázaton nyertes magánbefektetők, szolgáltatók saját forrásból és/vagy bankhitelből valósítják meg a beruházásokat, majd állami földterületen üzemeltetik a létesítményeket. Az állami földterület használatát – a KVI/MNV Zrt. hozzájárulásával – a felsőoktatási intézmény biztosítja a befektető számára. A létesítményeket bérleti-szolgáltatási díj fejében bocsátják a magánbefektetők az intézmények rendelkezésére. A díjak biztosítják számukra a beruházási (saját tőkerész, beruházási hitel és kamatok), az üzemeltetési ráfordítások megtérülését, valamint a közüzemi díjak fedezetét. A bérleti-szolgáltatási díjakat a felsőoktatási intézmények hosszú távú (20 éves) szerződés alapján fizetik ki. Ennek lejártát követően a létesítmény állami tulajdonba kerülhet, a rekonstrukcióval elért értéknövekedés az állami vagyont gyarapíthatja, vagy – a beruházási ráfordítások megtérülése miatt – alacsonyabb díj ellenében folytatódhat a szolgáltatás.

A felsőoktatási intézmények számára legelőször a 2004. évi költségvetési törvény⁴ 50. § (6) bekezdése biztosította, hogy intézményi költségvetésük kiadási főösszegének 10%-os mértékéig hosszú távú (legfeljebb 20 éves) kötelezettséget vállaljanak. A későbbi évek költségvetési törvényei,⁵ valamint a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 122. § (4) bekezdése⁶ szerint a kötelezettségvállalás felhalmozási célokra vagy beruházást helyettesítő szolgáltatás vásárlására történhet.

² Kotán - Polónyi: A Világbank szerepe a hazai felsőoktatás fejlesztésében

³ 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat az állami és magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés (PPP) újszerű formáinak alkalmazásáról.

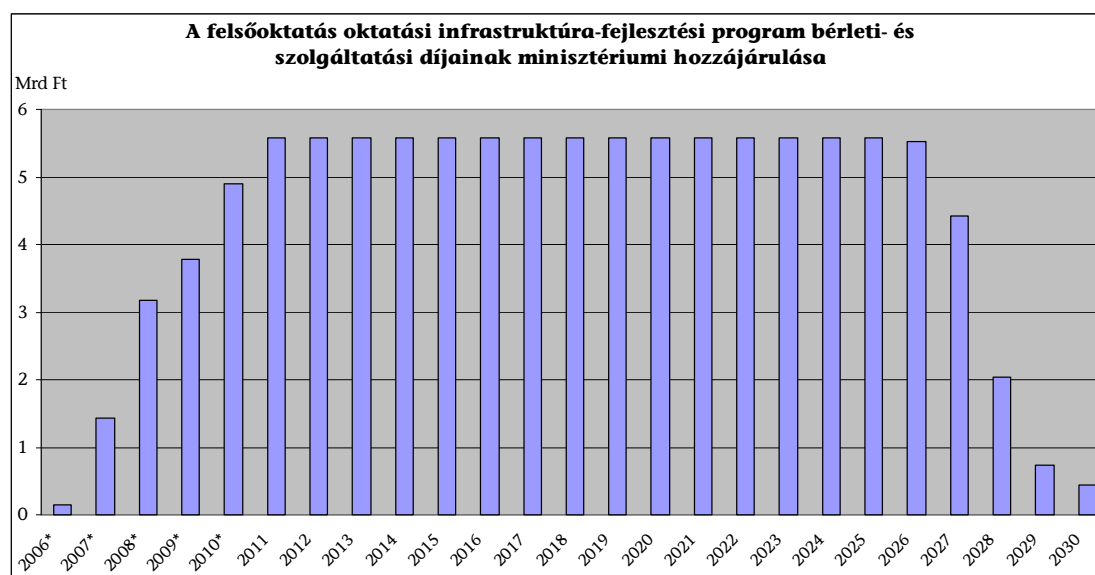
⁴ A Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves ke-reteiről szóló 2003. évi CXVI. törvény.

⁵ 2004. évi CXXXV. törvény 50. § (21) bekezdés, 2005. évi CLIII. törvény 50. § (21) be-kezdés.

⁶ A 2005. évi CXXXIX. törvény 122. § (4) bekezdése 2011. január 1-jétől hatálytalan.

A felsőoktatásban megvalósult infrastruktúra-fejlesztések bérleti díjának támogatása – évente fokozatosan növekedve – összesen 25,2 Mrd Ft-tal terhelte az oktatásért felelős minisztérium költségvetését a 2006-2010 közötti időszakban, amelyből az oktatási infrastruktúra bérleti díjához történő hozzájárulás 14,9 Mrd Ft volt (1. sz. diagram). Az elkövetkezendő években – 2031. január 1-jéig – az oktatási infrastruktúra fejlesztése várhatóan további 96,6 Mrd Ft-tal (éves átlagban 4,8 Mrd Ft) terheli a fejezet költségvetését.

1. sz. diagram

*2006-2010 között tényleges kifizetés, 2011-2030 között tervezett adatok.

A 2005/2006-os tanévtől a felsőoktatási hallgatói létszám csökkenő tendenciájú, amelyre a többciklusú képzési rendszerre való átállás és a demográfiai folyamatok egyaránt hatással vannak. A 2010/2011. tanévben a felsőoktatási intézmények hallgatói létszáma 361 347 fő volt, ez a 2005/2006-os tanévhez viszonyítva 14,8%-os csökkenést jelent.

Az új diákokthozonok építésére, a kollégiumok korszerűsítésére irányuló fejlesztési programot az Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2007-ben vizsgálta,⁷ az oktatási infrastruktúra bővítését és rekonstrukcióját szolgáló projektek számvevőszéki ellenőrzése még nem történt meg.

A PPP projektek felügyeletét és minisztériumi finanszírozását 2010. második félévétől a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium látja el.⁸

⁷ 0741 sz. Jelentés a felsőoktatás kollégium beruházási programjának ellenőrzéséről (2007. október).

⁸ Az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 87. § b) pontja.

Jelen ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy:

- a köz- és magánszféra együttműködésében (PPP-konstrukció) 2010-ig megvalósult felsőoktatási infrastruktúra-fejlesztési program megalapozott és az oktatáspolitikai célkitűzésekkel összhangban volt-e;
- a projektek előkészítése kellő megalapozottsággal, a szolgáltatási díjfizetési kötelezettség teljesítéséhez szükséges források biztosítása mellett, a közérdeknek megfelelően, eredményesen történt-e;
- a projektek megvalósítása során biztosított-e a közpénz-felhasználás gazdaságossága és hatékonysága;
- hasznosultak-e az Állami Számvevőszék felsőoktatás ingatlangazdálkodásához és a kollégium beruházási programhoz kapcsolódó korábbi ellenőrzéseinek megállapításai, javaslatai.

Az ellenőrzés a 2010-ig megvalósult projektek megalapozását, előkészítését 2004-től kezdődően vizsgálta, a létesítmények működésére, üzemeltetésére vonatkozóan pedig a 2006-2010 közötti időszakot fogta át. Azokat a felsőoktatási intézményeket és projekteket, ahol a vizsgálat megkezdésekor az üzemeltetés megkezdődött – tanúsítványi adatkérés, valamint kérdőíves megkérdezés formájában – teljes körben ellenőriztük (3/a. sz. melléklet). A helyszíni ellenőrzés az intézmények ágazati felügyeletét ellátó Nemzeti Erőforrás Minisztériumra (NEFMI), a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumra (NFM), továbbá hét felsőoktatási intézmény kilenc projektjére terjedt ki (3/b. sz. melléklet). A helyszíni ellenőrzésre kijelölt intézmények a megvalósított PPP fejlesztések tervezett nettó beruházási összegének 68,0%-át, az üzemelő projektek 45,0%-át tették ki.

Az ellenőrzés a teljesítmény-ellenőrzés módszerével történt, amelynek során az értékelés az eredményesség, a gazdaságosság és a hatékonyság megvalósulására irányult.

Az ellenőrzés végrehajtására az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény 2. § (3), (5), (9), a 17. § (3) bekezdéseiben, 2011. július 1-től pedig a 2011. évi LXVI. törvény 5. § (3), (5) bekezdéseiben foglaltak adtak jogszabályi alapot.

A jelentés-tervezetet megküldtük egyeztetésre a nemzeti erőforrás miniszternek és a nemzeti fejlesztési miniszternek, akik nem tettek észrevételt. (Leveleik másolatát az 1. sz. melléklet tartalmazza.)

I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A felsőoktatás infrastruktúra-fejlesztési programjának lebonyolítását az előkészítési folyamat hiányosságai, a döntések megalapozatlansága, valamint a projektek többségénél a közsféra számára kedvezőtlen kockázatmegosztás jellemezte. A fejlesztések a hosszú távú szükségleteket meghaladó kapacitást eredményezve, a tervezettnél magasabb díjfizetés mellett valósultak meg.

Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program megvalósításáról hozott kormányzati döntést nem előzte meg felsőoktatási stratégia kidolgozása, hosszú és középtávú fejlesztési tervek elkészítése, mindez gátolta a megalapozott előkészítést. A húsz éves igénybevétel és fizetési kötelezettség vállalásával járó projektek indítását megelőzően nem történt meg a hosszú távú ágazati célok meghatározása, valamint a teljes futamidőre várható kihasználtság és a finanszírozhatóság prognosztizálása. Az ágazati irányító a fejlesztési célkitűzésekkel összefüggésben nem határozott meg prioritásokat, azaz, hogy – a munkaerő-piaci igényekkel összhangban – mely képzések infrastrukturális feltételeit kívánja kiemelten javítani. A megvalósíthatóság lehetőségeiről – a megoldási változatok hosszú távú pénzügyi kihatásait, kockázatait is bemutató – hatástanulmány nem készült.

A program középtávú ágazati célja az Európai Felsőoktatási Térséghez történő csatlakozás infrastrukturális feltételeinek mielőbbi megteremtése volt. Rövid távú, fiskális célként – a PPP-konstrukcióban történő megvalósítás kiemelt indokaként – a fejlesztések államháztartáson kívüli elszámolhatósága jelent meg.

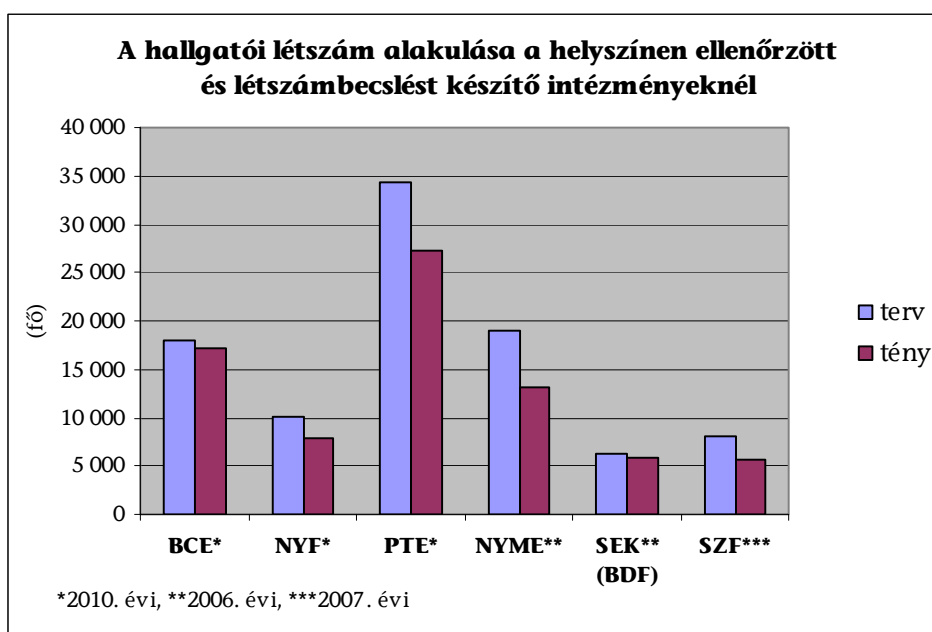
A döntés-előkészítés során **nem történt meg a hosszú, közép- és rövid távú nemzetgazdasági, ágazati és intézményi célok, érdekek egymás alá rendelése, összehangolása.** Az intézményi és ágazati érdek a fejlesztések megvalósításával teljesült. Ugyanakkor nem érvényesült megfelelően az a nemzetgazdasági érdek, amely a felsőoktatási kapacitás-bővítés hosszabb távú szükségletekhez igazodó, gazdaságos, biztonságosan finanszírozható megvalósításához fűződött.

A költségvetési törvények – a 2004. évtől kezdődően – lehetővé tették, hogy a felsőoktatási intézmények hosszú távú kötelezettségvállalásának 50,0%-át a szakmai felügyeletet ellátó fejezet átvállalja. A minisztériummal megállapodást kötő egyetemek, főiskolák a bérleti-szolgáltatási díj felének megfelelő kötelezettségvállalással új, vagy felújított, korszerű infrastruktúrához juthattak. Ezzel a finanszírozási konstrukcióval olyan fejlesztési igények is felmerültek, megvalósíthatóvá váltak, amelyek a korábbi intézményfejlesztési tervekben nem szerepeltek.

A fejlesztések nagyságrendje, összetétele, területi eloszlása nem az intézmények kapacitásigényének előzetes ágazati szintű meghatározására és összehangolására épült. Ágazati és intézményi szinten egy-

aránt figyelmen kívül hagyták a demográfiai folyamatok negatív hatását. Az oktatási tárca azzal számolt, hogy a projektek futamideje alatt az érettségizők, ezáltal a felvételizők száma sem változik jelentősen.⁹ **Az ellenőrzésbe vont intézmények létszámbeclést legfeljebb a 2010-ig terjedő időszakra vonatkozóan készítettek.** A helyszínen ellenőrzött egyetemek és főiskolák közül hatan készítettek különböző időtávra (2006, 2007, illetve 2010-ig) létszámprognózist.

2. sz. diagram

A munkaerőpiac képzési szerkezetre vonatkozó igényeinek felmérése azonban a prognózisok készítését sem alapozta meg. A tényleges hallgatói létszám a 2004-2010 közötti időszakban összességében elmaradt a tervezettől.

A képzési rendszert érintő jelentős változások az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program indítását követően történtek. A felsőoktatás bolognai rendszerű átalakítása, a felvételi rendszer változása a hallgatói létszámra, valamint a felsőoktatási infrastruktúra-szükségletre intézményenként eltérő módon hatott. Az infrastruktúra-fejlesztést alátámasztó intézményfejlesztési tervek kidolgozásakor (az ezredforduló kezdetén) ezen intézkedések hatásait nem lehetett megtervezni. Annál a tíz felsőoktatási intézménynél, amelyek kapacitásbővítési szándékkal is csatlakoztak a programhoz 2006-2010 között mindössze egynél nőtt a hallgatói létszám (6,8%-kal). Három főiskolánál 40%, vagy azt meghaladó mértékű volt a létszámcsökkenés.

A megvalósítandó projektek teljes futamidőre kidolgozott, a fedezeti forrásokat is bemutató költségtervét nem kérte a minisztérium a programhoz csatlakozás feltételeként. **A tervezett projektek finanszírozhatóságára vonatkozó-**

⁹ Az oktatás statisztikai adatok alapján az érettségizők száma 2004-2010 között 8%-kal, a felvételre jelentkezők száma 16%-kal, a felvettek száma 11%-kal csökkent.

an az előkészítési fázisban a helyszínen ellenőrzött intézmények közül csak **ketten készítettek hosszú távra részletes számításokat**. Nem mérték fel a teljes futamidőre a fedezeti források rendelkezésre állását. A többi intézmény figyelmen kívül hagyta, vagy alábecsülte a hallgatói létszám, a gazdasági és jogszabályi környezet változásából adódó finanszírozási kockázatokat. A költségvetési törvények hosszú távú kötelezettségvállalásra vonatkozó korlátjának betartását nem ellenőrizte a minisztérium.¹⁰ Egy intézménynél (NYME) a PPP-konstrukcióhoz kapcsolódó kötelezettségvállalás teljesíthetősége már a szerződéskötéskor súlyos kockázatot hordozott.

A felsőoktatási infrastruktúra-fejlesztési program megfelelő ágazati és intézményi megalapozottságának hiányában az oktatási kapacitások kihasználtsága a program teljes futamidejében várhatóan nem biztosított.

A köz- és magánszféra együttműködésének jogi szabályozása rendezetlen és hiányos. A magyar jogrendszerben a PPP szerződésekre vonatkozó rendelkezéseket különböző jogszabályokban elszórtan lehet találni.

A 2004. évi költségvetési törvény 50. §-a az intézmények hosszú távú kötelezettségvállalásához és annak fejezeti támogatásához nem határozott meg a felhasználás céljára vonatkozó korlátot. A következő évben már nevesítették, hogy a kötelezettségvállalás beruházásra, vagy beruházást helyettesítő szolgáltatásvásárlásra történhet, nem definiálták azonban ez utóbbi pontos tartalmát. Így fordulhatott elő, hogy egy felsőoktatási intézmény (ELTE), a PPP-konstrukció keretében döntően üzemeltetési szolgáltatás igénybevételéhez is kapott támogatást, a fejezet beruházási forrásai, illetve a PPP programokkal kapcsolatos előirányzat terhére. A projektek lebonyolítását szolgáló egységes állami, illetve ágazati eljárásrend, valamint a projektek gazdaságosságának összehasonlítását szolgáló Közszféra Összehasonlító Index (PSC) számítás módszertan a támogatási megállapodások megkötése, illetve a közbeszerzési eljárások lebonyolításának időszakában nem állt rendelkezésre. Ezek kidolgozására az ÁSZ több alkalommal is javaslatot fogalmazott meg, intézkedés azonban nem történt.¹¹

A kockázatok megosztásáról egyik jogszabály sem rendelkezik, azt az Eurostat STAT 04/18 számú határozata szabályozza. Eszerint a PPP projekt akkor számolható el a magánszektor beruházásaként, ha az építési kockázat viselése mellett a rendelkezésre állási, vagy a keresleti kockázat egyikét a magánpartner viseli. Ez esetben a beruházás költségei nem növelik az államadósságot.

¹⁰ A Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves kereteiről szóló 2003. évi CXVI. törvény 50. § (6) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények a tárgyévi költségvetés kiadási főösszegének 10%-os mértékéig vállalhatnak hosszú távú, legfeljebb 20 éves kötelezettséget.

¹¹ Az ÁSZ 2007-ben „A Művészetek Palotája megvalósításának és működésének ellenőrzése”, valamint „A felsőoktatás kollégiumi beruházási programjának ellenőrzése” című jelentéseiben javaslatot tett az eljárásrend és a gazdaságossági számítás módszertanának kidolgozására.

A beruházások elszámolhatóság szerinti minősítése a **KSH** feladata volt, amely a **szervődestervezetek alapján kiadta állásfoglalásait a projektek beruházási költségeinek államháztartáson kívüli elszámolhatóságáról**. Az Eurostat elszámolási elveinek való megfelelés miatt a szerződés-tervezeteket több esetben kellett módosítani. Hét projekt esetében fél-, illetve közel két éves késéssel – csak közvetlenül a létesítmény átadása előtt – történt meg a szerződéskötés a magánpartner és az intézmény között.

A minisztérium a 2005. évtől kezdődően a támogatási megállapodás megkötésekor bekeverte az intézményvezetők nyilatkozatát annak biztosításáról, hogy a rendelkezésre állási kockázatot a projekt működtetése alatt a magánpartner viseli.

A program lebonyolításának gazdaságosságát és hatékonyságát az előkészítő eljárások nem segítették elő. A minisztérium nem határozta meg egyértelműen a felsőoktatási intézmények számára a programban való részvétel feltételeit, nem írt elő a gazdaságosságra, hatékonyságra, kihasználtságra vonatkozó teljesítménymutatókat, nem határozták meg a fajlagos beke- rülési költségek ajánlatokban elfogadható értékhatárait. A projekttervek elbíráláshoz írásban rögzített szempontrendszer nem határozta meg. Nem volt olyan intézmény, amelynek csatlakozási igényét – kiegészítést, pontosítást kö- vetően – elutasították volna. Az ÁSZ a felsőoktatás ingatlangazdálkodásáról szóló 2005. évi jelentésében javasolta az oktatásért felelős miniszternek, hogy a fejlesztések állami támogatásához kapcsolódó döntések előkészítése az ellátott- sági és kihasználtsági mutatók figyelembevételével történjék. A javaslat nem hasznosult.

A kötelezettségvállalás megosztására vonatkozó megállapodásokhoz készített gazdaságossági számítások – részben az egységes módszertan, részben a kiin- duló adatok megalapozatlansága miatt – formálisak voltak. A megállapodás megkötésénél nem volt követelmény, hogy a PPP-konstrukcióban megvalósuló, beruházást helyettesítő szolgáltatásvásárlás gazdaságosabb legyen a hagyó- mányos állami beruházásnál és üzemeltetésnél. Két intézménynél annak elle- nére is elindították a projekteket, hogy az előzetes számítások a hagyományos állami beruházások előnyét igazolták. A végleges ajánlat ismeretében a PSC számításokat ismételtelen nem végezték el. A számítás eredménye nem befolyá- solta sem az Oktatási Minisztérium (OM/OKM/minisztérium) és az intézmény közötti megállapodás megkötését, sem az előzetesen meghatározott gazdasá- gossági küszöbértéknél magasabb összegű ajánlatok elfogadását. A minisztéri- um szerepet vállalt a program előkészítésében, lebonyolításában és koordinálá- sában (a közbeszerzési eljárásban való részvétellel, jogi tanácsadással, szerző- désminták rendelkezésre bocsátásával, a szerződések ellenjegyzésével) anélkül, hogy kialakított volna hatékony eszközrendszert a megfelelő érdekérvényesí- téshez.

A projektek megalapozott intézményi előkészítését a PPP-konstrukciók gyakor- latának és metodikájának hazai ismeretlensége, a szabályozási környezet és az ágazati előkészítés hiányossága egyaránt nehezítette. A helyszínen ellenőrzött intézmények 3 projektjénél a tárgyalásos közbeszerzési eljárásokban nem ala- kult ki versenyhelyzet, amely gátolhatta az állami és intézményi érdekek érvé-

nyesítését a díjtételek kialakítása, valamint azok változását befolyásoló kockázatok megosztása terén.

A projektek szerződéses, illetve finanszírozási rendszerébe nem voltak beépítve azok az elemek, eljárások, amelyek kedvezőtlen gazdasági és jogszabályi változások esetén a pénzügyi egyensúly helyreállítását, biztosítását szolgálták volna. Az intézmények nem körültekintő szerződéskötése is hozzájárult ahhoz, hogy a tényleges bérleti-szolgáltatási díjak 2009-ben átlagosan 15,1%-kal, 2010-ben 7,5%-kal meghaladták a szerződéskötés időpontjában prognosztizált összegeket.

Az OM és az intézmények között létrejött megállapodások 2010-ig a projektek többségénél nem biztosították a bérleti-szolgáltatási díjak 50-50%-os viselését. Egyes projektek fejezeti támogatottsága eltért egymástól, a minisztériumi hozzájárulás meghatározásának nem volt egységes gyakorlata. A 2010-ben a minisztériumi támogatás összegét a bérleti-szolgáltatási díjak 50%-ában határozták meg.

A PPP projektek csak akkor számolhatók el magánberuházásként, ha a létesítmény tulajdonjogáról a szerződések szerint – az operatív lízingszerződésekhez hasonlóan – a felek csak a futamidő végén állapodnak meg. A szerződések lehetőséget adnak a létesítmény maradványértéken történő megszerzésére. **A maradványérték várható összegéről azonban az intézményeknek nincs információjuk, mivel az elszámolás elveiről, meghatározásának módjáról a szerződésekben nem állapodtak meg.**

Az oktatási célú létesítmények kivitelezése a szerződésben meghatározott tartalommal valósult meg. A tervezés és kivitelezés folyamatának szakmai felügyeletét ellátó projektellenőrök magánpartnertől való függetlensége nem valósult meg. Az ellenőrzött összes fejlesztés 90%-ánál a szakértői és műszaki ellenőri feladatokat ellátó projektellenőr a magánpartnerrel állt szerződéses kapcsolatban, amely az intézményi érdekek érvényesítését nem segítette elő.

A PPP-konstrukcióban megvalósult fejlesztések szerződés szerinti fajlagos bekerülési költsége – összehasonlítható műszaki tartalom ismerete nélkül – öt projektnél meghaladta az új építésű hagyományos állami fejlesztések fajlagos bekerülési költségének átlagát (321,5 E Ft/m²). Az ellenőrzés megállapítása szerint a szerződés szerinti fajlagos bekerülési költség az új beruházások és a rekonstrukciók esetén is jelentős szórást mutat a fajlagos bekerülés átlagához képest. A rekonstrukciók közül például egy projekt (DF) fajlagos bekerülési költsége meghaladta a mutató átlagának két és félszeresét, egy másik projektnél (NYF rekonstrukció) ez a mutató az átlag kétharmadát sem érte el. A beruházások tényleges bekerülési költségéről – a PPP projektek jellegéből adódóan – nem áll rendelkezésre információ. A bekerülési költséget növelte az OKM azon rendelkezése, miszerint a projekt részeként, a nettó beruházási költség 1%-a erejéig a beruházónak kortárs képző-, illetve iparművészeti alkotások beszerzéséről kellett gondoskodnia. A felsőoktatás infrastruktúra-fejlesztési programjához kapcsolódóan megvalósított műalkotások értéke közel 0,5 Mrd Ft volt.

Az üzemeltetés szerződés szerinti nyomon követését támogató informatikai rendszer beszerzéséhez az OKM intézményenként 5,0 M Ft támogatást adott. A

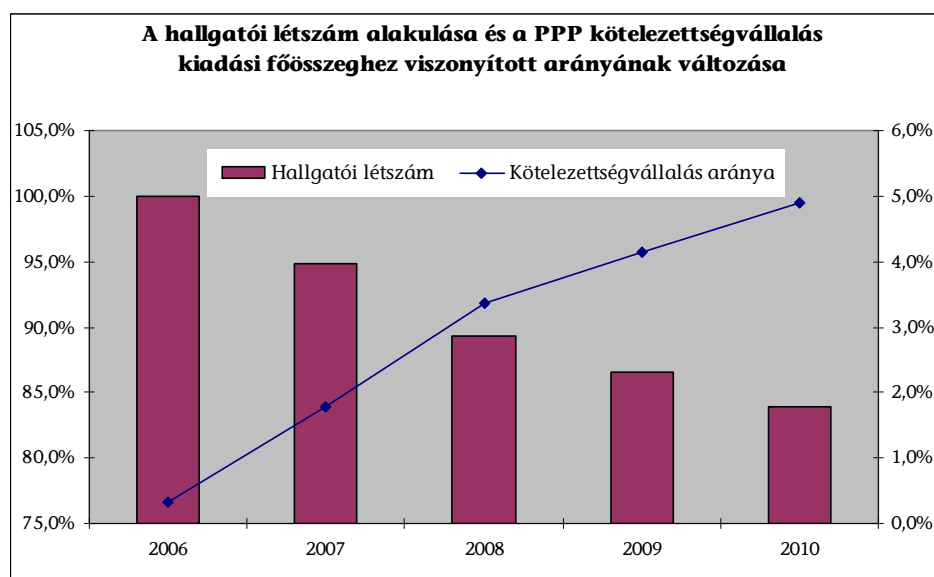
szoftver működési hibái miatt három helyszínen ellenőrzött intézménynél a támogatásra fordított összeg (15,0 M Ft) nem hasznosult megfelelően. **A díjcsökkentéssel járó szankciókat nem, illetve nem teljes mértékben érvényesítették az intézmények a monitoring rendszer működésének hiányosságai miatt.** A működő projektek kétharmadánál nem történt levonás. A nem megfelelő teljesítés miatti díjcsökkentés nem volt számottevő. A helyszínen ellenőrzött intézményeknél az ellenőrzött időszakban a díjcsökkentés összesen 26,0 M Ft volt, ami ugyanazon időszak bruttó bérleti-szolgáltatási díjának 0,13%-a.

A köz- és magánszféra együttműködésével megvalósult létesítmények felújítási eszközhányadot nem tartalmazó **fajlagos üzemeltetési költségei** összességében **meghaladták a hagyományos oktatási infrastruktúra üzemeltetési ráfordításait.** A fajlagos mutatók elemzése, valamint több intézmény esetén az üzemeltetés „*viasszervezése*” arra enged következtetni, hogy e téren a PPP-konstrukciók elvárt költséghatékonysága nem igazolódt. 2010-ben az új létesítményeknél átlagosan 11,6 E Ft, a rekonstrukciónál 9,0 E Ft volt az egy négyzetméterre eső üzemeltetési díj. A fajlagos mutatók projektenként jelentős szórást mutattak (2010-ben az új létesítmények üzemeltetési díjai 5,2 E Ft/m² és 24,6 E Ft/m² között alakultak). Az üzemeltetés gazdaságosságára vonatkozó megalapozott értékelést akadályozta az a tény, hogy a saját üzemeltetésű épületek PPP szolgáltatással megegyező tartalmú üzemeltetési ráfordításai az intézmények számviteli nyilvántartásaiból közvetlenül nem voltak meghatározhatók. Ilyen nyilvántartások meglétét sem az intézmények vezetése, sem a felügyeleti szerv nem igényelte. Az egyes PPP projektek fajlagos üzemeltetési kiadásai és az átlagos érték között négyszeres eltérések is voltak.

A közüzemi költségeket a projektek 63%-ánál a tényleges felhasználás és díjtelek alapján térítették meg az intézmények. Ez nem ösztönözte a magánpartnereket a gazdaságos, energiatakarékos üzemeltetési megoldások keresésében. Egy intézménynél (SE) a létesítmény átadását követően az intézmény és a magánpartner energiaracionalizálás érdekében módosították a bérleti-szolgáltatási szerződést. A megállapodás szerint a fejlesztésért a magánpartnert a racionalizálásból eredő díjmegtakarítás 70,0%-a illeti meg.

A demográfiai változások, a képzési rendszer átalakításának és a felvételi rendszer változásának hatása elsősorban a vidéki, kisebb méretű és vonzáskörzetű felsőoktatási intézmények számára volt kedvezőtlen. A hallgatói létszám csökkenése, valamint a bérleti-szolgáltatási díjak tervezett meghaladó növekedése likviditási problémákat okozott. A PPP kötelezettségvállalások aránya 2010-ben három intézménynél meghaladták a kiadási előirányzat 10%-át, két főiskolánál a 20%-át.

3. sz. diagram

A projektfolyamatok felügyelete érdekében a minisztérium szakmai és pénzügyi beszámolók készítését írta elő a programban részt vevő intézmények számára. A szakmai beszámoltatás során nem határoztak meg egységes metodikát az oktatási létesítmények kihasználtságának bemutatására, ennek hiányában az adatokat nem lehetett összehasonlítani és értékelni. Az intézményi beszámolók tartalmát, megadott szempontok szerinti összeállítását a felügyelet ellenőrizte.

A minisztériumnál nem alakítottak ki olyan nyilvántartási rendszert, amely biztosította volna a program indításától kezdődően a projektfolyamatok dokumentációval alátámasztott nyomon követését. Ezt az intézményektől sem követelték meg. A projektek dokumentációjának átadás-átvétele a NEFMI és az NFM között – a jogelőd minisztérium szabálytalan iratkezelése miatt – nem volt teljes körű. Mindezek **következtében a PPP projektfolyamatok átláthatósága nem volt biztosított.**

A felsőoktatás infrastruktúra-fejlesztési programjának feladatairól szóló kormányhatározat¹² nem rendelkezett az oktatási miniszter beszámolási kötelezettségéről. **A fejlesztési program teljesítésének átfogó** – az előzetes gazdaságossági, hatékonysági, eredményességi célkitűzésekhez, elvárt hatásokhoz viszonyított – **értékelését az OKM nem készítette el.** A minisztérium által a PPP fejlesztésekről készített tájékoztatók csak a megvalósult programok előrehaladásáról szóltak.

Az NFM-nél az ellenőrzés időszakában folyamatban volt az oktatási projektek szerződéseinek teljes körű jogi, pénzügyi felülvizsgálata. Tájékoztatásuk szerint a képzőművészeti alkotások beszerzésének lebonyolítására az OKM által kije-

¹² 2207/2004. (VIII. 27.) Korm. határozat az Oktatási Minisztérium felügyelete alá tartozó felsőoktatási intézmények infrastruktúra-fejlesztési programjának aktuális feladatairól.

lött vállalkozás tevékenysége ügyében eljárás folyik az Elszámoltatási Kormánybiztos, a Közbeszerzések Tanácsa és a Versenyhivatal bevonásával.

A kollégiumi beruházási program bérleti-szolgáltatási díjai – az oktatási infrastruktúra-fejlesztésekhez hasonlóan – magasabbak voltak a tervezettnél, 2010-ben 5,7%-kal. A szolgáltatási díjak hosszú távú finanszírozása – a kedvezőtlen árfolyamváltozás, infláció, valamint az államilag finanszírozott hallgatói létszám csökkenése miatt – elsősorban a vidéki főiskoláknál jelent kockázatot. A férőhelyek kihasználtsága – egy intézmény kivételével – megfelelő volt. A térítési díjak jelenleg még versenyképesek az albéleti díjakkal szemben. A szolgáltatások minősége az elégedettségmérések alapján megfelelő. Problémát jelent azonban a szükséges javítások lassúsága, a szavatossági és garanciális jogok érvényesítése. A bérleti-szolgáltatási díjat – a szerződéstől eltérő teljesítés miatt – a projektek kétharmadánál nem csökkentették. A szerződés szerinti szankciók érvényesítését korlátozta a szolgáltatásnyújtás folyamatos ellenőrzésének hiánya.

Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 33. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a jelentésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó intézkedési tervet köteles az ellenőrzött szervezet vezetője összeállítani és azt a jelentés kézhezvételétől számított harminc napon belül az ÁSZ részére megküldeni. Amennyiben az intézkedési tervet határidőben nem küldi meg a szervezet, vagy az nem elfogadható, az ÁSZ elnöke a hivatkozott törvény 33. § (3) bekezdés a)-b) pontjaiban foglaltakat érvényesítheti.

Az ellenőrzés intézkedést igénylő megállapításai és javaslatai

a nemzeti erőforrás miniszternek

1. A fejlesztési program indítását nem előzte meg felsőoktatási stratégia kidolgozása, az infrastruktúra várható kihasználtságának és a projektek finanszírozhatóságának prognosztizálása. A fejlesztési célkitűzésekkel összefüggésben az ágazati irányító nem határozott meg prioritásokat.

Javaslat

Tegyen intézkedéseket az oktatási- infrastruktúra fejlesztési program előkészítésének hiányosságai miatt a felelősség megállapítására.

2. A felsőoktatási infrastruktúra-fejlesztési program megfelelő ágazati és intézményi megalapozottságának hiányában az oktatási kapacitások kihasználtsága a program teljes futamidejében várhatóan nem biztosított.

Javaslat

Gondoskodjon az állami felsőoktatási intézmények kapacitás-kihasználtságának felméréséről. A felmérés eredményeit és a felsőoktatást érintő ágazati célokat figyelembe véve tegyen intézkedéseket, amelyek közép- és hosszútávon biztosítják a felsőoktatási infrastruktúra hasznosítását.

a nemzeti fejlesztési miniszternek

1. A PPP-konstrukciók jogi szabályozása rendezetlen és hiányos, a kockázatok megosztásáról nem rendelkezik jogszabály.

Javaslat

Gondoskodjon arról, hogy ameddig nem történik meg a teljes körű átláthatóságot és elszámoltathatóságot biztosító jogszabályi környezet kialakítása, addig új PPP-konstrukciójú fejlesztések ne indulhassanak.

2. A szerződések lehetőséget adnak a létesítmény maradványértéken történő megszerzésére. Ennek várható összegéről azonban az intézményeknek nincs információjuk, az elszámolás elveiről, meghatározásának módjáról a szerződésekben nem állapodtak meg.

Javaslat

Intézkedjék annak érdekében, hogy a bérleti-szolgáltatási szerződést kiegészítő megállapodásban rögzítésre kerüljön a maradványérték meghatározásának módja a megszüntetésre nem kerülő projekteknél.

a nemzeti fejlesztési miniszternek a nemzeti erőforrás miniszterrel együttműködve

1. A minisztérium a támogatandó fejlesztésekhez nem határozott meg teljesítménykövetelményeket.

Javaslat

Alakítsanak ki a PPP projektek támogatásához kapcsolódó követelményrendszert.

2. Az infrastruktúra-fejlesztési program lebonyolítását az ágazati és intézményi döntések megalapozatlansága, valamint a projektek többségénél a közsféra számára kedvezőtlen szerződéskötés, kockázatmegosztás jellemezte.

Javaslat

A Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnál folyamatban lévő jogi, pénzügyi és műszaki felülvizsgálat eredménye alapján, a jelentésben foglalt megállapításokat is figyelembe véve – szükség esetén – tegyenek intézkedéseket a felelősség megállapítására.

II. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A KÖZ- ÉS MAGÁNSZFÉRA EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN MEGVALÓSULÓ OKTATÁSI INFRASTRUKTÚRA-FEJLESZTÉSI PROGRAM MEGALAPOZOTTSÁGA

1.1. Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program igazodása a felsőoktatás fejlesztési célkitűzéseire, a képzési rendszer átalakításához

Az új évezred első éveiben a hazai felsőoktatás fejlesztésének irányait az intézményhálózat integrációja, a felsőoktatás expanziója – a hallgatók létszámának megnégyszereződése –, valamint a Bolognai Nyilatkozatból hazánkra háruló feladatok teljesítésének előkészítése határozta meg.

A Bolognai Nyilatkozat aláírói arra vállalkoztak, hogy versenyképességük biztosítása érdekében 2010-re megteremtik az egységes európai felsőoktatási intézményrendszert, összehangolják, összehasonlíthatóvá teszik felsőoktatási képzési rendszereiket.

A Bolognai megállapodást követően a tárca elkészítette a magyar felsőoktatás tervezett fejlesztési koncepcióját.¹³ A 2003. évben közzétett koncepcionális szakmai vitaanyag a felsőoktatás reformját az akadémiai, intézményi, irányítási és a finanszírozási területeken határozta meg.

Az OM a 2003. júliusi kormányelőterjesztését¹⁴ követően indította el a felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programját. A program céljainak, feladatainak jogszabályi rögzítésére egy évvel később a MUP, valamint az új felsőoktatási törvény koncepciójáról szóló 1068/2004. (VII. 9.) Korm. határozat elfogadásával került sor.

A MUP, mint a felsőoktatás fejlesztési programja összhangban volt a kormányprogrammal, kapcsolódott a gazdaságfejlesztési programokhoz, a Nemzeti Fejlesztési Terven (NFT) belül a Humán erőforrás Fejlesztés Operatív Programjához és a Gazdasági Versenyképesség Operatív Programjához. A felsőoktatási infrastruktúra fejlesztése a kormányprogramokban is célkitűzésként jelent meg.

Az infrastruktúra-fejlesztési program indításakor az OM nem rendelkezett – a munkaerő-piaci igényeket is figyelembe vevő – felsőoktatási stratégiával. Ennek hiányában, a hosszú és középtávú fejlesztés-

¹³ „A magyar felsőoktatás modernizációját, az európai felsőoktatási térséghez történő csatlakozását célzó felsőoktatás fejlesztés koncepciója” című vitaanyagot a tárca a felsőoktatási reform szakmai alapidokumentumaként kezelte.

¹⁴ Tájékoztató a felsőoktatási fejlesztési elképzelések megvalósítását segítő operatív lízing útján történő forrásbevonásról.

tési terveket sem készítették el, ami nem tette lehetővé a megalapozott döntéshozatalt.

Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program nem volt megfelelően összehangolva az oktatáspolitikai célkitűzésekkel. Az elmúlt évtized meghatározó felsőoktatási intézkedései – az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program, a bolognai rendszerű képzés, a felvételi rendszer megváltoztatása – nem épültek egymásra. A későbbi döntések gyengítették a korábbi intézkedések hatását.

A fejlesztések időben megelőzték a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (új Ftv.) 2006. évi életbeléptetését, a felvételi rendszer 2007. évi változását (a felvételi ponthatárok 2007. évi központi meghatározását). **A képzési és felvételi rendszert érintő változások befolyásolták a hallgatói létszám alakulását és az infrastruktúra iránti igényeket.**

Az előkészítés és a megvalósítás során a különböző szintű, valamint időtávú célok és érdekek nem voltak összehangolva, egymás alá rendelve. Az intézményi érdek a fejlesztések megvalósításával, az ágazati érdek a program elindításával, a költségvetési érdek a fejlesztések magánszektorbeli beruházásként történő elszámolhatóságával – ezáltal az államháztartási hiány növelésének elkerülésével – teljesült. A hazai felsőoktatás hosszú távú szükségleteket szolgáló, versenyképes infrastrukturális háttérének gazdaságos megteremtése nemzetgazdasági érdek. Ez azonban a felsőoktatási stratégia, a hosszú távú tervezés és a gazdaságosság érvényesítésének hiánya miatt nem érvényesült megfelelően.

A PPP-konstrukcióban megvalósult oktatási infrastruktúra-fejlesztésekkel az 1999-ben megkezdett, felsőoktatási integrációt támogató Felsőoktatási Fejlesztési Programot (FFP) folytatták.

Az FFP-t világbanki hitellel indították el, azonban a Kormány 2001-ben felmondta a kölcsönt és áttért a fejlesztések költségvetési támogatásból történő megvalósítására. 2002-ben nem állt rendelkezésre az FFP II. ütemének fedezete, ezért a tárca más finanszírozási lehetőséget keresett, elsődlegesen olyan megoldást, amely nem növeli az államháztartási hiányt. A Kormány a 2098/2003. (V. 29.) határozatával¹⁵ elfogadta az állam és magánszféra együttműködése újszerű formáinak alkalmazását. A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (régi Ftv.) 2003. júniusi módosítása lehetővé tette külső befektetők igénybevételét az oktatási infrastruktúra fejlesztésére.

A program indítását megelőzően a főiskoláknak és egyetemeknek az Intézményi Beruházási Tervben (IBT) kellett felmérniük infrastrukturális helyzetüket, meghatározni fejlesztési elképzeléseiket az OM által kiadott kézikönyv útmutatásai szerint. **A minisztérium az IBT-k alapján nem készített összesített felmérést a felsőoktatás oktatási infrastruktúrájának helyzetéről.** A meglévő oktatási célú épületek kapacitását, kihasználtságát, területi elhelyezkedését bemutató központosított adatbázis nem állt rendelkezésre. Az intézmé-

¹⁵ A 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat 2007. február 28-tól hatálytalan.

nyek egyenkénti tervei tartalmazták az infrastrukturális kapacitások adatait (alapterület, területi tagoltság, férőhely kihasználtság, fejlesztési szükséglet stb.).

A felsőoktatás ingatlangazdálkodásának 2005. évi ÁSZ ellenőrzése megállapította az oktatási infrastruktúra-fejlesztések szükségességét, javasolta felhalmozási források központi költségvetésből történő allokálását. A felsőoktatási intézmények oktatási épületeinek állaga, korszerűtlensége, területi tagoltsága indokolták a fejlesztéseket.

Az OM az előkészítés során, a 2003-2004. évi kormány-előterjesztések keresleti várakozásait nem a 18 éves korosztály létszámának csökkenését előrejelző hivatalos Központi Statisztikai Hivatal (KSH) előrejelzéseire építette. A 2003. évi kormány-előterjesztésben az OM azzal a feltételezéssel élt, hogy az akkori magas hallgatói létszám hosszabb időre stabilizálódik, és az élethosszig tartó tanulás miatt kismértékben növekedni fog.

A Pénzügyminisztérium (PM) az előterjesztéshez fűzött észrevételében hiányosnak találta az előrejelzéseket, és aggályát fogalmazta meg, hogy a következő 10-20 éves időszakban lesz-e megfelelő számú hallgató a felsőoktatási intézményekben, mivel a demográfiai mutatók egyértelmű csökkenést mutatnak.

A KSH számítási adatai¹⁶ szerint a 15-19 éves népesség csoport létszáma 2017-2020 között az évi 50 000 fő körüli létszámot közelíti meg. A minisztérium becslései szerint ugyanakkor az érettségizők száma kis ingadozásokkal 70 000 fő körül alakul az elkövetkezendő évtizedekben. Az egyes projektek megalapozására a minisztérium az intézményektől a hallgatói létszám alakulására vonatkozó előrejelzéseket is kért, de azok a várható demográfiai változásokat jellemzően csak rövid távon prognosztizálták.

A tényleges statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a minisztérium feltevése nem bizonyult reálisnak. **A 2004-2010 közötti években mind az érettségizettek száma, mind a felvételre jelentkezők és a felvettek száma csökkent.**

Az oktatási statisztikai adatok alapján az érettségizettek száma 2004-2010 között 8%-kal csökkent, az egyes években változó tendencia mellett (2004-2008 között 13%-os csökkenés, 2008-2010 között 5%-os növekedés volt tapasztalható). A felvételre jelentkezők száma a 2004-2010 időszakban 16%-kal, a felvettek száma 11%-kal esett vissza. Különösen jelentős volt a visszaesés a 2008. évben, amikor a felvételre jelentkezők a 2004. évi 58%-át, a felvettek száma a 2004. évi 74%-át tette ki.

A felsőoktatás-fejlesztési célokkal való összehangolás, valamint megalapozott hallgatói létszámbecslés hiányában olyan helyszíneken is indítottak PPP-konstrukciójú fejlesztéseket, ahol a demográfiai változások, illetve a felsőoktatás-politikai döntések következtében a beruházások hosszú távú szükségessége, kihasználtsága nem biztosított.

¹⁶ KSH Népszámtudományi Kutató Intézet, Előreszámítási adatbázis 2003.

A program megvalósításának lehetőségeiről gazdaságossági számításokkal alátámasztott – a különböző megoldási változatok hosszú távú pénzügyi hatásait, a PPP-konstrukció előnyeit, hátrányait, makroszintű kockázatait bemutató – **hatástanulmányt nem készítettek.** A **2003. júliusi kormányelőterjesztés számításai kidolgozatlanok, módszertanilag helytelenek voltak**, hosszú és rövid távú kötelezettségekkel járó kiadásokat hasonlítottak össze jelenérték számítás nélkül.

A kormányelőterjesztésben a fejlesztés megvalósítására három lehetőséget vázoltak fel: költségvetési forrást, PPP-konstrukciót, illetve piaci alapon történő bérlést. **Az előterjesztés ugyanakkor azt is tartalmazta, hogy központi forrás nem áll rendelkezésre. A költségvetési források hiánya azonban önmagában nem elegendő indok a PPP-konstrukció választásához.** A PPP-konstrukció előnyeit – a magas színvonalú, olcsóbb, hatékonyabb szolgáltatás, a költségvetés kímélése, és a beruházás-élénkítő hatás¹⁷ – számszerűsítve nem mutatták be.

A munkaanyag nem megfelelő metodikájú számítással mutatta be, hogy a két fennmaradó konstrukcióból a PPP kedvezőbb a piaci alapon történő bérlésnél. A társtárcák véleménye is utalt a számítások kidolgozatlanságára. Az észrevételeket csak részben vették figyelembe, a számítások átdolgozása nem történt meg.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) észrevételében javasolta a pénzügyi számítások átdolgozását. Véleményük szerint az alkalmazott metodikával nem hasonlítható össze a fejlesztés összköltség igénye a központi forrásból történő megvalósítás és PPP-konstrukció esetén. A KSH rámutatott arra, hogy a pénzügyi lízing a maastrichti mutatók szempontjainak nem felel meg, továbbá javasolta a döntés elhalasztását, mivel 2003-ban a PPP szerződések statisztikai elszámolása az Európai Unióban a kidolgozás folyamatában volt.

A 2207/2004. (VIII. 27.) Korm. határozatot megelőző előterjesztés felvázolta az időközben kialakított PPP-konstrukció garanciális elemeit, bemutatta az előzményeket, a fejlesztés céljait, fő irányait, várható hatásait, de nem tartalmazott számításokat.

A program alapcélkitűzése a felsőoktatás tárgyi feltételeinek javítása által az intézmények versenyképességének és az esélyegyenlőségének biztosítása volt. Várható gazdasági hatásként megfogalmazták azt, hogy az új, illetve felújított épületekben az üzemeltetés takarékosabb, hatékonyabb lehet a meglévő épületekhez viszonyítva. A fejlesztések által, a campus jelleg erősítésével a földrajzilag elkülönült, területileg szétszórt infrastruktúra hátrányait akarták kiküszöbölni. Célként tűzték ki a régiók szerepének erősítését, a hazai hallgatók elvándorlásának megakadályozását, a külföldi hallgatók a magyar felsőoktatás iránti érdeklődésének felkeltését, ezáltal az intézményi bevételek növelését is.

A kormányhatározat mellékletében **tizenkilenc intézmény oktatási infrastruktúra-fejlesztését** nevesítették. Ennek **becsült nettó beruházási értéke 69,2 Mrd Ft**, bruttó összege 86,5 Mrd Ft **volt.** Az infrastruktúra-fejlesztési

¹⁷ ÁSZ FEMI: A köz- és magánszféra együttműködésével kapcsolatos nemzetközi és hazai tapasztalatok, 23. oldal. (2007. április).

program teljes bruttó beruházási költségét 175 Mrd Ft-ra kalkulálták, ami tartalmazta az új oktatási épületek, diákotthonok, illetve a kollégium és oktatási épület korszerűsítések becsült bruttó bekerülési költségét. A beruházások bekerülési költségeire vonatkozó adatok a program kialakítása, végrehajtása során folyamatosan változtak.

A kormányhatározat nem tartalmazta elkülönítetten az új beruházás, illetve a korszerűsítés értékét. A Miniszteri Kabinet 2004. szeptember 20-i háttéranyagában 116 Mrd Ft bekerülési költséggel (87 Mrd Ft új beruházás, 29 Mrd Ft korszerűsítés), a 2005. március 16-i tájékoztatóban 105 Mrd Ft-tal (75 Mrd Ft új beruházás, 30 Mrd Ft korszerűsítés) szerepelt az oktatási infrastruktúra-fejlesztése.

A kormányhatározattal nem a fejlesztési program előzetes jóváhagyása történt meg, hanem a már megkezdett fejlesztési programhoz adta a Kormány az egyetértését, felhatalmazva az oktatási minisztert a program megvalósítására. **A kormányhatározat a fejlesztésekhez kapcsolódó gazdaságossági követelményeket nem határozott meg,** ezért ezek a lebonyolítás során is háttérbe szorultak. A határozat ugyanakkor előírta a KSH állásfoglalásának bekérését arra vonatkozóan, hogy a szerződéstervezet alapján a beruházás az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) elszámolási rendszerében állami vagy magánszektorba tartozónak minősül-e.

A program befejezésének határidejét a szabályozás nem rögzítette. A bolognai folyamat, illetve a MUP célkitűzéseiből következően, a program befejezésének határideje 2010. év volt.

A kormányhatározat nem írta elő kötelezően az egyes projektervek benyújtását véleményeztetésre a PPP Tárcaközi Bizottság¹⁸ (PPP TB) felé. Azáltal, hogy az oktatási infrastruktúra projekteket a PPP TB nem véleményezte a folyamatból kimaradt egy, a projektek megvalósításának kockázatait csökkenteni hivatott szakmai szűrő.

A felsőoktatás fejlesztési célkitűzéseivel összefüggésben a minisztérium nem határozott meg kritériumokat a programban való részvételhez. Nem volt szempont, hogy milyen képzést kívánt erősíteni az intézmény a tervezett infrastruktúra-fejlesztés által. **Ennek hiányában az intézményfejlesztések összhangja a felsőoktatás fejlesztési irányjaival nem biztosított.** A programban való részvétel feltételét lényegében az integrált intézmények fejlesztési terveinek minisztériumi elfogadása, jóváhagyása jelentette. A prioritások között a korábban megkezdett világbanki hitelfelvételre épülő infrastruktúra fejlesztések folytatása szerepelt.

1.2. Az oktatási infrastruktúra-fejlesztésre irányuló intézményi igények indokoltsága

Felsőoktatási stratégia és az Intézményfejlesztési Tervek (IFT) ágazati összehangolásának hiányában az intézményi igények hosszú-

¹⁸ A PPP Tárcaközi Bizottság létrehozásáról és feladatairól a 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat rendelkezett.

távra vonatkozó megalapozottsága nem volt biztosított. A PPP fejlesztések 20 éves futamidejű projektek, az IFT-kben szereplő fejlesztéseket pedig rövid, illetve középtávú igényekre alapozták. A PPP fejlesztéseket megalapozó hosszú távú kapacitás-szükségletet nem mérték fel.

Az első IFT-k ezredforduló környékén történő kidolgozása megelőzte a MUP elfogadását, a képzési rendszer átalakítását és a felvételi rendszer változtatását. A vidéki intézményeket (EJF, EKF, KRF, NYF, NYME, SZF) a felvételi rendszer megváltoztatása, az államilag finanszírozott hallgatói helyek csökkenése,¹⁹ a fővárosi felsőoktatási intézmények elszívó hatása, az érintett korcsoportra ható demográfiai változások, valamint a gazdasági válság hatásai miatt a fizető hallgatók létszámának csökkenése érzékenyebben érintette. **Az intézmények a fejlesztési elképzelések kialakítása során a későbbi változások negatív hatásaival még nem számolhattak.**

Az IFT-k oktatási infrastruktúra-fejlesztésre vonatkozó elképzelései a tervekészítés időpontjában megalapozott intézményi igényeket fejeztek ki. A felsőoktatási intézmények területi tagoltsága, oktatási épületeinek állaga, korszerűtlensége indokolták a fejlesztéseket. A felsőoktatási intézmények a 2000. évi integráció következtében egyesültek annak érdekében, hogy nagy hallgatói létszámú, hatékonyabban működtethető intézmények jöjjenek létre. Az intézmények egyesítésével az oktatási infrastruktúra földrajzi szétszórtsága vált jellemzővé. Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési programhoz történő csatlakozás egyik legfőbb indokaként a területi széttagoltságot jelölték meg az intézmények.

A helyszínen vizsgált oktatási intézmények esetében a PTE-n kívül minden intézményre jellemzőek voltak az egymástól jelentős távolságra elhelyezkedő oktatási épületek. A szétszórta elhelyezkedő ingatlanok üzemeltetése gazdaságtalan volt. A hallgatók és oktatók számára az intézetek közötti közlekedés jelentős időkiesést jelentett (SE).

A kérdőíves felmérésben (13/a. sz. diagram) a programhoz való csatlakozás okaként az intézmények elsősorban a meglévő oktatási épületek állagát, korszerűtlenségét, területi széttagoltságát jelölték meg. Emellett azonban – az intézmények közel háromnegyed részénél – a hallgatói létszám dinamikus növekedése miatt kapacitásbővítésre is szükség volt.

A 14 felsőoktatási intézmény közül 10 intézmény hivatkozott az oktatási kapacitás mennyiségi hiányára, 4 intézménynél a minőségi csere igénye dominált (1. sz. táblázat). Két intézménynél (BCE, ELTE) az egyházi tulajdonú ingatlanok visszaadása is indokolta a fejlesztéseket. A tényleges kapacitás-szükségletet azonban módosította a hallgatói létszám tervezettől eltérő alakulása. A programban részt vevő intézmények hallgatói létszáma 2006-2010. évek között átlagosan 16,0%-kal csökkent. Ez ingatlangazdálkodási és kihasználtsági problémát jelent

¹⁹ A 1108/2006. (XI. 20.) Korm. határozat alapján a 2007. évtől 62 000 főről 56 000 főre csökkent az államilag támogatott felvételi keretszám. A megelőző időszakban a keretszám az 1999. évi 51 000 főről folyamatosan emelkedett a 2003. évig 62 000 főre, majd a 2006. évig állandó volt.

különösen ott, ahol a program elindításakor nem volt kapacitáshiány (NYF-39,6%-os hallgatói létszám csökkenés.)

A központi források igénybevételének lehetősége²⁰ is ösztönözte a programhoz történő csatlakozást, amelyet alátámaszt az is, hogy a helyszíni ellenőrzésben szereplő intézmények közül háromnál az első IFT-ben nem szereplő fejlesztési igények merültek fel (2. sz. táblázat). Az intézményi igényeket az OM szinte feltétel nélkül elfogadta, azoknak nem volt ágazati szintű kontrollja.

Az NYF a 2002. évi IFT-jében a központi oktatási épület rekonstrukcióját nem szerepeltette. A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjáról szóló 2207/2004. (VIII. 27.) Korm. határozat mellékletében az NYF, mint a programban szereplő intézmény nem jelent meg. Az OM jóváhagyásával csak később csatlakozott a fejlesztési programhoz. Az NYME a kormányhatározatban bemutatott fejlesztési terveit további három projekttel bővítette ki. (Sopron „Régi kollégium” korszerűsítése, Sopron „Új kollégium” felújítása, Pattantyús projekt.)

Az állami felsőoktatási intézmények központi beruházási kerete a 2000. évi 11,7 Mrd Ft-ról 2010-re 0,5 Mrd Ft-ra csökkent (3. sz. táblázat). A fejlesztések megvalósítására az intézményeknek az állami források beszűkülése miatt a PPP-konstrukción kívül nem volt más reális lehetőségük.

A hallgatói létszám adatok becslése során az intézmények a múltbeli adatokra, tendenciákra, növekvő hallgatói létszámra alapoztak, a kedvezőtlen demográfiai folyamatokból adódó létszámcsökkenést nem vették figyelembe. **Hosszú távú hallgatói létszámprognózisok nem készültek.**

A KRF a 2004. évi IFT-ben 21 326 főt prognosztizált 2010-re. A jelzett évben 9966 fő oktatása valósult meg, 53,3%-kal kevesebb a vártnál. Ugyanakkor a BME esetében, ahol 2007-ben 16 600 nappali tagozatos hallgatót becsültek 2010. évre, a valós létszám 21,2%-kal magasabb, 20 127 fő volt.

Az IFT-k általánosan határozták meg a munkaerő-piaci igényeket, konkrét számszerűsített intézményi előrejelzések nem készültek. Az intézmények a hosszú távú munkaerő-piaci kereslettel jellemzően nem számoltak. Már a 2006. évi kormányprogram is előirányozta, hogy a felsőoktatás kapacitását, a képzés szerkezetét, a megszerzett tudással szembeni követelményeket szorosabban kell kötni a munkaerőpiac igényeihez és követelményeihez.

Az ÁSZ 2009. évi jelentésében megállapította, hogy „a 2005-ben elindított 131 alapképzési szak többsége képzési helyenként szétaprózódott, párhuzamosan 7-28 intézménynél folytatott képzés, amely – a munkaerő-piaci elhelyezkedést segítő szervezetek kérdőíves felmérése alapján – a jogász- és bölcsészképzésben 30-50%-os, a pedagógus-, közgazdász- és menedzserképzés területén 10-30%-os túlkínálatot eredményez.”²¹

A felsőoktatási intézményeknek a rendelkezésükre álló oktatási kapacitás nagyságrendjét, kihasználtságát az IBT-ben kellett felmérniük és bemutatniuk.

²⁰ A felsőoktatási intézmények hosszú távú kötelezettségvállalásának 50%-át a szakmai felügyeletet ellátó fejezet éves forrásai terhére – az éves beruházási keret 33%-áig – átvállalhatja a 2003. évi CXVI. törvény 50. § (6) bekezdése alapján.

²¹ A felsőoktatási törvényvégrehajtásának ellenőrzéséről szóló ÁSZ jelentés (2009. június – 15. oldal).

Az NYME-en az oktatási helyiségek átlagos kihasználtsága 90% volt,²² amely a nagyelődök esetén megközelítette a 120%-ot. A BCE a 2000. évi 197,3%-os kihasználtságot 2004-re 135,0%-ra kívánták mérsékelni. A telítettség²³ 168,7%-os értékét 2004-re 136,7%-ra tervezték csökkenteni. Az EJF-en a kihasználtság 87%-os, a telítettség 85%-os volt, amelyeknek 3-4 százalékpontos növekedésével számoltak. A tervek megvalósításáról az intézményeknek nem kellett beszámolniuk.

A felsőoktatási intézmények fejlesztési tervei a finanszírozási források felmérése, biztosítottsága szempontjából nem voltak kellően megalapozottak.

Az első intézményfejlesztési, illetve beruházási tervekben szereplő fejlesztések fedezetét állami támogatásból és saját forrásból (alapvetően ingatlanértékesítésből) kívánták biztosítani az intézmények. A tervezett állami támogatást a minisztérium a költségvetés terhére nem tudta biztosítani. Az ingatlanértékesítésből várt bevételek nem teljesültek a megfelelő ütemben.

Az SE 1999. évi IBT-ben még lehetőségként számolt a világbanki hitel igénybevételel. A beruházások fedezetét a GYOK esetében állami támogatásból (7,7 Mrd Ft), a FOK OC esetében teljes egészében ingatlan értékesítési bevételből származó saját forrásból (2,5 Mrd Ft) kívánták biztosítani. Az Egyetem – többszöri meghirdetés után – csak 2009-2010-ben tudott három ingatlant értékesíteni 2,3 Mrd Ft összegben.

A BCE jogelődje (a BKÁE) az első intézményfejlesztési tervében részben üzleti alapú finanszírozással tervezte a Czuczor-Mátyás projekt elindítását. Az intézmény beruházási tervét és az abban szereplő Czuczor-Mátyás projektet az OM „B” (átdolgozandó) minősítéssel értékelte. Ugyanakkor a 2003. júniusi kormány-előterjesztés fejlesztései között szerepeltette a projektet.

A 2000. évi IFT-ben a beruházás ráfordítási igényét 10,0 Mrd Ft-ra becsülték, amiből 3,9 Mrd Ft üzleti alapú finanszírozást terveztek. A 2003. évi IBT-ben a bekerülési költség 12,4 Mrd Ft-ra emelkedett. A fejlesztést ekkor már kizárólag állami beruházásként tervezték, 7,1 Mrd Ft támogatás és 5,3 Mrd Ft saját erő felhasználásával.

Az NYME a 2004. évi IFT-ben harmincöt infrastrukturális fejlesztést szerepeltetett, amelyet 14,6%-ban saját forrásból, 85,4%-ban központi fejlesztési támogatásból tervezett megvalósítani.

Az NYME 2004. évi IFT-ben szereplő fejlesztési igényeinek összege – amelyek a későbbiekben PPP-konstrukcióban valósultak meg – bruttó 6,4 Mrd Ft volt. A PPP-konstrukciójú fejlesztések bekerülési költsége azonban 89,1%-kal magasabb, 12,1 Mrd Ft volt.

²² Az oktatási helyiségek kihasználtsága = (heti órarendi órák száma a teremben/36)*100.

²³ Telítettség = (órarendi órák*hallgatók száma)/maximális kapacitás (36 órával számolva).

2. A PROGRAM ELŐKÉSZÍTÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE

2.1. A program lebonyolításának szabályozási feltételei és ágazati szintű előkészítése

A köz- és magánszféra együttműködésének jogi szabályozása rendezetlen és hiányos. A magyar jogrendszerben nincs olyan jogszabály, amelynek kizárólag a PPP szerződésekre vonatkozó szabályozás lenne a tárgya. Ilyen rendelkezéseket különböző jogszabályokban elszórtan lehet találni.²⁴

A PPP konstrukció lebonyolításához mindvégig hiányzott a jogszabályszerű egységes állami eljárásrend, valamint a projektek gazdaságosságának megállapítását szolgáló Közsféra Összehasonlító Index, azaz a Public Sector Comparator (PSC) számításának módszertana, ami biztosíthatta volna a projektek azonos elbírálását és értékelését.

A szabályozott eljárásrend, illetve a hatékonysági vizsgálatok módszertanának hiányát a PPP-konstrukciót érintő ÁSZ vizsgálatok rendszeresen megállapították.²⁵

A PPP alkalmazásának jogi alapját a 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat²⁶ adta. A fejlesztési programban résztvevők számára gyakorlati segítséget nyújtott a GKM által 2004 októberében közzétett PPP Kézikönyv.²⁷

A 24/2007. (II. 28.) Korm. rendelet hatályba lépését követően, a Kormány nem egyedileg, hanem egy szakmailag megalapozott rangsor alapján hozhatott döntést a hosszú távú kötelezettségekkel járó programok indításáról. A 2007. évtől jelentősebb szerepet kapott a 2003-ban létrehozott PPP TB. A jogszabály erősítette a PPP TB előzetes véleményező jogkörét, előírta a projektek megvalósításának követését és értékelését is. A rendelet előírta a pénzügyminiszter részére, hogy a PPP TB bevonásával készítsen útmutatót a projektek költséghason elemzéséhez.

A 2028/2007. (II. 28.) Korm. határozat rendelkezett arról, hogy a bizottság a projektervek finanszírozási, döntési változatainak kidolgozásához módszertani

²⁴ A PPP szerződéseket érintő jogszabályok: a közbeszerzésekről szóló 2003.évi CXXIX. törvény, a koncesszióról szóló 1991.évi XVI. törvény, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, a 2004-2005. évek költségvetési törvényei, az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet, a hosszú távú kötelezettségek vállalásának egyes szabályairól szóló 24/2007. (II. 28.) Korm. rendelet.

²⁵ A témához kapcsolódó eddig készített számvevőszéki jelentések jegyzékét a bevezető rész tartalmazza.

²⁶ 2098/2003. (V. 29.) Korm. határozat az állami és a magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés (PPP) újszerű formáinak alkalmazásáról hatályos 2007. február 28-ig.

²⁷ A köz- és magánszféra sikeres együttműködése (PPP Kézikönyv), GKM, Budapest, 2004.

segítséget nyújtson. A PPP TB-t 2009. október 1-jétől²⁸ megszüntették. Az útmutató nem készült el, az előzetes gazdaságossági számítások egységes módszertanának kidolgozására nem került sor.

A 2004-ben kiadott PPP Kézikönyvet a GKM 2008-ban átdolgozta. **Az aktualizált útmutató²⁹ nem helyettesíti a PPP-konstrukció állami eljárásrendjét, mert nem tartalmaz kötelező jellegű szabályozást, nem biztosítja az abban előírtak számonkérhetőségét, ellenőrizhetőségét.**

A hosszú távú kötelezettségek vállalására és annak fejezeti támogatására a **2004. évi költségvetési törvény** (Ktv.)³⁰ előírása adott lehetőséget. A Ktv. **nem határozott meg a felhasználás céljára vonatkozó korlátot.** A 2005. évi Ktv.³¹ már nevesítette, hogy a kötelezettségvállalás beruházásra, vagy beruházást helyettesítő szolgáltatásvásárlásra történhet. **A beruházást helyettesítő szolgáltatás pontos tartalmát azonban jogszabály a későbbiekben sem határozta meg.** Ez lehetőséget adott arra, hogy a minisztérium olyan hosszú távú intézményi kötelezettségvállalás 50%-os támogatását is átvállalja beruházási forrásai, illetve a PPP programokkal kapcsolatos előirányzat terhére, amelynek tartalma nem illeszkedik az infrastruktúra-fejlesztési program céljaihoz.

Az ELTE-vel kötött megállapodásban a minisztérium 50%-os támogatást nyújt – a bérleti-szolgáltatási díjfizetésen kívül – üzemeltetési szolgáltatás igénybevételére is. A támogatással az ELTE a többi felsőoktatási intézményhez képest előnyösebb helyzetbe került. A minisztérium 2007-2010. években ténylegesen összesen 864,3 M Ft-ot nyújtott az ELTE Vállalkozási szerződéséhez, alapvetően üzemeltetési költségek fedezetére.

A kockázatok megosztásáról egyik jogszabály sem rendelkezik, azt az Eurostat STAT 04/18. számú határozata szabályozza. Eszerint a PPP projekt akkor számolható el a magánszektor beruházásaként, ha az építési kockázat viselése mellett a rendelkezésre állási, vagy a keresleti kockázat egyikét a magánpartner viseli. Ez esetben a beruházás költségei nem növelik az államadósságot. A beruházások elszámolhatóság szerinti minősítése a KSH feladata volt.

Az infrastruktúra-fejlesztési **program előkészítésekor a felügyeleti iránymutatás nem volt megfelelő,** nem adott precíz, egyértelmű eligazítást **az intézmények számára.**

A magántőke bevonásával megvalósított oktatási infrastruktúra-fejlesztési program előkészítését mindvégig befolyásolta az a tény, hogy egy megkezdett fejlesztési

²⁸ 1161/2009. (IX. 17.) Korm. határozat az állami és magánszektor közötti fejlesztési, illetve szolgáltatási együttműködés (PPP) újszerű formáinak alkalmazásáról szóló 2028/2007. (II. 28.) Korm. határozat hatályon kívül helyezéséről.

²⁹ A Public Private Partnership intézményi és szabályozási háttere Magyarországon – Útmutató a GKM által kiadott PPP Kézikönyv aktualizálása alapján.

³⁰ A Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves kezeletéről szóló 2003. évi CXVI. törvény.

³¹ A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény.

tési programot folytattak új konstrukció alkalmazásával, a támogatandó fejlesztések kiválasztása nem volt célja az előkészítésnek.

Az előkészítés során **a minisztérium nem határozta meg egyértelműen a felsőoktatási intézmények számára a PPP programban való részvétel formai és tartalmi feltételeit**, ami hátráltatta a program előkészítésének és lebonyolításának eredményességét. A minisztérium a projektervek előterjesztését kérte az intézményektől, azonban a részvételi dokumentáció részletes tartalmát nem írta elő. A tárca nem dolgozott ki az intézmények számára egységes, a PPP struktúra lényeges elemeit figyelembe vevő segédletet a dokumentáció elkészítéséhez. Az előkészítéshez nem írtak elő kötelező feladatokat, nem biztosították egységesen a projektek megalapozottságát. Az előterjesztések összeállításához a PPP TB 2003. év végén közzétett ismertető tájékoztatója,³² illetve 2004 októberétől a PPP Kézikönyv útmutatása állt az intézmények rendelkezésére.

Az előkészítés során a tárca konzultációkat, fórumokat szervezett a felsőoktatási intézmények vezetői és érintett munkatársai részére, ahol a PPP program lebonyolításának feltételeit, illetve az elvárásait ismertette.

A támogatandó fejlesztésekhez a felügyeleti szerv nem határozott meg teljesítménykritériumokat, gazdaságossági, hatékonysági, kihasználtsági követelményeket, nem határozta meg a fajlagos bekerülési költségek ajánlatokban elfogadható értékhatárait. Ennek hiányában a projektek eredményessége összességében nem mérhető. A PPP Kézikönyv iránymutatásán túl, **az OM nem határozta meg kötelező követelményként, hogy a PPP-konstrukcióban megvalósuló beruházás és üzemeltetés nettó jelenértéke alacsonyabb legyen az állami hitelfelvételből megvalósuló beruházás és üzemeltetés nettó jelenértékénél.**

A projektervek elbírálásához írásban rögzített pontozásos rendszert nem határozott meg az OM, jellemzően az előterjesztések pontosítását, kiegészítését kérte a fejlesztés befogadása előtt. Nem volt olyan intézmény, amelyiknek a csatlakozási igényét elutasították volna. A projekt jóváhagyását a támogatási megállapodás aláírása jelentette, a megállapodások megkötésére a 2004-2005. években került sor.

A minisztérium hat intézménnyel (BCE, BMF, ELTE, DF, LFZE, SE) kötött támogatási megállapodást 2004. március 24-én, ami megelőzte a fejlesztési program Kormány általi jóváhagyását.

A minisztérium és az intézmények között a kötelezettségvállalások megosztására vonatkozó megállapodásokat megalapozott összehasonlítható gazdaságossági számításokkal nem támasztották alá. A minisztérium kérte ugyan **a PSC számítások** elvégzését, de a számítások **elkészítése**, illetve minisztériumi elfogadása **formális volt**, azok nem alapozták meg a PPP projektek megvalósításának gazdaságosságát. A projekteket akkor is elindították, ha az előzetes számítások a hagyományos állami beruházá-

³² GKM PPP Hírlevél 2. száma – 2003. december.

sok előnyét igazolták. **A számítások elsődleges célja a bruttó szolgáltatási díj éves nagyságrendjének, illetve a minisztériumi hozzájárulás éves összegének meghatározása volt.** A tárca nem kérte az intézményektől a PSC számítás aktualizálását a közbeszerzési eljárást követően a konkrét feltételek ismeretében.

A megállapodás megkötése előtt **az OM nem kért kötelezően közép-, illetve hosszú távú fedezeti és költségtervet az intézményektől, így nem tudott megalapozottan meggyőződni arról, hogy a tervezett projektek intézményi forrásai hosszú távon biztosíthatóak-e.** Az egyes intézmények kalkulációinak kidolgozottsága, megalapozottsága eltért egymástól.

A kötelezettségvállalás mértékére vonatkozó jogszabályi előírás³³ betartását – az NYF és a BDF kivételével – **a minisztérium nem ellenőrizte.** Nem nyilatkoztatták az intézmények vezetőit a 10%-os korlát betartásáról, nem győződtek meg arról, hogy az intézmények által vállalt kötelezettség megfelel-e a jogszabályi előírásnak. Ennek hiánya az intézmények teherbírását meghaladó kötelezettségvállalásokhoz, likviditási nehézségekhez vezetett.

Az NYME 2005. évben a Tanszálloda, a Pattantyús és a GEO projektek megvalósítását indította el. Az intézmény gazdálkodását a 2004. és 2005. években pénzügyi nehézségek, likviditási problémák nehezítették.³⁴ Ilyen helyzetben az Egyetem által vállalt hosszú távú PPP kötelezettségek teljesíthetősége már a vállalat időpontjában jelentős kockázatot hordozott. Az NYME PPP-konstrukcióban tervezett fejlesztéseikhez kapcsolódó kötelezettségvállalás aránya a kiadási előirányzathoz viszonyítva 2004-ben 9,0%, 2005. évben 14,2% volt.

A minisztérium az intézményekkel kötött megállapodásokban vállalta, hogy a közbeszerzési eljárás lefolytatásában és annak alapján a szerződéskötésben szakmai segítséget nyújt. **A tárca vezetői, illetve munkatársai az Intézményi Beruházási Bizottság (IBB) tagjaiként közvetlenül bekapcsolódtak a közbeszerzési eljárásba.** Az IBB-k felügyelték az eljárás lebonyolítását, elvégezték az ajánlatok elbírálását és döntési javaslatot tettek az intézmény vezetésének.

A minisztérium nem készített útmutatót a közbeszerzési dokumentációk összeállításához. **A közbeszerzési eljárás indítása a felügyelet előzetes jóváhagyásával történt.** Az OM/OKM bekérte és ellenőrizte a részvételi és az ajánlatkérési dokumentációkat. Az állami és intézményi érdekek érvényesülését jogi tanácsadással, szerződésmenták (földhasználati, ingatlanhasználati, bérleti-szolgáltatási) rendelkezésére bocsátásával segítették elő.

³³ A 2003. évi CXVI. tv. 50. §. (6) bekezdés előírása értelmében a felsőoktatási intézmények a tárgyévi költségvetésük kiadási főösszegének 10%-os mértékéig vállalhattak hosszú távú kötelezettséget. A 2005. évi Ktv. a kötelezettségvállalás mértékét az intézmény dologi és felhalmozási célú előirányzatának 10%-ára korlátozta.

³⁴ Az Egyetem költségvetési tartaléka a 2004. évben 383,1 M Ft, a fennálló kötelezettsége szállítói tartozás 721,2 M Ft, APEH felé tartozás 175,5 M Ft volt. A 2005. évben a költségvetési tartalék 332,1 M Ft, a fennálló kötelezettség szállítói tartozás 590,8 M Ft, APEH felé fennálló tartozás 301,6 M Ft volt.

A felügyelet részt vett a különböző érintett szervezetekkel (KVI, MNV Zrt., KSH) történő egyeztetési, illetve a szükséges engedély-beszerzési folyamatban. A szerződéskötés során biztosított volt a minisztérium képviselte, a bérleti-szolgáltatási szerződések megkötése az OM ellenjegyzésével történt.

A magánszférával azonos érdekérvényesítést kedvezőtlenül befolyásolta, hogy **sem a minisztérium, sem a programban részt vevő intézmények nem rendelkeztek a PPP projektek előkészítésében, lebonyolításában jártas szakemberekkel.** A projektméretek is hozzájárultak ahhoz, hogy **egyes intézményi közbeszerzéseknél nem alakult ki éles versenyhelyzet. Ez a kockázatok megosztása terén hátráltatta az állami érdekek érvényesítését.**

2.2. A projektek megvalósítását előkészítő intézményi eljárások

Az infrastruktúra-fejlesztés megalapozott intézményi előkészítését a PPP projektek metodikájának hazai ismeretlensége, a jogszabályi háttér és a minisztériumi iránymutatás előző pontban részletezett **hiányosságai hátráltatták.** A projektek előkészítése a 2003. évben kezdődött meg, azáltal, hogy az OM kérte az intézményektől a projekt-előterjesztések benyújtását. Az infrastruktúra-fejlesztési program projektjei alapvetően az IFT-kben korábban már előirányzott fejlesztések magánszféra közreműködésével történő megvalósulására irányultak. A PPP-konstrukciót megalapozó előterjesztések elkészítésére rendkívül rövid határidőt (2003. július 17-től 2003. szeptember 15-ig), határozott meg a minisztérium, ami nem tette lehetővé az előterjesztés teljes körű, megalapozott kidolgozását. Az egyértelmű formai és tartalmi követelmények meghatározásának hiányában az előterjesztéseket eltérő részletettséggel készítették el az intézmények, a későbbiekben azokat átdolgozták.

Az intézmények a minisztérium kérésére elkészítették a projekttervek PPP-konstrukcióban történő megvalósításának **gazdaságosságát igazoló számításokat**, de azok **megalapozatlanok voltak. A számításnak nem volt egységes módszertana**, azokat az egyes intézmények eltérően végezték el. A PPP-konstrukciójú és hagyományos állami fejlesztések bekerülési és üzemeltetési ráfordításainak összehasonlításához **nem álltak rendelkezésre a korábbi hasonló állami beruházások paramétereit tartalmazó adatbázisok.** A PPP-konstrukció újszerűsége miatt hiányzott a témában jártas szakembergárda.

A számításoknál alkalmazott paraméterek, makrogazdasági feltételezések nem voltak egységesek, az alkalmazott diszkontráták különbözőek voltak. Az egyes számításoknál a magánpartner költséghatékonyságának becslése, illetve a kockázati felár mértéke is eltért egymástól. A becsléseket megalapozó számítások nem voltak fellelhetők.

A BCE-nél a számítások során azzal a feltételezéssel éltek, hogy az állami beruházás költségűtlépése a kivitelezésnél és üzemeltetésnél 10,0%. A magánbefektető által végzett beruházás költséghatékonysága a tervezésnél-előkészítésnél 25%, a kivitelezésnél 7%, az üzemeltetésnél 15%. Az ELTE az állami beruházásnál költségűtlépéssel nem számolt, a magánpartner költséghatékonyságát a be-

ruházásnál 8%-ra, az üzemeltetésnél 12,5%-ra becsülte. Az SE a beruházásnál 5%-os, az üzemeltetésnél 12,5%-os költséghatékonysággal számolt mindkét projektjénél.

A BCE – OM által elfogadott – PSC számításainál az éves díjigényt a jelenérték összegének futamidő éveire történő elosztásával határozták meg a pénz időértékét figyelembe vevő költség-egyenértékes használata helyett. A PSC számításban az üzemeltetési költségeket alábecsülték.

A helyszíni vizsgálatba vont intézmények közül három intézmény projektjeinél az elkészített számítások nem tartalmaztak összehasonlítható elemzést állami, valamint külső befektető általi megvalósításra, mindössze egy értéket határoztak meg. Két intézménynél a projekt a magánpartner által történő megvalósításának előzetesen számított költsége (PPP érték) magasabb volt az állami megvalósítás esetére számított PSC értéknél (4. sz. táblázat).

Az OM megállapodást megelőző előterjesztésben az NYME, PTE és SZF projektjeinél viszonyítási alapként egy értéket határoztak meg. A számítások a 100%-ban 20 éves lejáratú euró hitelből történő magánberuházás költségeit vették alapul.

A BCE és az SE EOK-on az előzetes számítás szerint a PPP projekt ára magasabb volt, mint a hitelfelvétellel megvalósuló állami beruházásé. A magánszféra közreműködésének elvárt gazdaságossága nem érvényesült. Mivel az állami beruházás – a források hiánya miatt – nem jelentett valódi alternatívát, az intézmények a PPP-konstrukció mellett döntöttek.

Az intézmények a végső ajánlatok konkrét feltételeinek ismeretében a számításokat nem aktualizálták. Ennek hiányában a projektek PPP-konstrukcióban való megvalósításának költség-hatékonysága nem igazolható.

Az előzetes gazdaságossági számítások eredménye nem befolyásolta a döntéseket. Az OM azon projekteket is támogatta, amelyeknél a számítás az állami megvalósítás gazdaságosságát igazolta. Az intézmények – a minisztérium ellenjegyzése mellett – azokkal a beruházókkal is megkötötték a szerződéseket, amelyek a PSC számítás gazdaságossági küszöbértékénél magasabb összegű ajánlatot tettek.

Az előzetes számítások és az elfogadott ajánlatok eltéréséhez a diszkonttényezők, a szolgáltatási tartalom változása, az eltérő hozamelvárások és a PSC számítás kidolgozatlansága is hozzájárult.

Összehasonlítva az előzetes gazdaságossági számítás és a bérleti szolgáltatási szerződés szerinti adatokat, az NYME Campus projektjénél az éves nettó bérleti szolgáltatási díj 6,8%-kal haladta meg a PSC számításban szereplő nettó díjfizetési igényt 2007. évi árakon. Az NYME SEK projektjénél a szerződés szerinti nettó szolgáltatási díj (a közüzemi díjhányad figyelembevételével) 17,7%-kal magasabb a PSC számítás díjfizetési igényéhez viszonyítva.

Az SZF-nél a módosított szerződés szerint a teljes nettó bérleti szolgáltatási díjfizetési kötelezettség a PSC számításhoz viszonyítva a teljes futamidőre számítva 9,3%-kal volt magasabb.

Az ELTE bérleti-szolgáltatási és vállalkozási szerződése szerinti éves díjfizetési kötelezettség – azonos áron számítva – 15,4%-kal haladja meg a PSC számítás szerinti éves bérleti-szolgáltatási díját. A rekonstrukciós díj 43,7%-kal alacsonyabb, míg az üzemeltetési költség közel háromszorosa az előzetes számításnak. A szerződés szerinti üzemeltetési díjtétel a magánpartner feltételezett költség-hatékonyságát nem támasztotta alá.

A PTE-nél a műszaki tartalom csökkenése ellenére magasabb a szerződés szerinti bérleti-szolgáltatási díj a PSC számítás szerinti értéknél annak ellenére, hogy a Rókus utcai oktatási tömb felújításának megvalósítása elmaradt.

A projektek nagyobb részénél a PSC értéket és a végleges ajánlatot a műszaki tartalom és pénzügyi modell változása miatt nem lehet összehasonlítani. Ezért elvégeztük a végleges ajánlat szerinti PSC számítást is, és azt viszonyítottuk a szerződés szerinti adatokhoz. **A helyszínen ellenőrzött kilenc oktatási infrastruktúra-fejlesztési projekt végleges ajánlatai, illetve az intézmények által megadott szerződéses adatok alapján elvégzett PSC számítások nem igazolták a PPP projektek előnyét** a hagyományos állami beruházással szemben. A PSC szerinti jelenérték mind a kilenc projektnél kedvezőbb volt a PPP projektek jelenértékénél (5. sz. táblázat és 4. sz. diagram).

A közbeszerzési kiírásokban az igényelt szolgáltatás tartalmát és az ajánlattevőkkel szembeni követelményeket megfelelő részletezettséggel rögzítették. A létesítményekkel szembeni elvárásokat, a fejlesztések műszaki tartalmát az eljárás során változtatták az intézmények, azokat az ajánlati szakaszban véglegesítették. **A projektervek műszaki tartalmának jelentős változása is a megalapozott előkészítés hiányára volt visszavezethető.**

A BCE-nél a műszaki tartalom változott a végleges ajánlatban az elsőhöz képest. A tárgyalások során az Egyetem eltekintett a parkoló megépítésétől, azt a befektetőtől várta el. Az üzleti célú helyiségek kimaradtak a végleges ajánlatból, a tervezett szálláshelyeket törölték. Az oktatók számára készülő irodák területe viszont emelkedett, mivel a közbeszerzési eljárás alatt dőlt el véglegesen, hogy melyik kar költözik az új épületbe. A végleges ajánlat szerint az első éves bérleti díj 20,4%-kal volt kevesebb, mint a nyertes szolgáltató első alapajánlata. Az épület határidőre és megfelelő minőségben elkészült.

Az NYF-en a többfordulós tárgyalásokon változott a projekt műszaki tartalma, a létesítmény megvalósítását három ütemre bontották. A végleges ajánlat szerinti éves bérleti-szolgáltatási díj 32,2%-kal kevesebb az első ajánlathoz viszonyítva.

Az SE EOK létesítmény műszaki paraméterei változtak, elmaradt a GYOK épületrész megépítése, a parkolót a szolgáltató saját területként valósította meg. A végleges, módosított ajánlatban az éves bérleti-szolgáltatási díj 27,8%-kal volt alacsonyabb, mint az első ajánlatban.

A PTE a végleges ajánlat bekérésénél törölte a programból a Rókus u. 2. sz. alatti épület felújítását, mivel a kalkulált éves bérleti díj meghaladta volna az intézmény által vállalható mértéket. A Rókus utcai épület felújításának elhagyása a végleges ajánlat szerint a bérleti-szolgáltatási díjat 22,1%-kal csökkentette.

Az NYME Egyetemi Tanácsának 78/2005. (IV. 20.) számú határozata a közbeszerzési eljárás alatt módosította a Campus projekt beruházási programját. A határozatban a mosonmagyaróvári új oktatási épület létesítése helyett a Lucsony u.

Élelmiszertudományi és Növénytermesztési Intézet épületegyüttesének felújítása mellett döntöttek. A határozat tartalmazza továbbá a gazdasági informatikai szak épületének felújítását és bővítését, illetve az Erzsébet u. 9. sz. alatti Campus udvarbeépítését. Az első éves bérleti díj 0,4%-kal haladta meg a nyertes első ajánlatának összegét.

Az ajánlattevőkkel szembeni szakmai, pénzügyi és gazdasági követelmények megalapozták a projektek szakmailag megfelelő lebonyolítását. Saját erőként jellemzően csak a szükséges befektetés 10,0%-át követelték meg, a hitel fedezetéről banki nyilatkozatot kértek. A szolgáltató kiválasztása során a társaságok off-shore jellegét az intézmények nem vizsgálták, ilyen irányú feltételt – a régi Kbt.³⁵ esélyegyenlőségre vonatkozó alapelveire figyelemmel – nem fogalmaztak meg.

Az intézmények a közbeszerzési eljárás lebonyolítására külső szervezeteket vontak be. A helyszínen vizsgált intézmények közül egy intézménynél a lebonyolító szervezet, egy másiknál a projektellenőr kiválasztása esetén mellőzték a közbeszerzési eljárást, ezáltal megsértették a Kbt. 292. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt előírásokat.

Az NYME a Campus projekt, valamint a SEK közbeszerzési eljárása teljes körű lefolytatásához nem közbeszerzési eljárás keretében választotta ki a műszaki tanácsadó cégeket, annak ellenére, hogy a megbízási díjak meghaladták a 2004-2005. évben érvényes 2 M Ft-os értékhatárt. A Diákotthon projektnél az ÉPBER Rt. ajánlatát fogadták el bruttó 9,250 M Ft értékben, az aláírt megbízási szerződés azonban már nettó 9,250 M Ft-ot tartalmazott. Ezáltal az Egyetem jogtalanul, 25%-kal magasabb díjat fizetett ki a megbízottnak.

A PTE a Műber Invest Kft-t bízta meg a projekt-ellenőrzési feladatokkal – közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül –, a megbízási díj 25,3 M Ft volt.

Az eredményhirdetést követő 60 napon belül **a Kbt. 99. § (3) bekezdésében foglaltak ellenére négy intézménynél nem történt meg a szerződéskötés.** Az eredményhirdetést követően, az NYF-en fél évvel, a PTE-n egy évvel, az NYME oktatási infrastruktúra projektnél közel két évvel, az SZF-nél nyolc, az ELTE-nél hét hónappal később – közvetlenül a futamidő megkezdése előtt – kötötték meg a bérleti-szolgáltatási szerződéseket. A késedelmet a földhasználati/haszonélvezeti megállapodások KVI által történő kötelező jóváhagyásának elhúzódása, valamint a KSH-nak bemutatott szerződéstervezetek átdolgozásának időigénye okozta. Azokat a szerződéstervezeteket, amelyeknél a KSH véleménye szerint nem volt biztosított az államháztartáson kívüli elszámolhatóság, az intézmények átdolgozták. A szerződéses kötelelem hiánya jelentős kockázatot hordozott mindkét fél számára. A szerződéskötés elhúzódása határidőcsúszást okozott, amely nem felelt meg az intézményi érdekeknek.

Az NYME az oktatási infrastruktúra projektnél közel egy éves időtartam alatt négy alkalommal kérte a KSH-tól a szerződéstervezet államháztartáson kívüli elszámolhatóságával kapcsolatos állásfoglalást. A KVI-vel történő egyeztetések ezt követően további nyolc hónapot igényeltek. A kivitelezést érvényes szerződés nélkül kezdte el a beruházó.

³⁵ A közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény 24. § (2) bekezdés.

A PTE-n a késedelmet az okozta, hogy a KVI a megküldött haszonélvezeti szerződést nem írta alá, mert a megnevezett telekingatlanon állt a szerződés részét nem képező kollégium épülete is. A KVI észrevételét figyelembe véve a PTE intézkedett a Földhivatalnál az ingatlan megosztásáról, ami hat hónapot vett igénybe.

A késedelem okát az ELTE projektjénél a KSH-val történő egyeztetések jelentették. Az Egyetem közbeszerzési eljárása a Trefort kerti campus területén meglévő épületek rekonstrukciójára, valamint a korábban felújított épületeken elmaradt munkálatok elvégzésére és a teljes campus hosszú távú üzemeltetésére terjedt ki. A közbeszerzés nyertesével az ELTE a rekonstrukciót és a Trefort kert teljes üzemeltetését egyaránt magába foglaló Ingatlan bérleti és szolgáltatási szerződést írt alá. A KSH – a bérleti szolgáltatási szerződés tervezete alapján – a beruházást állami szektorba tartozónak minősítette. A fejlesztés magánszektorba sorolhatósága érdekében a már megkötött, de még hatályba nem lépett bérleti-szolgáltatási szerződést két részre bontották egy, az épültrekonstrukciókat és a felújított épületek üzemeltetését tartalmazó bérleti-szolgáltatási (PPP) szerződésre, illetőleg egy, a többi ingatlan rekonstrukció nélküli üzemeltetését tartalmazó vállalkozási szerződésre. Ezt követően a KSH a bérleti-szolgáltatási szerződés alapján a fejlesztést magánszektorba tartozónak minősítette.

Az SZF-en a késedelem oka az önkormányzat által térítésmentesen átadott ingatlanok vagyonkezelői jogának bejegyzésével kapcsolatos eljárás elhúzódása volt. A KSH előzetes véleménye alapján a létesítéssel kapcsolatos kamatkockázatot áthárították a beruházóra.

Az intézmények szerződéskötését, illetve a további folyamatok időbeni teljesítését megnehezítette, hogy **a projektek Eurostat elveinek való megfeleltése hónapokig elhúzódott.** A KSH-val többkörös egyeztetésekre, személyes konzultációkra került sor. A statisztikai besoroláshoz a projektek részletes elbírálási szempontjait nem ismerték az intézmények. **Az Eurostat 2008-ban utólagosan értelmezte,** illetve pontosította saját, 2004-es módszertani útmutatóját, amelyet a továbbiakban a KSH is alkalmazott, ezért **szigorított a minősítés alapelvein.** Ez a korábbiaknál nagyobb arányú kockázatvállalást (hitelfelvétel kockázata, árfolyamkockázat) jelentett a magánszektor számára.

A tárgyalásos közbeszerzési eljárások során a versenyfeltételek három projektnél (NYF, PTE, NYME SEK) **nem voltak biztosítottak** a helyszínen ellenőrzött intézmények közül, a kétfordulós eljárás második szakaszában mindössze egy ajánlattevő volt. A versenyfeltételek hiánya gátolta az állami és intézményi érdekérvényesítést a díjtételek kialakítása, illetve azok alakulását befolyásoló kockázatok megosztása terén.

Az intézmények meghatározták az ajánlatok értékelési szempontjait. Ahol versenyhelyzet alakult ki (BCE, SE FOK), ott pontozás alapján a legelőnyösebb ajánlatot választották ki.

A hosszú távú kötelezettségvállalásokat az intézményeknél sem előzte meg a projektek megalapozott előkészítése. A fedezeti források előzetes felmérése nem volt teljes körű. A közbeszerzési eljárásoknál a projektek műszaki tartalma változott, az előzetes gazdaságossági számítások nem segítették a megalapozott döntéshozatalt. A szerződések megkötése elhúzódott.

2.3. A szerződések tartalmi elemeinek értékelése

A bérleti-szolgáltatási szerződéseket az OM/OKM ellenjegyzése mellett kötötték meg, azonban a szerződésben foglaltak kiegészítésére, módosítására irányuló **háttérszerződéseknél** hiányzott a minisztérium ellenjegyzése. Az ellenjegyzés hiányában **a felügyelet ellenőrző funkciója nem érvényesült.**

Az NYF-nél a bérleti és szolgáltatási szerződés feltételeinek pontosításáról megállapodást kötöttek. A megállapodást a Főiskola, a közbeszerzés nyertese, a közbeszerzés lebonyolításával megbízott szervezet és az üzemeltető írták alá. A megállapodás alapján, a fejlesztés műszaki tartalma összességében nem változott, azonban a megállapodásban az egyes munkák másik ütemben történő átsorolásáról rendelkeztek. Így a II. ütem utáni átadásnál az éves szolgáltatási díj nagyságrendje megváltozott. Az NYF a létesítmény üzemeltetésére kiegészítő megállapodást kötött, amit üzemeltetőváltás miatt a 2009. évben módosítottak. A háttérmegállapodások minisztériumi ellenjegyzéséről való intézkedést az intézmény elmulasztotta.

Az NYME módosította a bérleti szolgáltatási szerződést a műszaki tartalomban szükséges változások rögzítése miatt, a szerződésmódosításnál azonban a minisztérium ellenjegyzése a benyújtás hiányában elmaradt. Az NYME-nél további háttérszerződéseket kötöttek a felújítási és eszközpótlási kötelezettség meghatározására, illetve az üzemeltetésre.

A kérdőíves felmérés eredménye szerint a szerződésben rögzítették a létesítménnyel és a nyújtandó szolgáltatással szembeni követelményeket. A húsz éves futamidő azonban nem tette lehetővé, hogy minden jövőbeni eseményt figyelembe vegyenek. A szerződések 42%-ánál (BME, EJF, ELTE, KRF, OE, SZF, DF, SE FOK) nem rendelkeztek az üzemeltetési feltételek módosításáról, kiegészítéséről, a módosítások esetén követendő eljárásokról. **A helyszíni ellenőrzésbe vont intézményeknél** tapasztalható volt, hogy a közreműködő felek **kiegészítő megállapodásokban, közösen felvett jegyzőkönyvekben rögzítették az üzemeltetési feltételek változását.**

A szerződésekben, illetve azok mellékleteiben meghatározták a nem megfelelő teljesítés szankcióit, valamint a teljesítés értékelésére vonatkozó eljárásokat. A bérleti-szolgáltatási szerződések tartalmazták az üzemeltetési monitoring szabályozását.

A szerződésekben projektenként eltérő módon és mértékben – a bekerülési érték százalékában vagy meghatározott összegben – **rendelkeztek a szolgáltató eszközpótlási felújítási kötelezettségéről.** Jellemzően a szolgáltató köteles a felújítási munkálatok finanszírozására elkülönített kamatozó bankszámlán felújítási alapot létrehozni.

A szerződésekben – a SZIE TEK és SE FOK projektek kivételével – rendelkeztek a létesítmény piaci hasznosításából származó bevételek megosztásáról. A refinanszírozási nyereség megosztásáról mindössze a BME-nél rendelkeztek (13/b. sz. diagram).

Az átadott létesítmény üzemeltetését a projektek 11,0%-ánál a beruházó kivitelező, 68,0%-ánál a beruházó által létrehozott szervezet látja el. Négy in-

tézménynél (DF, KRF, NYF, NYME), ami a projektek 21,0%-át teszi ki, a felsőoktatási intézmény által létrehozott saját szervezet végzi az üzemeltetést (13/g. sz. diagram). A saját gazdasági társaság általi üzemeltetés valójában a rendelkezési kockázat áthárítását jelenti az állami partnerre. A kockázat áthárítása elmenthető a PPP-konstrukció elveivel, veszélyezteti a projekt államháztartáson kívüli elszámolhatóságát.

A helyszínen vizsgált projektek közül az NYF-nél és az NYME-nél adta át a szolgáltató a létesítmény üzemeltetését a főiskola, illetve egyetem tulajdonában lévő társaságnak az intézményvezető hozzájárulásával. A minisztérium a 2005. évtől kezdődően a támogatási megállapodás megkötésekor bekérte az intézményvezetők nyilatkozatát annak biztosításáról, hogy a rendelkezésre állási kockázatot a projekt működtetése alatt a magánpartner viseli.

Az OM az NYME-vel a Campus projekt támogatására 2004. szeptember 9-én kötött megállapodásnál még nem kérte a rektor kockázatmegosztásra vonatkozó nyilatkozatát. A NYF-vel 2005. december 22-én aláírt támogatási megállapodás megkötésének már feltétele volt az intézményvezető nyilatkozata.

A benyújtott szerződéstervezetek alapján a KSH a projekteket mindkét esetben a magánszektor beruházásának minősítette. A bérleti-szolgáltatási szerződések aláírására több hónappal a szerződéstervezetek véleményeztetését követően került sor. A magánpartnerek és a felsőoktatási intézmények között aláírt szerződések kockázatmegosztás szempontjából nem tértek el a véleményezett tervezetektől. A bérleti-szolgáltatási szerződés megkötésével egyidejűleg azonban a szolgáltatók üzemeltetési szerződést kötöttek az oktatási intézmények által alapított – közvetve állami tulajdonban levő – gazdasági társaságokkal.

Az NYF-nél a bérleti-szolgáltatási szerződés megkötésével azonos időpontban a projektársaság szerződést kötött a főiskola tulajdonában lévő Hallgatói Centrum Kft-vel a létesítmény üzemeltetésére. Az üzemeltetési szerződéshez az intézmény, a magánberuházó, illetve szolgáltató háromoldalú kiegészítő megállapodást kötöttek. Ebben rögzítették, hogy a főiskola a szolgáltatókkal szemben igényeket nem érvényesíthet a szolgáltatási feladatok nem szerződésszerű nyújtása miatt. A kiegészítő megállapodást az intézmény vezetője aláírta annak ellenére, hogy a projekt elindításakor nyilatkozatában a futamidő egészére vállalta a PPP elveknek megfelelő kockázatmegosztás biztosítását.

Az NYME-nél a projektársaság az egyetem tulajdonában levő Universitas Fidelissima Kft-vel kötött szerződést a létesítmény üzemeltetésére a bérleti-szolgáltatási szerződéssel egyidejűleg. Az üzemeltetési szerződéshez ez esetben is kiegészítő megállapodást kötöttek, amely az üzemeltetési kockázatok áthárítását is rögzítette.

A bérleti-szolgáltatási szerződéstől elkülönülő háttérszerződések megkötésével a magánpartnerek a rendelkezésre állás kockázatát áthárították a közszférára.

A szerződésekben a földhasználati, illetve haszonélvezeti jog átadását nem korlátozták egységesen a bérleti-szolgáltatási szerződés futamidejére. Az erre vonatkozó kifejezett jogszabályi rendelkezés (Ftv. 122. § (3) bekezdése, 2009-től 122/A. § (1) bekezdés) csak 2006. március 1-jétől hatályos.

A BCE-n 2005-ben a földhasználati jogot a Ptk. 155. § előírása alapján határozatlan időre adták meg a szolgáltató részére, a földhasználat megszűnéséről nem rendelkeztek. Az ELTE szerződésében a haszonélvezeti jog átadása a bérleti-szolgáltatási szerződés időtartamára szól. Az NYME, az SE, az SZF és a PTE projektjeinél a földhasználati, illetve haszonélvezeti jog határozott időre jött létre.

A földhasználatot egy intézmény kivételével ingyenesen biztosították. A BCE-n térítést fiztettek a magánpartnerrel, amely a használat ellenértékét beépítette a bérleti-szolgáltatási díjba. **A földhasználati díj térítéses konstrukciója nem felel meg az állami érdekeknek**, mivel a bérleti díj részeként ennek **50%-át a minisztériumnak** – az intézménnyel kötött megállapodás alapján – **meg kell térítenie**.

A létesítmények tulajdonjogáról való rendelkezés során nem állnak összhangban egymással a rövid távú költségvetési és a hosszú távú állami illetve intézményi érdekek. A PPP projektek csak akkor számolhatók el magánberuházásként, ha a létesítmény tulajdonjoga a szerződések szerint – az operatív lízingszerződésekhez hasonlóan – automatikusan nem száll át a megrendelőre, a felek arról a futamidő végén állapotodnak meg. Az ellenőrzött projektek szerződesei emiatt nem tartalmaztak egyértelmű rendelkezést a létesítmények futamidő utáni tulajdonáról. Az intézmények a futamidő végén dönthetnek a létesítmény tulajdonjogának lejárat, illetve, maradványértéken történő megszerzéséről. A maradványérték várható összegéről azonban az intézményeknek nincs információjuk, mivel az elszámolás elveiről, meghatározásának módjáról a szerződésekben nem állapodtak meg (6. sz. táblázat).

A BCE szerződése úgy rendelkezett, hogy a bérleti jogviszony lejárta előtt 24 hónappal tárgyalásokat kezdeményeznek annak érdekében, hogy a szolgáltatások folytatólagos igénybe vételére további lehetőséget kapjon az egyetem. A szerződés 12.6.2 pontja szerint „a Bérlemény feletti rendelkezési jog Bérelő számára történő biztosítása esetén az ellenértékre vonatkozóan a könyvszerinti érték az irányadó.”

Az ELTE szerződésében az áll, hogy amennyiben új szolgáltatási szerződés nem jön létre, a szolgáltató által megvalósított beruházás (rekonstrukció) könyv szerinti maradvány értékének elszámolását követően, a rekonstrukcióval érintett oktatási épületek az egyetem kizárólagos rendelkezésébe kerülnek a hozzájuk tartozó infrastruktúrával együtt.

A NYF szerződésében rendelkeztek arról, hogy a maradványérték meghatározásánál az épületekre 3,5%-os, az ingatlanokra 30%-os értékcsökkenési leírási kulcsot alkalmaznak.

Az SE projektjeinél, amennyiben a szerződéseket nem hosszabbítják meg, a magánbefektető a Magyar Állam részére a felépítményt 5%-os amortizációs kulccsal számolt maradványértéken értékesíti.

A PTE és az NYME projekteknél az elszámolás szerződésszerű lezárásával a létesítmények a hozzájuk tartozó infrastruktúrával, valamint a projekt keretében beszerzett ingóságokkal együtt a Magyar Állam tulajdonába kerülnek. Az SZF szerződése úgy rendelkezik, hogy az elszámolást követően a létesítmény a hozzá tartozó infrastruktúrával az intézmény kizárólagos vagyonezelésébe kerül.

A szerződés szerinti bérleti-szolgáltatási díjak meghaladták az előzetes gazdaságossági számítások szerint prognosztizált összeget. A megalapozott összehasonlítást azonban gátolja az a tény, hogy a fejlesztések műszaki tartalmának változását is figyelembe véve, a végleges ajánlati feltételekkel a PSC számítást ismételten nem végezték el.

Az egyes díjelemek, így a létesítési-, üzemeltetési-, közüzemi díjrészek összetételét, nagyságrendjét az alkutárgyalások során alakították ki. A **létesítési díjrész** befolyásolta a beruházás várható bekerülési költsége, a vállalt árfolyamkockázat, a felvett hitel általi adósságszolgálat alakulása.

A hitelszerződésekben – a KRF kivételével – euró alapú hitelfelvételről állapodtak meg. A KRF projektjénél CHF alapú hitelszerződést kötöttek a projekt létesítésének finanszírozására.

A bérleti-szolgáltatási szerződésekben meghatározott euró árfolyam 243,2-275,0 Ft között ingadozott, a szerződéskötés időpontjától és feltehetően az intézmény érdekérvényesítő képességétől is függően. A szerződésekben jelentős eltérések tapasztalhatók a kamatlábak – különösen a kamatfelárak – meghatározása során (1,3%-tól 2,114%-ig).

Az időszakokra vonatkozó állami hitelfelvétel kamatlába alacsonyabb volt, mint a vállalkozói hitelszerződésekben érvényesített kamatok.

Az ÁKK 2005. évben 300 M euró összegű hitelt vett fel a 4-es Metró finanszírozásához, amelynek kamatlába a felártól mentes 3 hónapos EURIBOR.

Az **üzemeltetés díjtételei** több intézménynél jelentősen (pl.: BCE-nél egynegyedével, ELTE-nél közel háromszoros mértékben) meghaladták az előzetesen becsült értékeket. A PSC számítás és a szerződés szerinti szolgáltatási tartalom eltérése nehezíti a reális összehasonlítást. Az üzemeltetési díjrész magába foglalja a felújítási díjtételt, amely a teljes futamidő alatt a folyamatos állagmegóvást, az elért műszaki színvonal fenntartását hivatott elősegíteni. A szolgáltatók az üzemeltetésre, karbantartásra jutó díjrészt évente korrigálják a KSH által közölt szolgáltatási árindexnek megfelelően.

A **közüzemi díjak** megtérítése a projektek 32%-ánál átalánydíjas elszámolás szerint, 63%-ánál a tényleges fogyasztásnak megfelelően történik. Az SZIE TEKNél (a projektek 5%) a közüzemi szolgáltatásokat az intézmény biztosítja.

Az intézmények a szerződések mellékletében meghatározták a kockázatok megosztását. Az Eurostat ajánlása szerint a projekt költsége akkor számolható el államháztartáson kívüli kiadásként, ha a kockázatok többségét – az építési kockázatot és a keresleti vagy rendelkezésre állási kockázatok legalább egyikét – a magánpartner viseli.

A tényleges **kockázatmegosztás** a fejlesztés elszámolhatósága szempontjából **a rövid távú fiskális érdekeknek megfelelt, de a hosszú távú állami és intézményi érdekeket nem szolgálta.**

A szolgáltatási díj mértékének alakulását befolyásoló kockázatok megosztása inkább a magánpartner érdekeinek felelt meg. Annak ellenére, hogy az alap-

szerződések szerint az építési és rendelkezésre állási kockázat a magánpartnert terheli, az infláció, a kamat-, az árfolyam, valamint az áfa változásának kockázatát többnyire az intézmények viselik.

A kamat- és árfolyamkockázat állami partnerre terhelésével a létesítési kockázat egy részét is a közsféra viseli.

Az oktatási infrastruktúra projektek 79%-ánál az adósságszolgálattal kapcsolatos kamatkockázatot (alapkamat és kockázati felár) a felsőoktatási intézmények viselik. A kamatkockázat áthárítása a magánpartnerre mindössze három projekt-nél (BME, ELTE, SZF) valósult meg. A deviza alapú hitelekkel kapcsolatos árfolyamkockázatot kivétel nélkül az intézmények viselik.

Azáltal, hogy a létesítmény üzemeltetését a magánpartner átadta az intézmény tulajdonában lévő társaságoknak, áthárította a rendelkezésre állási kockázatot a közszférára. Az NYME SEK projekt-nél maximalizálták az üzemeltetési díj csökkentésének lehetőségét, így korlátozták a magánpartner rendelkezésre állási kockázatát.

A szerződéses feltételek nem alapozták meg a program gazdaságos megvalósítását, a szerződésekben érvényesített kockázatmegosztás a hosszú távú állami és intézményi érdekeknek nem felel meg.

3. A PROJEKTEK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE

3.1. A beruházások tervezésének és kivitelezésének megfelelése az intézményi és állami érdekeknek

A projektek átadása a 2005-2010. évek között folyamatosan valósult meg, a létesítmények 50%-át 2007-ben adták át. **A beruházások kivitelezése megfelelt az intézményi és állami érdekeknek.** A műszaki átadás-átvétel dokumentumai alapján a létesítmények tervezését és kivitelezését a szolgáltatók alapvetően a bérleti-szolgáltatási szerződések mellékletét képező műszaki tartalomnak megfelelően, a közös megegyezéssel végrehajtott módosítások figyelembevételével végezték el. A megrendelői igények alapvetően érvényesültek. A kivitelezés a projektellenőr és az intézmények műszaki szakemberei felügyeletével történt.

Az átadott létesítmények megfeleltek az intézményi elvárásoknak a hallgatók és oktatók körében végzett kérdőíves elégedettségmérések alapján.

A felsőoktatási épületek – a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvek alapján – rendeltetésszerű használatra alkalmasak voltak, megfeleltek a műszaki-építészeti előírásoknak.

A kivitelezési folyamatban az intézmény érdekeit képviselő projektellenőr a húsz befejezett projekt közül tizennyolcnál (90,0%) közvetlenül a magánpartnerrel állt szerződéses kapcsolatban. Az ellenőrök díjazását az intézmények a bérleti díjban megtérítették. Ahol **a projektellenőrt közvetlenül a befektető fizette, ott nem volt biztosított annak teljes körű függetlensége az intézményi érdekek képviseléséhez.**

A BCE már az előkészítés során kiemelten fontosnak tartotta, hogy a tervezési folyamatban saját – a befektető érdekkörétől független – műszaki szakértővel vegyen részt, a díjat intézményi forrásból fedezték.

Az NYME SEK is független projektellenőrt foglalkoztatott. Díjazásának fedezetéhez a szolgáltató mérnöki tevékenység címén járult hozzá.

A húsz projekt fele valósult meg az eredetileg tervezett határidő betartásával. A beruházások magánszektorbeli elszámolhatóságának, valamint a földhasználati jog bejegyzésének problémái miatt tíz projekt esetében a tervezettnél később adták át a létesítményeket. A bérleti-szolgáltatási szerződés késedelmes hatálybalépése miatt valamennyi teljesítési határidő a késedelem tartalmával kötbérmentesen meghosszabbodott.

Az átadás a megvalósított projektek kétharmadánál igazodott a tanévkezdéshez. A tanév közbeni használatbavétel nehezítette az intézmények helyzetét és kedvezőtlenül hatott a létesítmények kihasználtságára is (13/f. sz. diagram).

Az ELTE Trefort-kerti projektjénél az üzemeltetés kezdő időpontja 2007. január 1-je volt. A szerződésben tanévkezdéshez igazodó átadási határidőt nem rögzítettek. A projekt magánszektorbeli elszámolhatósága miatt a szerződést ketté kellett választani, ezért a szolgáltatás megkezdésének időpontja 2007. április 1-jére változott.

A PTE-n a beruházás két ütemben valósult meg. A II. ütem, a tanszéki és dékáni épület átadási határideje a szerződés szerint 2008. január 1-je volt, amelyet 2008. május 1-jére módosították. A határidő módosítást a munkaterület átadásának késedelmessége okozta.

Az SE EOK egy éves átadási határidőcsúszását a földhasználati jog alapításáról szóló szerződés lényeges késése okozta. Az eredeti átadási határidő 2007. szeptember 1-je volt, a tényleges átadás 2008. október 15-én történt meg.

Az SZF esetében a beruházás kivitelezése az eredetileg tervezett határidő után, viszont a módosított határidő előtt, 2008. december 1-jén fejeződött be.

A helyszínen ellenőrzött projektek közül a PTE felújított épületkomplexuma és az SE EOK épülete a 2009. évben elnyerte az építőipari nívódíjat.

A MUP oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának 2010-re tervezett 69,2 Mrd Ft összegű fejlesztéséből a húsz felsőoktatási projekt szerződés szerinti nettó bekerülési költsége alapján 50,7 Mrd Ft összegű beruházás valósult meg (7. sz. táblázat). A PPP projektek jellegéből adódóan a beruházás tényleges nettó bekerülési költségéről az intézmények nem rendelkeztek információval.

A 2207/2004. (VIII. 27.) Korm. határozatban szereplő tizenkilenc intézményből hatnál más forrásból finanszírozták, vagy nem valósították meg a tervezett beruházást. Két főiskola (EKF, NYF) csatlakozása és egy főiskola integrációja (BDF beolvadt az NYME-be) után tizennégy intézménynél végeztek PPP-konstrukciójú oktatási infrastruktúra-fejlesztést.

A program keretében megvalósult létesítmények nettó alapterülete 235,3 E Ft/m², a nettó alapterületre vetített átlagos bekerülési költség

215,3 E Ft/m² volt. Az új PPP-konstrukcióban készült épületek közül öt bekerülési költsége haladta meg az új építésű hagyományos állami beruházások bekerülési értékének fajlagos mutatóját.

Az OM 2000-2004 között megvalósított 500 M Ft feletti hagyományos állami beruházásainak fajlagos nettó bekerülési költsége a termelői árindex értékével valorizálva 2007. évi árakon az új épületeknél 321,5 E Ft/m² volt. Az új PPP létesítmények fajlagos bekerülési értéke a SZIE békéscsabai létesítményénél 354,5 E Ft/m², az SZF-nél 329,6 E Ft/m², az SE FOK esetében 324,5 E Ft/m², az NYME Forrásközpontnál 331,3 E Ft/m², a Tanszálló projektjénél 331,7 E Ft/m² volt.

A bekerülési költséget növelte az OKM azon rendelkezése, miszerint a projekt részeként a nettó beruházási költség 1%-a erejéig a beruházónak kortárs képző-, illetve iparművészeti alkotások beszerzéséről kellett gondoskodnia. A felsőoktatás infrastruktúra-fejlesztési programjához kapcsolódóan megvalósított műalkotások értéke közel 0,5 Mrd Ft volt.

3.2. Az oktatási létesítmények üzemeltetésének értékelése

A létesítmények üzemeltetésének színvonala alapvetően megfelelt az intézményi érdekeknek. Az üzemeltetés esetenkénti „visszaszervezése”, a monitoring rendszer működésének zavarai és az elvárt gazdaságosság hiánya miatt az állami érdekek érvényesülése nem volt megfelelő.

Négy projektjénél a felsőoktatási intézmény gazdasági társasága vállalta át az üzemeltetést, ezzel a rendelkezésre állási kockázatot, ami a projektek átsorolását vonhatja maga után.

A KRF által létrehozott szervezet a Főiskola által a magánpartnernek kifizetett üzemeltetési díj 100%-áért teljesítette a feladatot. Viszont az NYF (84,5%), a DF (87,3%) és az NYME Campus projektjénél (84,6%) alacsonyabb áron vállalták az üzemeltetést (13/h. sz. diagram).

A monitoring rendszer működése nem felelt meg a közsféra érdekeinek. Nem biztosította minden esetben az üzemeltetés ellenőrzését, és nem megfelelő teljesítési szint esetén a díjcsökkentés alkalmazását. A monitoring rendszer működésének hiányosságai miatt az üzemeltetők által nyújtott szolgáltatások színvonala, minősége, a megrendelői igényeknek való megfelelése nem értékelhető teljes körűen.

A megvalósított PPP projekt közül két esetében (NYME GEO és Campus) nem működtek monitoring rendszert. Tizenhárom projektjénél nem alkalmaztak díjcsökkentést és mindössze két helyen (BCE, BME) csökkentették a bérleti díjat minden esetben a szerződéstől eltérő teljesítés miatt.

A díjcsökkenéssel elért megtakarítás az OKM 2009. évi összefoglaló tájékoztató szerint: „nem volt mérhető”. Ágazati szinten nem készítettek összesítő kimutatásokat az alkalmazott díjcsökkentések összegéről, annak a szolgáltatási díjhoz viszonyított arányáról. **A rendszeres monitoring – a teljesítési színvonal folyamatos ellenőrzésének, a szankciók érvényesítésének – hiánya akadályozta az intézményi és állami érdekek érvényesítését.**

A PTE-n 2008. évben a legnagyobb mértékű csökkentés a november havi üzemeltetéshez kapcsolódóan történt, amikor a szolgáltatási díjat 1,2%-kal csökkentették. 2009-ben 13,4%, 2010-ben 1,4% volt a legjelentősebb mértékű havi díjcsökkentés.

Az SE FOK a nem megfelelő színvonalú üzemeltetés miatt 2008-ban 0,4 M Ft, 2009-ben 0,3 M Ft-tal csökkentette a szolgáltatási díjat.

Az NYF esetében a 2009-2010. években összesen 0,7 M Ft levonást érvényesítettek a szolgáltató számláiban, ami az érintett időszak átlagában bérleti díj 0,2%-át jelentette.

Az ELTE-n a szolgáltatás teljesítésével összefüggő díjcsökkentés a 2007. évben 3,5 M Ft, a 2008. évben 1,5 M Ft, 2009-ben 0,4 M Ft, míg 2010-ben összesen 0,2 M Ft volt.

Az OKM támogatási szerződést kötött a programban résztvevő intézményekkel monitoring feladatok ellátásához szükséges szoftverfejlesztés beszerzésének támogatására, intézményenként bruttó 5,0 M Ft összegben.

A minisztérium adatai szerint az intézmények 67%-a a Windsom Zrt. Control Expert monitoring szoftverét használta. A helyszínen ellenőrzött kilenc projekt közül öt alkalmazta a Control Expert szoftvert. A program az NYME-n, illetve az ELTE-n nem, illetve nem megfelelően működött. Egy intézménynél (SE) időleges működési problémák merültek fel. A fennmaradó négy intézmény más-más rendszert használt.

A helyszíni vizsgálatba vont intézmények közül az ELTE-nél az informatikai monitoring rendszert csak nyilvántartásra használták, az SE-n 2009-ben hónapokra leállt a rendszer működése. Az NYME Campus projekt esetében az informatikai rendszert leállították, a szolgáltatás nyomkövetése papír alapon történt, ez azonban csak a nem megfelelő kivitelezésből adódó garanciális időszakban javítandó hibák monitoringjára terjedt ki. A szoftver beszerzésére biztosított 5,0 M Ft összegű támogatás a fenti intézményeknél nem hasznosult megfelelően.

A monitoring rendszer működtetésénél a legjobb gyakorlatot a BCE Czuczor-Mátyás projektjénél alakították ki. A nem megfelelő teljesítési szint esetén érvényesítették a szerződésben foglalt szankciókat. Összében és arányában is a BCE-n volt a legnagyobb mértékű a bérleti díj csökkentése. A 2010. évben a levonás mértéke a bérleti díj 1%-a volt, annak ellenére, hogy a rendelkezésre állás 1%-os csökkenése esetén a bérleti díj csak 0,2%-kal csökkent a szerződés szerint. A szolgáltatások éves rendelkezésre állási százaléka 94,4-99,1 között változott.

A hallgatói-oktatói elégedettségmérés eredményei alapvetően igazolták a szolgáltatással szembeni elvárások teljesítését. Az elégedettségméréseket az OKM-től kapott kérdőív alapján végezték el az intézmények.

Az SZF hallgatói 29 szempont alapján az 1-től 5-ig terjedő skálán a PPP-s objektumot 4,2-4,3-as értékre, a hagyományos épületeket alacsonyabb 3,4-re értékelték. A BCE-n az új épület átlagos minősítése 3,69 pont, a Fővám téri főépület 3,27 pont volt.

A kérdőíves felmérések eredményei szerint a létesítmények funkcionális kialakításával és a szolgáltatások megfelelő színvonalával a hallgatók és az oktatók alapvetően elégedettek voltak (13/j. sz. diagram).

A műszaki-technikai megoldások kialakításának, illetve a gazdaságos üzemeltetés biztosításának felelősségét és kockázatát a szolgáltatók viselték. A kereskedelmi modellben rögzített üzemeltetési költségek a meghatározott árindex vagy a tényleges áremelés mértékével növekedhettek. Az üzemeltetés gazdaságossága a fajlagos mutatók alapján hét projekt esetében nem igazolódott.

A 2004. évi kormányelőterjesztésben a fejlesztési program célkitűzéseként, gazdaságossági elvárásaként fogalmazták meg azt, hogy az új, illetve felújított épületek üzemeltetése takarékosabb, hatékonyabb legyen a meglévő épületek működtetésénél. Ennek megvalósításához adatbázist nem hoztak létre, pontos, összegszerű kritériumokat nem állítottak fel. A működtetés gazdaságosságának felmérését, értékelését sem a minisztérium, sem az intézmények nem végezték el.

A minisztérium 2010 márciusában kérte az intézményektől a PPP-konstrukciós létesítményekben az üzemeltetési/közüzemi költségek változásának bemutatását a szolgáltatás megkezdésétől 2009-ig, valamint a fajlagos üzemeltetési költségek összehasonlítását a hagyományos üzemeltetési formában működő létesítmények adataival (illetve a rekonstrukciót megelőző fajlagos adatokkal). Ez utóbbi kidolgozását az intézmények nem végezték el, a feldolgozás, illetve az összehasonlítás elmaradt.

A program megvalósítása során a PPP-konstrukciójú épületeknek a hagyományos épületeknél gazdaságosabb üzemeltetése a 2004. évi kormányelőterjesztés célkitűzésével ellentétben nem volt szempont. A programban résztvevő felsőoktatási intézmények nem végeztek összehasonlítást a hagyományosan és a PPP-konstrukcióban üzemeltetett épületek fajlagos üzemeltetési költségére vonatkozólag.

A rendelkezésre álló adatok alapján **nem igazolódott a magánbefektető általi üzemeltetés feltételezett 12,5%-os költséghatékonysága.**

A PPP-konstrukció előnye abban mutatkozott meg, hogy az üzemeltetési időszakban garantálja az épület állagmegóvását, karbantartását és felújítását az intézmény költségvetési helyzetétől függetlenül.

A vizsgált tíz új építésű PPP projekt fajlagos, bruttó négyzetméterre vetített üzemeltetési költsége eszközpótlás nélkül 9,9-11,6 E Ft/m², a rekonstrukciónál 6,7-9,0 E Ft/m² között alakult 2008-2010. években (8-9. sz. táblázat és 5-6. sz. diagram).

A fajlagos mutatók projektenként jelentős szórást mutattak. Az új építésre irányuló projektek közül az üzemeltetési kiadások fajlagos összege az NYME Tanszálló és SEK, az OE és a SZIE esetén az átlagos értéknek közel két-, két és félszerese volt. A rekonstrukciók közül az átlag négyszeresét tette ki a DF, közel kétszeresét a KRF és az NYME Pattantyús-Győr projekt üzemeltetése.

A helyszínen ellenőrzött intézmények közül a közüzemi költségek díjrészletét alapvetően a ténylegesen felmerült költségek alapján számolták el (ELTE, NYF,

PTE, SE, SZF). A BCE átalánydíjas elszámolásban állapotott meg a szolgáltatóval. Az NYME-nél a bérleti-szolgáltatási díj nem tartalmazta a közüzemi kiadások összegét, azt az intézmény közvetlenül a közüzemi szolgáltatóknak fizette.

Az SE FOK-nál a magánberuházó és az Egyetem két évvel a létesítmény átadása után, 2009-ben energiaracionalizálási beruházást végzett. Az ennek következtében elért megtakarítás rámutatott arra, hogy a beruházásokat indokolt lett volna elvégezni már az eredeti kivitelezéskor.

A szerződésmódosítást – a résztvevők szerint – a szerződéskötéskor tervezett elektromos energia, gáz, víz- és csatornadíj közüzemi költségeknek a szerződés megkötésekor előre nem látható mértékű emelkedése, valamint az energiaracionalizálásban ismertté vált és bevezetett új technológiák megjelenése indokolta. A megtakarításból a bérbeadó-szolgáltató az 1-3 év között 70%-ra, 4-10 év között 50%-ra jogosult. Az eddig elvégzett fejlesztések 2009-ben 5,6 M Ft, 2010-ben 11,1 M Ft megtakarítást eredményeztek, amelynek 70%-a (11,6 M Ft) a magánberuházót illette meg.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok figyelmen kívül hagyása, a képzési és – az ágazati irányító döntése nyomán – a felvételi rendszer változása negatív hatással volt a vidéki főiskolák projektjeinek finanszírozhatóságára és kihasználtságára. A programban résztvevő intézmények hallgatói létszáma 2006-2010 között átlagosan 16,0%-kal csökkent (7. sz. diagram).

A tizennégy intézmény közül egyedül az SE létszáma emelkedett 2006-2010 között, 6,8%-kal. Az SZF hallgatóinak száma 46,0%-kal, az EJF-é 40,4%-kal, a KRF-é 40,1%-kal, az NYF-é 39,5%-kal, az NYME-é 28,5%-kal csökkent (10. sz. táblázat).

Az oktatási létesítmények férőhelyeinek időbeli telítettsége közepes volt a tantervi időalaphoz képest. A tantervi időalaphoz viszonyított átlagos telítettség 2009-ben 55,1%, 2010-ben 56,1% volt. A naptári időalaphoz viszonyított telítettség 37,9% volt mindkét évben. Az alacsony telítettséghez magas kihasználtsági mutatók párosultak.

Például a BCE-n a teremkihasználtság a szorgalmi időszakban 69,4-94,5% volt, a telítettség pedig 31,2-32,8%. Mindez azt jelenti, hogy nem volt megfelelő az összhang a tantermi kapacitás összetétele és a hallgatói létszám között.

A befejezett húsz oktatási infrastruktúra bérleti-szolgáltatási díja 2007-2010 között a létesítmények folyamatos átadásával 2,9 Mrd Ft-ról 8,7 Mrd Ft-ra emelkedett. A 2007-2008. években az alacsonyabb áfa mérték miatt a pénzforgalmi teljesítés 1,5-2,7%-kal alacsonyabb volt a szerződésben prognosztizálnál. **A 2009-2010. években a díjak az árfolyamváltozás, a közüzemi díjtételek és az áfa-emelés hatására átlagosan 15,1% illetve 7,5%-kal haladták meg a tervezett összeget** (11. sz. táblázat és 8-9. sz. diagram). A projektek finanszírozási rendszerébe nem voltak beépítve olyan elemek, eljárások, amelyek kedvezőtlen gazdasági és jogszabályi változások esetén a pénzügyi egyensúly helyreállítását, biztosítását szolgálják.

A 2009. évben, a szerződésben prognosztizált összeghez képest az adósságszolgálati díjrész 16,8%-kal, 711,5 M Ft-tal, az üzemeltetési díjtétel 8,9%-kal, 197,8 M Ft-tal, a közüzemi díjtétel 23,4%-kal, 185,8 M Ft-tal volt magasabb.

A 2010. évben az adósságszolgálat 7,0%-kal, 321,5 M Ft-tal, az üzemeltetés 4,3%-kal, 110,0 M Ft-tal, a közüzemi díjrész 19,1%-kal, 171,7 M Ft-tal haladta meg a kereskedelmi modellekben tervezett összeget (12. sz. táblázat).

A pénzügyi kockázatok közül az árfolyamváltozásnak volt a legnagyobb hatása. A forintárfolyam 2008. július 18-án volt a legerősebb, egy euró 229,1 forintot ért. A leggyengébb árfolyam 2009. március 6-án volt, amikor egy euróért 316,0 forintot adtak. Ugyanakkor az euribor kamatlábak alacsonyabbak lettek, 2007-2010 között 4,7%-ról 1,0%-ra csökkent a három hónapos kamatláb (10-11. sz. diagram).

Az NYME öt projektjénél a fizetendő szolgáltatási díj összességében a 2008. évben 23,4%-kal, a 2009. évben 25,0%-kal, a 2010. évben 30,9%-kal haladta meg a tervezettet. A PTE-n 2009-ben 14,6%-kal 2010-ben 3,3%-kal magasabb a teljesített összeg a prognosztizálnál. A BCE-nél 2010-ben a közüzemi díjak miatt 3,5%-kal emelkedett a bérleti díj a szerződés adataihoz képest. A forint/euró árfolyam ingadozása miatt viszont nem változott a fizetendő díj.

A kiegyenlített bérleti díjak fedezetét 45,3-56,5%-ban³⁶ biztosította a minisztériumi hozzájárulás. A bérleti díj intézményi részét 39,0%-ban normatív támogatásból, 14,0%-ban ingatlanértékesítésből, 4,0%-ban egyéb ingatlanhasznosítási bevételből és 43,0%-ban egyéb saját bevételből fedezték (13. sz. táblázat, 12. sz. diagram).

A támogatás folyósítása év elején késett a kincstári előirányzatok késedelmes megnyitása miatt, ami nem felelt meg az intézmények érdekeinek. Az előirányzat-megnyitások elhúzódásához az intézményi hiányosságok, illetve a minisztérium ügyvitelében fennálló rendszerbeli hibák egyaránt hozzájárultak.

A beszámolókat késedelmesen, illetve nem kellő részletezettséggel készítették el az intézmények, ezért azok elfogadása elhúzódott. A minisztérium fejezeti kezelésű előirányzatainak gazdálkodási szabályzata az I. negyedévben került jóváhagyásra. A támogatási szerződés mellékletei (költségterv mintája és a szakfeladatok táblázata) is változtak, a 10,0 M Ft-ot meghaladó támogatásokhoz 2010-től kincstárnoki engedély vált szükségessé.

Az OKM minden évben támogatási szerződést kötött a megállapodásban szereplő összeg biztosításáról az intézményekkel. Az éves támogatási szerződéseket a megállapodásban szereplő február 20. helyett februártól júliusig elhúzódóan kötötték meg. Az év hátralévő részére havonta elosztva kapták meg az intézmények a támogatást, a kieső időszakra a teljes bérleti díjat saját forrásból kellett finanszírozniuk.

A PPP kötelezettségvállalás folyamatosan növekedett, 2010-ben átlagosan az intézmények kiadási előirányzatának 4,9%-át, a dologi és felhalmozási előirányzat 11,1%-át tette ki. Ebben az évben a PPP bérleti díj, a programban résztvevő intézmények 71,4%-ánál meghaladta a dologi és felhalmozási előirányzat 10%-át (14. sz. táblázat).

³⁶ A 2009. évi kiegészítő támogatás folyósítása utólagosan 2010-ben történt.

A PPP kötelezettségvállalás a kiadási előirányzathoz viszonyítva az SZF-en volt a legmagasabb 22,9%, az EJF-en 20,2%, a DF-en 18,3%, az NYF és az NYME esetében 16,3% volt 2010-ben. A dologi és felhalmozási előirányzat 48,4%-át képviselte a PPP bérleti díj az EJF-en, 46,7%-át az SZF-en, 37,5%-át az NYF-en, 33,4%-át az NYME-n, és 27,0%-át a DF-en, 2010-ben.

A költségvetési volumen csökkenése és a PPP kötelezettség növekedése együttesen magas kockázatot hordoz az NYF gazdálkodása, likviditási helyzete terén. Az NYME gazdasági, likviditási helyzete a bérleti szolgáltatási díjak folyamatos, határidőre történő kiegyenlítését nem biztosította. Az NYME mérleg szerinti kötelezettség állományából 2009. év végén 309,9 M Ft, a 2010. év végén 107,9 M Ft volt a PPP-konstrukcióban megvalósult projektek szolgáltatási díj fizetéséhez kapcsolódó kötelezettségek összege. A PPP kötelezettségek határidőn túli teljesítése miatt az Egyetemnek a 2008. évben 30,1 M Ft, a 2009. évben 88,4 M Ft, a 2010. évben 35,2 M Ft késedelmi kamatot kellett fizetnie.

A felsőoktatási intézmények 2007-2010 között 1,9 Mrd Ft ingatlanértékesítésből származó bevételt használtak fel a bérleti-szolgáltatási díj törlesztéséhez. Az összeg több mint felét az ELTE adta, ezen kívül a BCE, NYME, EJF, SE fordított ilyen jellegű bevételt a bérleti díjra.

Az új létesítmények hasznosításából származó bevételek változóak, a bérleti díjhoz viszonyítva jelentéktelenek voltak.

Az NYF-en a külső hasznosítás bevételei 2009-ben 8 M Ft, 2010-ben pedig 35 M Ft-ot tettek ki. A PTE-nek a helyiségek bérbe adásából 2010-ben 9,3 M Ft bevétele keletkezett. Az NYME-nek 2010-ben 8,6 M Ft bérbeadásból származó bevétele volt. Az SE FOK 46,3 M Ft, az SE EOK 14,3 M Ft bevételt ért el.

3.3. A programfolyamatok nyomon követésére, értékelésére a minisztérium által kialakított módszerek

A minisztérium a szolgáltatás igénybevételének állami felügyelete keretében **előírta az intézmények számára az éves szakmai és pénzügyi beszámoló elkészítését.** A pénzügyi beszámoló tartalmát, elkészítésének határidejét a támogatási szerződések rögzítették. Az intézmények a szakmai beszámolót és a pénzügyi elszámolásokat elkészítették. A pénzügyi elszámolások tartalmazták a bérleti-szolgáltatási díj számlánkénti összegeit, a támogatás összegét. A tételes elszámolási lapok nem tartalmazták a számlák pénzügyi teljesítésének időpontját, ezáltal nem nyújtottak teljes körű információt a kifizetésekről.

Az intézményi beszámolók tartalmát, a megadott követelmények szerinti összeállítását ellenőrizte a felügyelet. A beszámolók elfogadása a hiánypótlások miatt elhúzódott. Ugyanakkor **az OKM nem határozott meg egységes metodikát az oktatási létesítmények kihasználtságának bemutatására,** ennek hiányában az adatok nem összehasonlíthatók.

A 2009. évi szakmai beszámolóban az SE FOK projektjénél és az NYME oktatási infrastruktúra projektjeinél egyáltalán nem tértek ki a kihasználtság bemutatására. Az ELTE tájékoztatója arról szól, hogy hány hallgató használja az épületet. A BCE-n kihasználtsági mutatót számoltak a teremhasználat alapján a teljes szorgalmi időszakra, az NYF-nél terem típusonként három adott időpontra számították ezt ki. A PTE a közölt adatot számítással nem támasztotta alá.

Az OKM a PPP projektfolyamatok átfogó szabályszerűségi ellenőrzését nem végezte el teljes körűen, minden intézményre kiterjedően. Az OKM Ellenőrzési Főosztálya (EFO) által végzett helyszíni ellenőrzések három intézmény projektjeire terjedtek ki (NYF, SZF, TSF).

A Beruházási Főosztály munkatársai év közben helyszíni ellenőrzéssel vizsgálták a támogatás felhasználását, a szolgáltatás igénybevételét, az intézmények ingatlangazdálkodását. Az intézményi beszámolók és helyszíni vizsgálatok alapján nyert információkat a felügyelet összegezte, a tapasztalatokat, fórumok szervezésével megosztotta a programban részt vevő intézményekkel.

Az NFM Kiemelt Állami Szerződéseket Vizsgáló Főosztálya 2010. II. félévtől kérdőíves adatszolgáltatás bekérésével és feldolgozásával feltérképezte a szolgáltatás monitoringjának intézményi helyzetét, a nyert információkat két intézménynél helyszíni felméréssel egészítették ki. A projektek adatbázisának teljes körű kialakítása a helyszíni ellenőrzés időpontjában még folyamatban volt.

A 2010. évi támogatás felhasználásának elszámolásánál, az intézményektől kért pénzügyi beszámoló tartalmát kiegészítették a tényleges kifizetésekre vonatkozó információkkal, intézkedtek a 2011. évi támogatási szerződések megkötésének előkészítéséről.

Az NFM **a PPP-konstrukciós projektek teljes körű felülvizsgálatával** célul tűzte ki az állam számára előnytelen, gazdaságtalan kötelezettség vállalások feltárását, indokolt esetben a szerződéses feltételek módosítását. A tájékoztatás szerint, a szervezet létrehozását követően elvégezték a folyamatban lévő felsőoktatási PPP projektek szerződéseinek jogi átvizsgálását és kezdeményezték a még nem üzemelő projektek átmeneti felfüggesztését. A PPP-konstrukció kiváltására alternatív projektjavaslatok kidolgozását kezdték meg, a tárca vagyonszerzési szakterületével végzett elemzések és a Magyar Fejlesztési Bank szakmai állásfoglalásának beépítésével. Egyeztetéseket folytatnak az érintett projektársaságok és pénzügyintézetek részvételével az esetleges kiváltások feltételeinek megvizsgálására. A minisztérium tájékoztatása szerint a képzőművészeti alkotások beszerzésének lebonyolítására az OKM által kijelölt vállalkozás tevékenysége ügyében – kezdeményezésükre – eljárás folyik az Elszámoltatási Kormánybiztos, a Közbeszerzések Tanácsa és a Versenyhivatal bevonásával.

A minisztériumok közötti szakmai együttműködés kialakítására, a megalapozott döntéshozatal érdekében, a tárca PPP Szakmaközi Egyeztető Fórumot hozott létre.

A Fórum célja a PPP projektekben érintett szervezetek és szakértők közötti információáramlás biztosítása, az érintettek tájékoztatása, álláspontjuk megismerése, véleményük kikérése, esetenként közös állásfoglalások megtétele. A testületnek 8 tagja van, ebből négy fő az NFM, egy fő az Nemzetgazdasági Minisztérium, három fő a NEFMI képviselője. A Fórum tevékenységét ügyrend alapján látja el.

A projektek dokumentációjának átadás-átvétele a NEFMI és NFM között nem volt teljes körű, a jogelőd minisztérium szabálytalan iratkezelése hozzájárult ahhoz, hogy a dokumentumok megbízhatósága nem volt megfelelő. **A jogelőd minisztériumnál nem alakítottak ki egy olyan dokumentált nyilvántartást, amely nyomon követte volna az intézményi projek-**

tek teljes folyamatát az előzetes jelentkezéstől a folyamatos üzemelésig. **Ennek hiányában a projektfolyamatok átláthatósága a minisztériumnál nem volt biztosított.**

A kormányhatározat nem írta elő az oktatási miniszter beszámolási kötelezettségét a határozatban foglaltak végrehajtásáról. A fejlesztési program teljesítésének komplex módon történő – az előzetes célkitűzésekhez, elvárt hatásokhoz viszonyított – értékelését az OKM nem készítette el.

A minisztérium nem végezte el az üzemelő projekteknel **a PPP fejlesztések értékelését**, nem mérte fel a konstrukciótól elvárt előnyök teljesülését. A projektek megvalósulásától azt várták, hogy pozitív hatással lesz az intézmények ingatlangazdálkodására, a belső források allokálására, a hallgatói utánpótlás biztosítására, az intézmény bevételszerző képességére, hozzájárul a közalkalmazotti létszám csökkentéséhez.

A minisztérium a szakmai beszámolók keretében tájékoztatást kért az egyes elvárások alakulásáról, így például az ingatlangazdálkodási intézkedésekről, közalkalmazotti létszám változásáról, a bevételi források alakulásáról. Az információk összegzése, egységes feldolgozása az elért eredmények bemutatásával azonban nem történt meg.

A PPP TB 2008-ban kezdeményezte a PPP-konstrukciótól elvárt hatások teljesítésének feltérképezését az üzemelő projektek monitoringjának keretében. A Bizottság által tervezett monitoring kitért volna a projektekkel kapcsolatos állami elvárások, a tervezett hatékonysági elvárások teljesítésének értékelésére, de a Bizottság 2009. október 1-jei megszüntetéséig ez nem valósult meg.

A tájékoztató beszámolók nem viszonyították a beruházások szerződés szerint bekerülési költségét a kormányhatározat szerinti adatokhoz, a program megvalósulását az átadott projektek száma alapján értékelték.

Nem készültek összehasonlító számítások a beruházások magán-szektor által történő kivitelezésének és a létesítmények üzemeltetésének költséghatékonyságáról az állami fejlesztésekhez viszonyítva.

A 2006-2010. évek között a minisztérium 14,9 Mrd Ft-os támogatást nyújtott a programban résztvevő intézményeknek (15. sz. táblázat). A további évek támogatásának tervezett összege 96,6 Mrd Ft. A minisztériumi hozzájárulás teljesítése az éves előirányzatoknak megfelelően alakult. A 2004-2009 közötti időszakban nem valósult meg egységesen minden intézményre vonatkozóan a kötelezettségek 50%-os átvállalása. **Az egyes projektek támogatottsága eltért egymástól, a támogatási hozzájárulás meghatározásának nem volt egységes gyakorlata.**

Az intézményekkel megkötött megállapodásokban az OM/OKM vállalta a bérleti-szolgáltatási díj maximum 50%-át, de legfeljebb egy meghatározott – projektenként eltérő – összeget.

A 2009. évben teljesített adatok alapján az egyes projektek támogatottsága eltért egymástól: az EKF sport-szakmai infrastruktúra projektjénél 42,9%, a KRF oktatási épületénél 41,4%, az NYME székesfehérvári projektnél 43,7%, a győri projektnél 41,7%, az ELTE-nél 50%, az SE FOK-nál 50%, a BCE-nél 48,6% volt.

A megállapodásokban foglaltak végrehajtására évenként támogatási szerződést kötöttek. A támogatási szerződésekben rögzítették a felhasználás szabályait, az üzemeltetési monitoring folyamatos végzését, a támogatás felhasználásának ellenőrzését és a beszámolási kötelezettséget. A szerződésekben meghatározott támogatás nem mindig követte a megállapodásban foglaltakat, előfordult, hogy a limitösszeget túllépték.

Az NYF-vel 2005. december 22-én megkötött megállapodásban rögzített limit összeg 147,9 M Ft, a támogatási szerződés, illetve a tényleges teljesítés 2008-ban és 2009-ben 177,5 M Ft.

A 2006-2009 közötti időszakban a minisztériumi hozzájárulás éves összegének tervezésekor nem vették figyelembe az árfolyamváltozások, valamint az infláció miatt megváltozott intézményi szükségleteket. **A kedvezőtlen árfolyamváltozás miatt nehéz helyzetbe jutott intézmények megsegítésére eseti intézkedéseket hoztak**, 2009-ben évközben póttámogatást adtak.

A bérleti-szolgáltatási futamidő alatt 2009. december 15-én az OKM és az intézmények módosították a köztük lévő megállapodást. Ebben az általános válság következményeként az építőipart és a közvetlenül kapcsolódó ágazatokat sújtó recesszió kezelése érdekében szükséges intézkedésekről szóló 36/2009. (V. 12.) OGY határozat 6. pont, bd) bekezdése alapján a minisztérium vállalta, hogy a 2010. évben a támogatást kiegészíti a bérleti díj 50,0%-ára. A megállapodás szerinti összegek továbbra sem biztosítják a bérleti szolgáltatási szerződésekben évente növekvő összegű bérleti díjak hosszú távú fedezetét.

A 2009. évre utólagosan, a 2010. évi előirányzat terhére kiegészítő támogatást adtak az intézményeknek a tényleges bérleti-szolgáltatási díj 50%-a mértékéig. A 2010. évre a minisztériumi támogatás összegét a szolgáltatókkal egyeztetett bérlet-szolgáltatás díjak 50%-ában határozták meg.

4. A FELSŐOKTATÁS INGATLANGAZDÁLKODÁSÁHOZ, VALAMINT A KOLLÉGIUM BERUHÁZÁSI PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ KORÁBBI ÁSZ ELLENŐRZÉSEK JAVASLATAINAK HASZNOSULÁSA, ÉS A KOLLÉGIUMOK MŰKÖDTETÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE

4.1. A felsőoktatás ingatlangazdálkodásának ellenőrzéséhez kapcsolódó javaslatok hasznosulása

A felsőoktatás ingatlangazdálkodásáról szóló 2005. évi ÁSZ jelentés javasolta a tárcát felügyelő miniszternek, hogy támogassa központi felhalmozási pénzeszközök biztosításával az intézményfejlesztési tervekben szereplő korszerű campusok kialakítását. Javasolta, hogy az állami támogatások döntéshozatala során vegyék figyelembe az ingatlanok ellátottsági és kihasználtsági mutatóit. A javaslatok csak részben hasznosultak.

A 2006-2010 közötti időszakban a tárca csekély mértékű központi beruházási forrással rendelkezett. A felsőoktatásban nem álltak rendelkezésre központi források oktatási beruházások (új campusok) megvalósítására. A tervezett fejlesztéseket a köz- és magánszféra együttműködésében valósították meg.

A MeH-OM-PM közös megbeszéléséről szóló 2005. december 9-én felvett emlékeztető szerint a PPP fejlesztési program lefolytatásával a tárca vállalta, hogy a továbbiakban központi források bevonásával csökkentett mértékben terheli a költségvetést, csak a korábban megkezdett beruházásokat, illetve műemléki rekonstrukciókat finanszírozza. A tárca a beruházást helyettesítő szolgáltatás díjához járul hozzá, az előzetes számítások szerint 2009-től 9 Mrd Ft-tal.

A felhasznált központi beruházási támogatás 2000-2005 között összesen 78,3 Mrd Ft volt, ami évente átlagosan 13,0 Mrd Ft-ot tett ki. Ezzel szemben 2006-2010 között összesen 9,9 Mrd Ft, évente átlagosan 2 Mrd Ft volt. A 2006-2010 között teljesített felhasználás közel felét (4,3 Mrd Ft-ot) a DE 2002-ben megkezdett Élettudományi Épület és Könyvtár beruházásának 2006. évi befejezése jelentette.

A 2006-2010. évek között **a megkezdett beruházások befejezéséhez, rekonstrukciós, ezen belül sürgősségi vagy műemléki munkálatokhoz adtak támogatást. Sem ezek elnyeréséhez, sem a PPP-konstrukciójú fejlesztésekhez nem írtak elő ellátottsági és kihasználtság mutatókat.**

Az ÁSZ jelentés javasolta továbbá, hogy az intézményi tervek kidolgozására adott módszertani útmutatóban ajánlasként jelenjen meg az intézményi ingatlangazdálkodási stratégia kialakítása. A 2007-2013. évekre vonatkozó intézményfejlesztési tervek készítéséhez kiadott módszertani útmutató szerint a minisztérium kérte az intézmények részére ingatlangazdálkodási koncepciójuk bemutatását. **Az ÁSZ ellenőrzés javaslatai alapján készített minisztériumi intézkedési tervben, feladatként szerepelt a felsőoktatási állami intézmények ingatlangazdálkodási stratégiájának kialakítása 2007. márciusi határidővel. A stratégiai dokumentum megalkotását az OKM az intézményfejlesztési tervek alapján tervezte elkészíteni, ennek megvalósítása azonban nem történt meg.**

4.2. A kollégium beruházási programhoz kapcsolódó ellenőrzés megállapításainak, javaslatainak hasznosulása

A kollégium beruházási program ellenőrzéséről szóló ÁSZ jelentés javasolta a Kormánynak – a PPP-konstrukció alkalmazásának egységes értelmezése, előkészítése és végrehajtása érdekében – állami eljárásrend kialakítását. Javasolta továbbá, hogy az eljárásrend térjen ki a PSC számítás egységes módszertani előírásaira és a PPP-konstrukció alkalmazásánál követelményként jelenjen meg, hogy az gazdaságilag előnyösebb legyen a hagyományos állami beruházásnál.

A javaslat nem hasznosult. **Jelenleg sincs olyan előírás, amely definiálná a PPP-konstrukciót, szabályozná annak alkalmazását. Nincs kötelező előírás a PPP-konstrukciók hagyományos állami fejlesztéseknél gazdaságosabb megvalósítására vonatkozóan.**

Az ÁSZ jelentés javasolta a tárca felügyeletét ellátó miniszternek, hogy folyamatosan kísérje figyelemmel a felsőoktatási kollégium beruházási program teljesítését, ellenőrizze és értékelje a tárca területén folyó PPP fejlesztéseket. **A javaslat részben hasznosult.** A minisztérium figyelemmel kísérte a felsőoktatási kollégium beruházási program teljesítését, azonban a beszámolók (a jelentés 3.3. pontjában részletezettek szerint) csak a program megvalósításának előrehaladásáról szóltak, a PPP fejlesztések komplex módon történő értékelését nem végezték el.

A vizsgált időszakban **a tárca területén folyó kollégium-fejlesztési projekteket** – az átadást követően – **a szakmai főosztály munkatársai évente ellenőrizték.** Az EFO 2009-2010-ben ellenőrizte a PPP program keretében felújított kollégiumok működését hat intézménynél.

Az ellenőrzések a PE, az SZIE, az ME, az NYME, a KE és az SZF projektjeire vonatkoztak. A vizsgálatok rámutattak arra, hogy a monitoring rendszer nem megfelelő működtetése veszélyeztetheti az intézményi érdekek érvényesítését. Felhívták a figyelmet, hogy a projektek hosszú távú finanszírozhatósága, a hallgatói létszám csökkenő tendenciája, az üzemeltetési, közüzemi díjak emelkedése miatt kockázatos. Javasolták stratégiai terv készítését, pénzügyi stabilizációs programok összeállítását a hosszú távú finanszírozhatóság biztosítására. A javaslatok alapján az intézmények hoztak intézkedéseket, a végrehajtás döntő része azonban áthúzódott a 2011. évre.

4.3. A kollégium beruházási program keretében megvalósított létesítmények működtetésének értékelése

A PPP-konstrukció keretében létrehozott diákokotthonoknál és korszerűsített kollégiumoknál a 2009-2010. évben **a bérleti-szolgáltatási díjak a tervezettnél 4,1-5,7%-kal magasabbak voltak.** A díjak a projektek négyötödénél kedvezőtlenebbül alakultak a prognosztizált értékeknél. **A tervezettnél magasabb szolgáltatási díj** a legtöbb esetben (tizennégy projekt), **a devizaárfolyam kedvezőtlen alakulásának** tudható be. Emellett **a kamatláb tervezettől eltérő alakulása és a vártnál magasabb infláció is kedvezőtlenül hatott** (14/b. sz. diagram). A 2009-2010. években a tényleges bérleti-szolgáltatási díjak a helyszínen ellenőrzött minden intézménynél meghaladták a prognosztizált értékeket.

A PTE a 2009-es évben a prognosztizált értékhez képest még 0,1%-kal kevesebb bérleti díjat fizetett, de 2010-re a díj már 7,8%-kal meghaladta a tervezett értéket.

A BCE esetében a bérleti szolgáltatási díjak nettó módon megegyeztek a szerződés kereskedelmi modelljében szereplő összeggel. Bruttó értéken az áfa emelkedése miatt a 2009-2010. években meghaladták a tervezett összeget. Az SZF-nél is hozzájárult az áfa emelése – több más fent említett körülménnyel együtt – a bérleti díj tervezett meghaladó emelkedéséhez, amely a 2009-2010. években 16,9-18,4%-kal haladta meg a prognosztizált értéket.

Az NYME-nél a diákokotthon éves bérleti díja a szerződéskötéskor tervezett összeget 2008. évben 15,8%-kal, a 2009. évben 8,2%-kal, a 2010. évben 16,1%-kal haladta meg.

A díj finanszírozását biztosító **források** a helyszínen vizsgált intézmények esetében az ellenőrzött időszakban többnyire **rendelkezésre álltak**.

A BCE szolgáltatója nehéz gazdasági helyzetbe került, ezért a bérleti-szolgáltatási szerződést az Egyetem felmondta. Tárgyalásos közbeszerzési eljárás lefolytatásával a Belvárosi Kollégium Kft-vel kötött új bérleti-szolgáltatási szerződést, így a folyamatos teljesítés biztonsága helyre állt.

Az SZF-nél 2009. év elején likviditási gondot okozott a hozzájárulás folyósításának csúszása, azonban a finanszírozhatóság a 2007-2010. években biztosított volt.

A 2009. évi gazdasági válság miatt megtörtént a finanszírozási nehézségbe került PPP projektek helyzetének felülvizsgálata. Ennek eredményeként **a 2010. évi költségvetésben megemelt források terhére az OKM a támogatás összegét egységesen, 50%-ra kiegészítette**.

A helyszínen vizsgált egyetemekenél és főiskoláknál az intézményi bevételeket a diákotthoni elhelyezés normatív támogatása, a kollégiumi támogatás, a lakhatási támogatás, a hallgatói térítési díjak, továbbá egyéb intézményi bevételek biztosították.

A bérleti-szolgáltatási díj kiegyenlítéséhez ingatlanértékesítésből származó bevételt négy projektenél használtak fel. A szolgáltatási díj finanszírozását biztosító források egyelőre rendelkezésre álltak. **A hosszú távú finanszírozás a hallgatói létszámcsökkenés miatt kockázatokat jelent, főleg a vidéki főiskolák esetében.**

Az NYF-nél a hallgatói létszám eddigi csökkenése és a negatív irányú demográfiai előrejelzések miatt a továbbiakban kockázatot hordoz a teljes kihasználtság biztosítása, ebből következően a díjak finanszírozhatósága. A díjfizetéshez kapcsolódóan további kockázatot jelent az euró/Ft árfolyam alakulása és az infláció mértéke.

A helyszínen ellenőrzött intézményeknél **a szorgalmi időszakban a férőhelyek kihasználtsága – egy kivétellel – magas volt**.

Az NYF ifjúsági szállójának kihasználtsága a 2009. évben 82,9% volt 2010-ben 90,6% volt. A Főiskola kollégiumának kihasználtsága 2008-2010. években 85,6% és 91% közötti értéket mutatott, a legalacsonyabb 2009. évben volt. A többi helyszínen ellenőrzött intézménynél (BCE, NYME, PTE, SZF) a férőhelyek kihasználtsága 2010. évben a szorgalmi időszakban 100%-os volt. A BCE esetében a vizsgált kollégiumok kihasználtsága a 2007. induló évben átlagosan 95,9% volt, majd az ezt követő években 99-100% között alakult.

A kollégiumok és diákotthonok nyári kihasználtsága – a létesítményt egész évre kibérlő intézményeknél – változó eredményességű volt.

A kihasználtság 2009. évben 14,2%-tól (DF) 72,5%-ig (NYME – Sopron – Győr Kollégium) terjedt. Az ebből származó bevétel 1 M Ft (OE – Diákhotel) és 31 M Ft (PTE) között mozgott.

A PPP-konstrukcióban elkészült **új építésű diákotthonok térítési díjai kedvezőbbek voltak az albérleti áraknál**. A korszerűsített kollégiumok

közül egyedül **az SZIE jászberényi kollégiuma nem tudta megőrizni versenyképességét az albérleti árakkal szemben.**

A helyszínen vizsgált kollégiumok, diákokthonok és ifjúsági szállók térítési díjai 10 000 Ft/fő/hó és 19 000 Ft/fő/hó között mozogtak. A vidéki intézmények közül legolcsóbb az NYME székesfehérvári kollégium, a legdrágább a PTE kollégiuma és az NYF ifjúsági szállója (18 000 Ft/fő/hó térítési díj mindkét esetben). A fővárosi BCE felújított kollégiumában, frekventált helyen, egy kétágyas szobát 19 000 Ft/fő/hó áron lehetett igénybe venni.

A kérdőíves felmérés alapján **az intézmények minden projektnél működtettek monitoring rendszert az üzemeltetés nyomon követéséhez. A projektek 62,0%-ánál alkalmaznak az intézmények informatikai rendszert** a monitoring tevékenység támogatásához. Az informatikai rendszer a projektek 37,0%-ánál megfelelően, 19,0%-nál nem, és 44,0%-nál csak részben követte nyomon a szolgáltatási folyamatot (14/j. sz. diagram).

A helyszíni ellenőrzések azonban az intézményi monitoring nem megfelelő működését állapították meg.

A helyszíni ellenőrzés szerint az NYME a PPP-konstrukcióban megvalósult kollégiumi fejlesztéseinél – a Győri Tanszálloda kivételével – nem működtetett monitoring rendszert az üzemeltetés nyomon követésére. A 2006. évben bevezetett informatikai szoftverrel már a kezdetekkor több funkcionális probléma merült fel. A hiányosságok megszüntetésére 2011-ben új informatikai rendszert vezet be az Egyetem.

A BCE mindkét kollégiumban havonta csak egy alkalommal végzett dokumentáltan monitoring bejárást, amely a szolgáltatás színvonalának folyamatos mérésére nem alkalmas.

Szintén bejárással, évente egy alkalommal ellenőrizték a szolgáltatás színvonalát az NYF ifjúsági szállójában. A 2010. évben egy elektronikusan vezetett hibabejelentő és rögzítő rendszert vezettek be, a szolgáltatási díj csökkentésére ezt követően sem került sor.

A bérleti-szolgáltatási díjat – a szerződéstől eltérő teljesítés miatt – a projektek 66,7%-ánál nem csökkentették, 25,0%-ánál esetenkénti csökkentésre került sor. A projektek 8,3%-ánál minden esetben történt szolgáltatási díj-csökkentés (14/e. sz. diagram).

A BCE 2007. évben 2,0 M Ft-ot vont le a szolgáltatási díjból a monitoring rendszer által feltárt hiányosságok miatt. Az ezt követő években nem volt levonás.

Az NYME Tanszálloda projektnél – ahol alkalmazták a monitoring rendszert – minden évben elmaradt a szolgáltatás a 100%-os teljesítéstől. Ennek ellenére szankciókat nem alkalmaztak, a szolgáltatási díjat nem csökkentették.

Az NYF-nél a kollégiumban összesen 1,2 M Ft díjcsökkentésre került sor a vizsgált időszakban, ami az időszakban ténylegesen teljesített bérleti díjnak csupán 0,8%-a.

A kérdőívre adott válaszok alapján **az igénybevett szolgáltatások minőségének értékeléséhez – az SZIE- Alkalmazott Bölcsészeti Kar kivételével – az**

intézmények végeztek elégedettségméréseket. A felmérések alapján a hallgatók a projektek 87,0%-ának funkcionális kialakításával teljes mértékben, 13%-ánál csak részben elégedettek.

A BCE esetében 1-től 5-ig terjedő skálán a Somogyi Imre Kollégium minősítése 3,39, a Földes Ferenc Kollégiumé 3,89 volt. Az NYF átlagosan jó és közepes értéke-
léseket kapott. Az SZF elégedettségméréseinek eredményei azt igazolják, hogy a
nyújtott szolgáltatások színvonala a PPP-konstrukcióban működő épület esetében
lényegesen kedvezőbb a hagyományos kollégiumoknál.

A létesítmény üzemeltetését a projektek mindössze 8,3%-ánál a beruházó, 50%-
ánál pedig a beruházó által létrehozott szervezet végzi. Tíz projektnél (41,7%)
az intézmény által létrehozott szervezet üzemelteti a létesítményt, ebből hat
esetben a szerződés szerinti üzemeltetési díjrész 75,5-88,9%-áért (14/g. sz. diag-
ram).

Az NYME-nél a Diákotthon és az Oktatási Infrastruktúra projekt keretében felújít-
ott „régikollégium” és „új kollégium” üzemeltetését az egyetem 100%-os tulaj-
donában álló kft. végzi. A kft. által ellátott feladatok a bérleti-szolgáltatási szer-
ződés szerinti üzemeltetési feladatokkal megegyeznek. Az üzemeltetési ellenérték
a bérleti és szolgáltatási díj üzemeltetési díjrészének 84,6%-a. Ezt azzal indokolták,
hogy az üzemeltetési díjrészből az üzemeltetés és karbantartás díjai kerülnek
100%-ban továbbadásra az egyetem kft-jének. Az ügyviteli költség, az iparűzési
adó, az építményadó, a bankgarancia díja a szolgáltatónál marad, az ezekhez
kapcsolódó fizetési kötelezettségeknek ő tesz eleget.

**Az üzemeltetési feladatok intézmény által létrehozott szervezettel tör-
ténő ellátása a rendelkezésre állási kockázat közzsférára történő
áthárítását jelenti.**

Budapest, 2011. december 16.

Melléklet: 6 db 24 lap

MELLÉKLETEK

a V-2010-126/2010-2011. sz. jelentéshez

ÉSZREVÉTELEK

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK
ÜGYVITELI IRODA
11952/11
Érk.: NOV 29 2011
Iktatószám: V-2010-119/2010-2011
Melléklet:

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM
MINISZTER

Coldretea
als

Elnök:

2011 NOV. 28

Ildiko Simon

11.29.

Iktatószám: 7062-6/2011/ELL

Ügyintéző: Bánkné Simon Judit (54430)

Domokos László úr
elnök

Állami Számvevőszék

Budapest
Apáczai Csere János u. 10.
1052

Tárgy: a felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának ellenőrzéséről készített jelentés tervezet véleményezése

Tisztelt Elnök Úr!

Tájékoztatom Elnök Urat, hogy a felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának ellenőrzéséről készített jelentés tervezethez nem teszek észrevételt.

Budapest, 2011. november 28.,

Üdvözlettel:

Cenup Miklos
Dr. Réthelyi Miklós
Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Miniszter
*

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

DR. FELLEGI TAMÁS
miniszter

Iktatószám: NFM/19410/ 4 /2011.

Állami Számvevőszék
1052 Budapest, Apáczai Csere J. u. 10.

Domokos László úr részére
elnök

Tárgy: Jelentés észrevételezése

Tisztelt Elnök Úr!

Az Állami Számvevőszék felsőoktatás oktatási infrastruktúra – fejlesztési programjának ellenőrzéséről készített jelentésében foglaltakra észrevételt nem teszünk.

Budapest, 2011.

Üdvözlettel:

Dr. Fellegi Tamás

Zöldveti A.
02

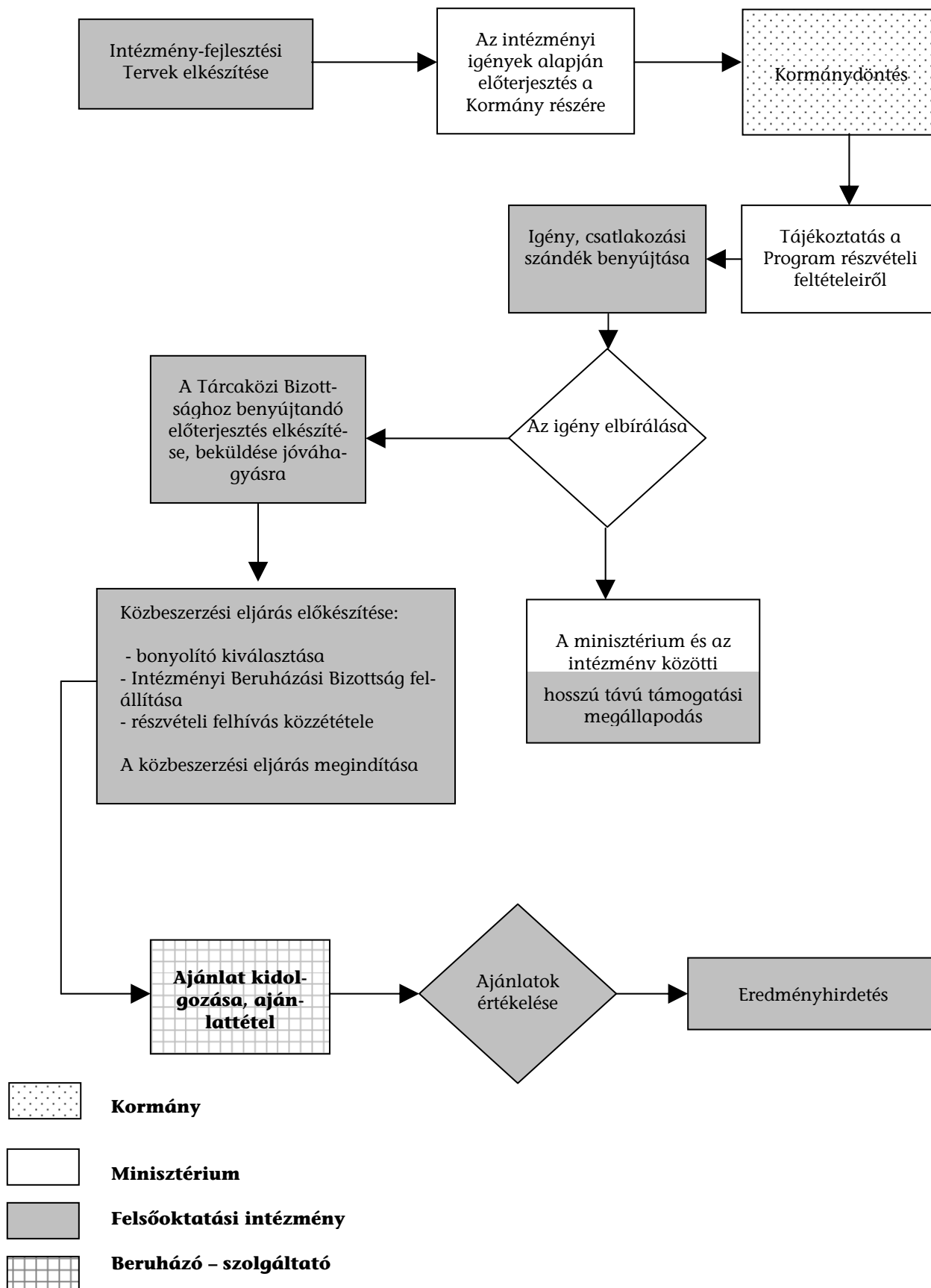
Hová? Kérlek rá

2011 NOV. 30
12.05.

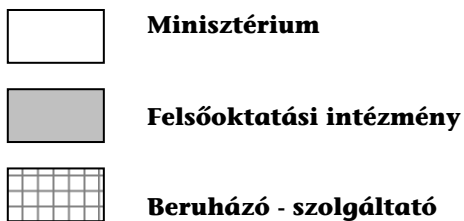
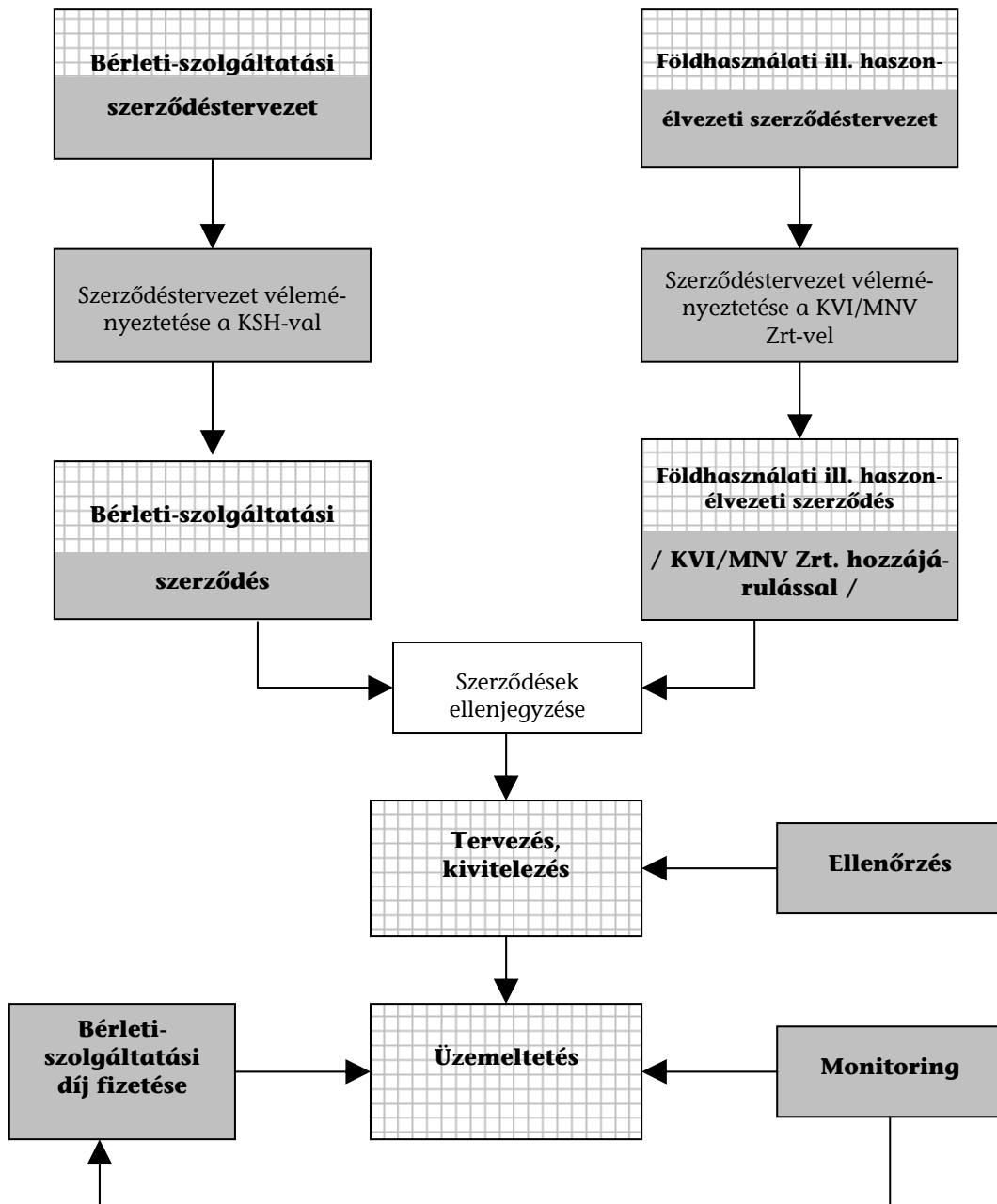
ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK
119321
Érkezett: 2011 NOV 30.
Iktatószám: V-1010-18/2010-2011.
Előadó: Rövid Andrea
Tel: 795-4688

A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjának folyamatábrája

I. ELŐKÉSZÍTÉSI ÉS KÖZBESZERZÉSI FÁZIS

II. SZERZŐDÉSKÖTÉSI, TERVEZÉSI, KIVITELEZÉSI ÉS ÜZEMELTETÉSI FÁZIS

AZ ELLENŐRZÉSBE VONT SZERVEZETEK JEGYZÉKE

3/a. sz. melléklet: Az ellenőrzésbe vont szervezetek névjegyzéke

3/b. sz. melléklet: Helyszíni ellenőrzésbe vont szervezetek névjegyzéke

AZ ELLENŐRZÉSBE VONT SZERVEZETEK NÉVJEGYZÉKE

Állami szervezetek megnevezése

1. Nemzeti Erőforrás Minisztérium (NEFMI)
2. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM)

Felsőoktatási intézmények megnevezése– Projekt megnevezése

1. Budapesti Corvinus Egyetem (BCE)
 - Czuczor u. – Mátyás utcai Campus
 2. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME)
 - Q Oktatási épület
 3. Dunaújvárosi Főiskola (DF)
 - Oktatási Centrum A épület
 4. Eötvös József Főiskola (EJF)
 - Könyvtár – nagyépület
 5. Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE)
 - Trefort kerti Campus
 6. Eszterházy Károly Főiskola (EKF)
 - Sport-szakmai képzések infrastruktúra bővítése
 - C épület és Rajz Tanszék épülete
 7. Károly Róbert Főiskola (KRF)
 - Oktatási épület
 8. Nyíregyházi Főiskola (NYF)
 - Tanszéki épület rekonstrukció
 9. Nyugat-magyarországi Egyetem (NYME)
 - Oktatási Infrastruktúra rekonstrukció, Sopron
 - Regionális Felsőoktatási Forrásközpont, Szombathely
 - Képző és Konferencia központ kialakítása, GEO, Székesfehérvár
 - Tanszálloda projekt, Győr
 - Pattantyús projekt, Győr
 10. Óbudai Egyetem (OE – volt Budapesti Műszaki Főiskola)
 - Józsefvárosi Oktatási Épület
 11. Pécsi Tudományegyetem (PTE)
 - Pollack Mihály Műszaki Kar rekonstrukció
 12. Semmelweis Egyetem (SE)
 - Elméleti Oktatási Központ (EOK)
 - Fogorvostudományi Kar Oktatási Centrum (FOK)
 13. Szent István Egyetem (SZIE)
 - TSF Könyvtár és nagyelőadó, Békéscsaba
 14. Szolnoki Főiskola (SZF)
 - Tiszaligeti Campus
-

A HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSBE VONT SZERVEZETEK NÉVJEGYZÉKE

Állami szervezetek megnevezése

1. Nemzeti Erőforrás Minisztérium (NEFMI)
2. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM)

Felsőoktatási intézmény megnevezése – Projekt megnevezése

1. Semmelweis Egyetem (SE)
 - Elméleti Oktatási Központ (EOK)
 - Fogorvostudományi Kar Oktatási Centrum (FOK)
 2. Nyugat-magyarországi Egyetem (NYME)
 - Oktatási Infrastruktúra rekonstrukció, Sopron
 - Regionális Felsőoktatási Forrásközpont, Szombathely
 3. Budapesti Corvinus Egyetem (BCE)
 - Czuczor u. – Mátyás utcai Campus
 4. Nyíregyházi Főiskola (NYF)
 - Tanszéki épület rekonstrukció
 5. Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE)
 - Trefort kerti Campus
 6. Szolnoki Főiskola (SZF)
 - Tiszaligeti Campus
 7. Pécsi Tudományegyetem (PTE)
 - Pollack Mihály Műszaki Kar rekonstrukció
-

**Alapadatok az állami felsőoktatási intézmények
PPP konstrukciójú oktatási infrastruktúra-fejlesztéséről**

Tervezett fejlesztések a 2207/2004. (VIII. 27.) kormányhatározat alapján				Megvalósult 2010. december 31-ig			
Sorsz.	Intézmények megnevezése	A létrehozandó kapacitás/ objektum megnevezése	Becsült nettó beruházási összeg (Mrd Ft) Terv terület (m ²) ¹	Intézmények megnevezése/ projektek száma	A létrehozott kapacitás/objektum megnevezése	Nettó beruházási összeg (Mrd Ft) Nettó terület (m ²)	Üzemeltetés kezdési időpontja
1.	Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem - Corvinus (BCE)	Czuczor utcai campus tömbje (előadó termek, könyvtár, nyelvi labor, tanszéki irodák)	7,9 Mrd Ft (20 000 m ²)	Budapesti Corvinus Egyetem (BCE)	Czuczor utcai campus: új oktatási épületek	6,05 Mrd Ft (20 675 m ²)	2007.09.11
2.	Semmelweis Egyetem, Budapest (SE)	A Fogorvos-tudományi Kar új épülete és az Általános Orvostudományi Kar alaptudományi campusa	11,4 Mrd Ft (40 000 m ²)	Semmelweis Egyetem, Budapest (SE)	Fogorvostudományi Központ Új építés	3,90 Mrd Ft (12 012 m ²)	2007.04.01
					Elméleti Oktatási Központ Új építés	6,70 Mrd Ft (27 965 m ²)	2008.09.01
3.	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (LFZME)	Új vagy meglévő épület zeneoktatási célra történő kialakítása (tanszéki irodák, próbatermek)	3,4 Mrd Ft (8000 m ²)	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (LFZME)			Nem valósult meg
4.	Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE)	Trefort-kerti campus egyes épületeinek és a Rákóczi úti épületnek a rekonstrukciója	4,7 Mrd Ft (14 000 m ²)	Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE)	Trefort-kerti campus rekonstrukciója	3,75 Mrd Ft (14 783 m ²)	2007.04.01
5.	Dunaújvárosi Főiskola (DF)	Meglévő megvásárolt ipari épület oktatási célú átalakítása	1,4 Mrd Ft (4000 m ²)	Dunaújvárosi Főiskola (DF)	Oktatási centrum rekonstrukciója	2,1 Mrd Ft (4384 m ²)	2006.09.01
6.	Budapesti Műszaki Főiskola (BMF)	Oktatási épület kialakítása	1,0 Mrd Ft (3000 m ²)	Óbudai Egyetem (OE - volt BMF)	Józsefvárosi Oktatási Épület-új beruházás	0,93 Mrd Ft (1360 m ²)	2006.06.27
7.	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME)	Lágymányosi fejlesztési területen az Építész Kar részére új oktatási épület	8,0 Mrd Ft (28 000 m ²)	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME)	Lágymányosi Campus Q1 épület	5,65 Mrd Ft (35 935 m ²)	2010.09.01
8.	Miskolci Egyetem (ME)	Meglévő épületek központi irodaházzá történő átalakítása, Zenepalota felújítása	2,7 Mrd Ft (9700 m ²)	Miskolci Egyetem (ME)			Nem valósult meg
9.	Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron (NYME)	Oktatási tanterem és előadóterem fejlesztések Sopronban és Mosonmagyaróváron; soproni központi épület rekonstrukciója	3,0 Mrd Ft (10 800 m ²)	Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron (NYME)	Győr, Pattantyús utca	1,03 Mrd Ft (2760 m ²)	2006.11.01
					Győr tanzálloda	2,16 Mrd Ft (6509 m ²)	2007.08.31
					Sopron- Mosonmagyaróvár oktatási infrastruktúra	4,35 Mrd Ft (26 141 m ²)	2007.08.31
					Székesfehérvár oktatási központ GEO projekt	0,75 Mrd Ft (5497 m ²)	2007.08.31

10.	Pécsi Tudományegyetem (PTE)	Meglévő épületek (Orvoskar) bővítése, teljes rekonstrukció a Műszaki Kar épületében, bővítés a Jogi-Közgazdasági Kari épületekben, „magasház” átalakítása	9,6 Mrd Ft (20 000 m ²)	Pécsi Tudományegyetem (PTE)	Pollack Mihály Műszaki Kar rekonstrukció I-II. ütem	2,50 Mrd Ft (17 792 m ²)	2007.12.31
11.	Károly Róbert Főiskola (KRF)	Meglévő oktatási épületek bővítése, illetve felújítása (kollégiumokból oktatási helyiségeket alakítottak ki)	1,5 Mrd Ft (5000 m ²)	Károly Róbert Főiskola (KRF)	Kollégiumból oktatási helyiségek	0,51 Mrd Ft (3000 m ²)	2007.08.01
12.	Kecskeméti Főiskola (KF)	Új oktatási épület és könyvtár építése	1,8 Mrd Ft (6300 m ²)	Kecskeméti Főiskola (KF)			Más forrásból valósult meg
13.	Szolnoki Főiskola (SZF)	Új oktatási épület létesítése, illetve meglévő épület bővítése Tiszaligeten	2,6 Mrd Ft (9400 m ²)	Szolnoki Főiskola (SZF)	Tiszaligeti Campus új beruházás	2,91 Mrd Ft (8822 m ²)	2008.12.02
14.	Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE)	Új egyetemi épület (tanterem, előadóterem, próbaterem, film műterem) létesítése	3,4 Mrd Ft (12 000 m ²)	Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE)			Nem valósult meg
15.	Magyar Képzőművészeti Egyetem (MKE)	Szakközépiskola új oktatási épületének megépítése	2,3 Mrd Ft (8000 m ²)	Magyar Képzőművészeti Egyetem (MKE)			Nem valósult meg
16.	Magyar Iparművészeti Egyetem (MIE)	Új műhelyház, gyakorlóterem	1,4 Mrd Ft (4200 m ²)	Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME)			Nem valósult meg
17.	Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely (BDF)	Új könyvtárárpület megépítése	1,1 Mrd Ft (3700 m ²)	Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron (NYME)	Szombathelyi Regionális Felsőoktatási Forrásközpont (SEK)	1,10 Mrd Ft (3330 m ²)	Integrálódott a NYME-be, átadva 2006.11.06
18.	Eötvös József Főiskola, Baja (EJF)	Új előadóterem és könyvtár megépítése	1,0 Mrd Ft (3700 m ²)	Eötvös József Főiskola, Baja (EJF)	Könyvtár és nagyépület új beruházás	0,83 Mrd Ft (4677 m ²)	2008.01.31
19.	Tessedik Sámuel Főiskola (TSF)	Új előadóterem és oktatási épület megépítése (Békéscsaba)	1,1 Mrd Ft (4000 m ²)	Tessedik Sámuel Főiskola (TSF)	Békéscsaba: Nagyelődó és Könyvtár	0,80 Mrd Ft (2267 m ²)	Integrálódott a SZIE-be, átadva: 2007.01.01
ÖSSZESEN		19 felsőoktatási intézmény	69,3 Mrd Ft				
Későbbi döntés alapján							
20.	Nyíregyházi Főiskola (NYF)	Központi oktatási épület rekonstrukciója	1,76 Mrd Ft (29 022 m ²)	Nyíregyházi Főiskola (NYF)	Tanszéki épület B-D-E jelű épületek rekonstrukciója	3,19 Mrd Ft (27 589 m ²)	2007.08.31 2008.09.01
21.	Szent István Egyetem (SZIE)	Oktatási épület rekonstrukciója és új építés	5,2 Mrd Ft (40 100 m ²)	Szent István Egyetem (SZIE)			Nem valósult meg
22.	Eszterházy Károly Főiskola (EKF)	Sportcentrum, új oktatási épület, oktatási rekonstrukció	0,8 Mrd Ft (8800 m ²)	Eszterházy Károly Főiskola (EKF)		0,60 Mrd Ft (3405 m ²)	2007.09.01
					Sportlétesítmény	0,85 Mrd Ft (4351 m ²)	2007.05.01
ÖSSZESEN		22 felsőoktatási intézmény	77,06 Mrd Ft	16 felsőoktatási intézmény	20 projekt	50,67 Mrd Ft	

¹ A 2207/2004. (VIII.27.) Korm.határozat a becslött bruttó értékkel számolt. A szerződés szerinti adatokkal történő összehasonlítás miatt jelen táblázat a nettó összeget tartalmazza.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium adatszolgáltatása alapján.

ÖSSZESÍTŐ TÁBLÁZATOK A FELSŐOKTATÁS OKTATÁSI INFRASTRUKTÚRA-FEJLESZTÉSI PROGRAMJÁNAK ELLENŐRZÉSÉRŐL

1. sz. táblázat:	A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programban való részvétel indokai
2. sz. táblázat:	A helyszíni ellenőrzéssel érintett intézmények fejlesztési igényeinek változása
3. sz. táblázat:	Az állami felsőoktatási intézmények központi beruházási kerete
4. sz. táblázat:	A helyszínen ellenőrzött intézmények OM megállapodáshoz készített gazdaságossági számításainak adatai
5. sz. táblázat:	A helyszínen ellenőrzött projektek PPP-PSC jelenértékei a végleges ajánlatok és a szerződéses adatok alapján
6. sz. táblázat:	Szerződéses feltételek a futamidő végén
7. sz. táblázat:	A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjában résztvevő intézmények beruházási adatai
8. sz. táblázat:	Új építésű PPP projektek fajlagos – 1 bruttó m ² -re eső – üzemeltetési díja
9. sz. táblázat:	Rekonstrukciós PPP projektek fajlagos – 1 bruttó m ² -re eső – üzemeltetési díja
10. sz. táblázat:	A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjában résztvevő intézmények hallgatói létszámának alakulása 2006-2010 között
11. sz. táblázat:	Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program bérletiszolgáltatási díjának alakulása 2007-2010 között
12. sz. táblázat:	Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program bérletiszolgáltatási díjának összetevői 2007-2010 között
13. sz. táblázat:	Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program bérletiszolgáltatási díjának intézményi forrásai
14. sz. táblázat:	A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjában résztvevő intézmények PPP kötelezettségvállalásainak aránya
15. sz. táblázat:	A felsőoktatási PPP programokkal kapcsolatos költségvetést terhelő kiadások a teljes futamidő alatt
-

**A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési
programban való részvétel indokai**

Ssz.	Intézmény neve	Kérdőívek alapján				2007-2010 közötti időszakban tanúsítványi adatok alapján (M Ft)	Egyéb ingatlangazdálkodási intézkedés		Létszám tényleges alakulása 2010/2006 (%)
		Csatlakozás okai			Ingatlanértékesítésből származó bevétel felhasználása		egyházi ingatlan visszaadás	bérlemény felmondás (helyszínen ellenőrzött intézményeknél)	
		állag, korszerűtlenség	széttagoltság	kapacitás mennyiségi hiánya					
1	BCE	1	1	1	igen	187,4	igen	igen	-4,2%
2	BME	1	1	0	igen	-	nem	-	-1,5%
3	DF	1	0	1	nem	-	nem	-	-19,0%
4	EJF	1	1	1	igen	46,7	nem	-	-40,4%
5	ELTE	1	1	0	igen	999,3	igen	nem	-4,5%
6	EKF	1	0	0	nem	-	nem	-	-13,2%
7	KRF	1	1	1	nem	-	nem	-	-40,1%
8	NYF	1	1	0	nem	0,0	nem	nem	-39,6%
9	NYME*	1	1	1	igen	182,5	nem	igen	-28,5%
10	OE	0	0	1	nem	-	nem	-	-4,9%
11	PTE	1	0	1	nem	0,0	nem	na	-18,5%
12	SE	1	1	1	igen	456,7	nem	nem	6,8%
13	SZIE	0	0	1	nem	-	nem	-	-19,1%
14	SZF	1	1	1	nem	0,0	nem	igen	-46,0%
Összesen		12	9	10	6	-	2	3	-16,0%

Forrás: létszámadatok: 6-7. sz. tanúsítványok, 8. táblázat, kérdőív

* SEK-el együtt

1= igen; 0=nem

**A helyszíni ellenőrzéssel érintett intézmények
fejlesztési igényeinek változása**

Intézmény	Az első IFT-ben szereplő fejlesztési igény		A második IFT/IBT-ben szereplő fejlesztési igény		PPP konstrukció szerinti fejlesztés		megjegyzés
	megnevezése	nettó bekerülési költség (M Ft)	megnevezése	nettó bekerülési költség (M Ft)	megnevezése	a beruházás nettó bekerülési költsége (M Ft)	
BCE	2000. IFT		2003. IBT		végleges ajánlat		
	Czuczor Mátvás projekt	8 000,0	Czuczor Mátvás projekt	9 920,0	Czuczor Mátvás projekt	6 050,6	
ELTE	2000. IFT		2007. IFT		végleges ajánlat		
	Trefort projekt	3 368,0	ebben már nem szerepelt a Trefort projekt, mert már a megvalósítás végén járt		Trefort projekt	4 108,0	
NYF	2002. IFT		2007. IFT		végleges ajánlat		
	nem szerepelt		ebben már nem szerepelt a központi oktatási épület rekonstrukciója, mert a megvalósítás már elkezdődött	1 776,0	Központi oktatási épület rekonstrukciója	3 900,0	Az I-III. útemre bontott beruházás szerződés szerinti nettó ktg-e a 3900 M Ft, de csak az I-II. útem valósult meg.
NYME	2000. IFT		2004. IFT		végleges ajánlat		
	Sopron erdőmérnöki kar épület rekonstrukciója "B" épület	184,0	"B" épület udvari szárny tetőtér beépítése	49,6	Oktatási Infrastruktúra projekt "B" épület teljes felújítása, tetőtérbeépítés, vizesblokkok hozzáépítése	4 347,4	
	Egyetemi Campus felújítása (több épületet foglalt magába)	872,0	Sopron "B" épület felújítása és korszerűsítése, Gazdasági Informatikai szak új épületének létrehozása	864,0	Sopron Gazdasági Informatikai szak új épületének megvásárlása, felújítása		
	Tanterem fejlesztés	32,0	8 tantermes oktatási épület létrehozása, nagy előadó termek létesítése	1 008,0	Sopron Erzsébet kert nyolc tantermes oktatási épület építése, környező infrastruktúra megeremelés és üzemeltetés		
	Közgazdaságtudományi kar oktatási épület vásárlása, felújítása és berendezése	800,0	Közgazdaságtudományi kar megvásárolt épület további bővítése, felújítása	788,0	Közgazdaságtudományi kar megvásárolt épület udvarbeépítése (garázs, aula, tanterem) és üzemeltetése		
	Mosonmagyaróvári "C" épület tetőtér beépítése és épület felújítása	240,0	Mosonmagyaróvári "C" épület felújítása, élelmiszertudományi intézet fejlesztése	360,0	Mosonmagyaróvári Kutató Központ "C" épület felújítása és üzemeltetése		
	nem szerepelt	o	Sopron "Régi kollégium" korszerűsítése	304,0	Sopron "Régi kollégium" felújítása és üzemeltetése		
nem szerepelt	o	nem szerepelt	o	Sopron "Új kollégium" felújítása és üzemeltetése			
Összesen		2 128,0		3 373,6		4 347,4	
PTE	2002-2003. IBT		2003. beruházási projekt PPP keretében		végleges ajánlat		
	Rákóczi úti épületegyüttes rekonstrukció befejezése összesen Rákóczi úti rekonstrukció IV. útem A PTE állatházi rekonstrukciója Gyógyszerész szak szakintézetek kialakítása PMMFK Boszorkány úti rekonstrukció EFK oktatási helyiségek integrálása, bővítése. Útem BTK Rókus u. épület bővítése Damjanich úti fejlesztés IGYFK tanterem- és könyvtárépítés	1 040,0 720 320 440,0 1 200,0 400,0 280,0 120,0 480,0	Rákóczi úti épületegyüttes rekonstrukció befejezése összesen Rákóczi úti rekonstrukció IV. útem A PTE állatházi rekonstrukciója Gyógyszerész szak szakintézetek kialakítása PMMFK Boszorkány úti rekonstrukció EFK oktatási helyiségek integrálása, bővítése. Útem nem szerepelt nem szerepelt nem szerepelt	1 040,0 720 320 440,0 1 200,0 400,0 nem szerepelt nem szerepelt nem szerepelt	Rákóczi úti épületegyüttes rekonstrukció befejezése Rákóczi úti rekonstrukció IV. útem A PTE állatházi rekonstrukciója Gyógyszerész szak szakintézetek kialakítása PMMFK Boszorkány úti rekonstrukció EFK oktatási helyiségek integrálása, bővítése. Útem nem szerepelt nem szerepelt nem szerepelt	2 503,2	
Összesen		3 960,0		3 080,0		2 503,2	
SE-EOK	1999. IFT		2003. IFT		végleges ajánlat		
	Oktatási Centrum	6 160,0	Elméleti Oktatási Központ	6 080,0	Elméleti Oktatási Központ	6 736,0	
SE-FOK	1999. IFT		2003. IFT		végleges ajánlat		
	Fogorvostudományi Központ	2 000,0	Fogorvostudományi Központ	1 600,0	Fogorvostudományi Központ	3 292,0	
SZF	2001. IFT		2003. IFT		végleges ajánlat		
	Tiszaletgi Oktatási Centrum	900,0	n.a.	n.a.	Tiszaletgi Oktatási Központ	2 648,5	
Összesen		26 516,0		25 829,6		33 585,7	

**Az állami felsőoktatási intézmények központi
beruházási kerete**

Adatok: M Ft

Évek	Előirányzat	Teljesítés
2000.	11 166,2	11 745,4
2001.	10 489,6	17 092,4
2002.	12 129,5	19 686,6
2003.	10 390,0	11 273,2
2004.	10 752,9	9 533,9
2005.	8 436,8	8 926,0
2006.	5 680,0	5 493,7
2007.	850,0	822,7
2008.	2 336,2	1 455,7
2009.	333,5	1 601,6
2010.	255,0	494,3

Megjegyzés:

A "Teljesítés" adatmezői az előző évi maradványok felhasználását is tartalmazzák.

A HELYSZÍNEEN ELLENŐRZÖTT PPP PROJEKTEK OM MEGÁLLAPODÁSHOZ KÉSZÍTETT GAZDASÁGI SZÁMÍTÁSAINAK ISMERTETÉSE

1. **Teljes projektköltség jelenértéke:** a létesítés és üzemeltetés fedezetét a teljes futamidőre biztosító bérleti-szolgáltatási díj diszkontált összege.
 2. **Teljes projektköltség:** a létesítés és üzemeltetés fedezetét a teljes futamidőre biztosító bérleti-szolgáltatási díj nominális összege.
 3. **Szolgáltatás-igénybevétel futamideje:** az infrastruktúra üzemeltetésének időszaka.
 4. **Diszkontráta FM költség:** a bérleti-szolgáltatási díjból az üzemeltetési díjrész jelenértékének meghatározásához felhasznált diszkontráta.
 5. **Diszkontráta kamat:** a bérleti-szolgáltatási díjból a kamatköltség jelenértékének meghatározásához felhasznált diszkontráta.
 6. **Beruházás becsült költsége:** az Oktatási Minisztérium felügyelete alá tartozó felsőoktatási intézmények infrastruktúra fejlesztési programjának aktuális feladatairól szóló 2207/2004. (VIII. 27.) Korm. határozat mellékletében meghatározott becsült bruttó beruházási összeg.
 7. **Beruházás becslés PSC / PPP számítás szerint:** Az OM megállapodások előterjesztésében előzetesen meghatározott nettó bekerülési költség.
-

**A helyszínen ellenőrzött intézmények OM megállapodáshoz készített
gazdaságossági számításainak adatai**

Adatok M Ft, nettó

Sorsz.	Megnevezés	ELTE		NYF		SE EOK		SE FOK	
		PSC	PPP	PSC	PPP	PSC	PPP	PSC	PPP
1	Teljes projektköltség jelenértéke	11 163,4	10 431,1	3 211,3	2 479,0	13 038,0	13 087,0	5 831,0	5 775,0
2	Teljes projektköltség (nominális érték)	25 406,5	24 810,8	5 287,8	5 917,4	19 155,2	19 197,3	8 126,0	8 310,3
3	Szolgáltatás- igénybevétel futamideje (év)	20	20	20	20	20	20	20	20
4	Diszkontráta FM költség	PPI	PPI	PPI	PPI	PPI	PPI	PPI	PPI
5	Diszkontráta kamat	BUBOR	BUBOR+1,5%	BUBOR	BUBOR, 2010-től EURIBOR + 1,5%	BUBOR	BUBOR + 1,75- 1,85%	BUBOR	BUBOR+1,75- 1,85%
6	Beruházás becsült költsége* (Korm.határozat.)	5 800	5 800	2 221	2 221	14 200			
7	Beruházás becslés PSC /PPP számítás szerint	6 500	7 500	2 510	1 631	9 212,8	8 398,3	3 397	3 116

Adatok M Ft, nettó

Sorsz.	Megnevezés	PPP				
		BCE	NYME Campus	NYME SEK	SZF	PTE
1	Teljes projektköltség jelenértéke	20 737,1	8 186,7	n.a.	5 863,0	4 334,3
2	Teljes projektköltség (nominális érték)	24 344,0	11 365,3	4 104,8	8 141,2	9 914,0
3	Szolgáltatás- igénybevétel futamideje (év)	20	20	20	20	20
4	Diszkontráta FM költség	n.a.	PPI	PPI	PPI	PPI
5	Diszkontráta kamat	n.a.	euró alapú finanszírozás, 5%	euró alapú finanszírozás, 5%	euró alapú finanszírozás, 5%	euró alapú finanszírozás, 5%
6	Beruházás becsült költsége* (Korm.határozat.)	9 900	3 800	1 400	3 000	3 207
7	Beruházás becslés PSC /PPP számítás szerint	8 420	3 040	1 120	2 400	2 730

* bruttó érték

A HELYSZÍNESEN ELLENŐRZÖTT PPP PROJEKTEK BECSÜLT ÉRTÉKEINEK SZÁMÍTÁSI MÓDSZERE

1. **PPP nettó bekerülési költsége:** a magánpartner közreműködésével megvalósuló fejlesztés (a beruházás, illetve rekonstrukció) ráfordítása (a nyertes szolgáltatók végleges ajánlatában, illetve a bérleti szolgáltatási szerződésben meghatározott összeg).
2. **PSC nettó bekerülési költsége:** hagyományos állami fejlesztés formájában megvalósuló beruházás, illetve rekonstrukció ráfordítása 6%-os költségtüllépés feltételezésével. Az OM 2000-2004 között megvalósított 500 M Ft feletti hagyományos állami beruházásainál a tényleges bekerülési költség a szerződés szerinti árnak átlagosan 106,0%-a volt. Ezért a PSC nettó bekerülési költsége a PPP érték 106,0%-a.
3. **PPP saját erő/hitel aránya:** a projekt magánpartner közreműködésével történő megvalósításához szükséges források aránya.
4. **PSC hitel aránya:** hagyományos állami beruházás esetén a fejlesztés feltételezett finanszírozási forrása (100%-os hitelfelvétel).
5. **PPP projektköltség jelenértéke:** a létesítés és üzemeltetés fedezetét a teljes futamidőre biztosító bérleti-szolgáltatási díj szerződés szerinti összege,¹ a 161/2005. (VIII. 16.) Korm. rendelet² szerinti diszkontráta sorral átszámítva.
6. **PSC projektköltség jelenértéke I.:** a létesítés és üzemeltetés ráfordításainak teljes futamidőre számított feltételezett összege állami megvalósítás esetén, a 161/2005. (VIII. 16.) Kormányrendelet diszkontráta sorával jelenértékre átszámítva. Az állami létesítéshez 100%-os euró alapú hitel igénybevételét feltételeztük. A számítás menete:
 - a.) Az adósságszolgálat meghatározása: a PSC nettó bekerülési költsége (2. pont) hitel és tőketörlesztésének összege euróban. Az euró összegek az adott projektnél alkalmazott forint/euró árfolyamon kerültek meghatározásra. A kamatláb a felártól mentes

¹ Adatforrások: végleges ajánlatok, bérleti-szolgáltatási szerződések, intézményi tanúsítványok.

² A többéves fizetési kötelezettséggel járó kötelezettségvállalások nettó jelenérték számításának módszertanáról, valamint az alkalmazandó diszkonttényezőről szóló 161/2005. (VIII. 16.) Korm. rendelet

euribor mértéke a nyertes ajánlatok közül *az összes projektre vonatkozó legkedvezőbb* ismert érték.

Az adósságszolgálat havi számítással került meghatározásra (a periódusok száma 20 éves futamidő esetén $12 \cdot 20 = 240$). A számítás az Excel program PRÉSZLET és RRÉSZLET függvényeivel került meghatározásra. A PRÉSZLET függvény egy szabályos időközönként esedékes, állandó törlesztésen és kamatrátán alapuló hiteltörlesztés tőketörlesztés részének nagyságát számítja ki egy adott időszakra. Az RRÉSZLET függvény egy hiteltörlesztésen belül a kamattörlesztés nagyságát adja meg egy adott időszakra, periodikus kifizetéseket és állandó kamatlábat feltételezve.

- b.) Az üzemeltetési ráfordítások: a PPP szerződés (ajánlat, illetve tanúsítvány) szerinti teljes futamidőre számított üzemeltetési díj diszkontált értéke. Mivel a magánszektor előzetesen feltételezett költséghatékonyságát az ellenőrzés nem igazolta, e téren a PSC és PPP díjrészletet azonos összegben vettük figyelembe.
7. **PSC projekt jelenérték II:** Az előző számítási módszer szerint meghatározott érték. Kamatlábként az *adott projekt* nyertes ajánlatában meghatározott adott hónapos felártól mentes euribor kamatláb került figyelembe vételre.
8. **Jelenérték számítás éve:** A közbeszerzési eljárások lezárásának, a végleges ajánlatok közül a nyertes ajánlat kiválasztásának éve.
9. **Forint/euró árfolyam:** a nyertes szolgáltatók végleges ajánlatában, illetve a bérleti szolgáltatási szerződésben meghatározott árfolyam.

**A helyszínen ellenőrzött projektek PPP-PSC jelenértékei
a végleges ajánlatok és a szerződéses adatok alapján**

Adatok: M Ft

Ssz.	Megnevezés	BCE	ELTE	NYF ^{1,2}	NYME Campus ¹	NYME SEK	PTE	SE EOK	SE FOK	SZF
1	PPP nettó bekerülési költség	6 050,6	4 108,0	3 192,1	4 347,5	1 103,2	2 503,2	6 736,0	3 292,0	2 648,5
2	PSC nettó bekerülési költség ³	6 413,6	4 354,5	3 383,6	4 608,3	1 169,4	2 653,4	7 140,2	3 489,5	2 807,4
3	PPP saját erő/hitel aránya	10/90%	10/90%	10/90%	10/90%	20/80%	10/90%	10/90%	20/80%	10/90%
4	PSC hitel aránya	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
5	PPP projektköltség jelenértéke	12 173,0	9 462,4	4 441,0	7 144,9	2 740,5	4 342,5	10 799,8	7 595,8	4 309,6
6	PSC projektköltség jelenértéke I ⁴	9 977,7	9 328,2	4 205,0	7 130,7	2 087,5	4 273,9	9 836,5	6 649,9	4 078,1
7	PSC projektköltség jelenértéke II ⁵	9 977,7	n.a.	4 314,1	n.a.	2 210,2	4 341,3	10 686,8	7 006,1	4 292,1
8	Jelenérték számítás éve	2005	2005	2006	2005	2005	2006	2005	2005	2007
9	Forint/euró árfolyam	252,66	252,00	250,00	250,00	250,00	263,04	250,00	248,90	245,78

¹ Az üzemeltetési díj évenkénti összege a végleges ajánlatból nem ismert, a PM árindex alapján került meghatározásra

² NYF III. ütem nélküli adatok

³ PPP nettó bekerülési költség + 6%

⁴ A PPP ajánlatok legalacsonyabb ismert, kamatfelár nélküli euribor (3M) értékével számolva

⁵ A saját PPP ajánlat kamatfelár nélküli euribor (1-12M) értékével számolva

**Szerződéses feltételek
a futamidő végén**

Sorsz.	A helyszínen vizsgált projektek megnevezése	Feltételeken rendelkeztek a hosszabbításról, illetve a tulajdon megszerzéséről	A maradványérték meghatározása	A leírási kulcs mértéke	
				Ingatlanra	Ingóságokra
1.	BCE Czuczor Mátyás épület	BCE	könyv szerinti értéken, leírási kulcs rögzítésével	alapberuházás és felújítás 5%-a	gép, berendezés, mobilia 14,5% informatikai eszköz 33%
2.	ELTE Trefort Projekt	ELTE	könyv szerinti maradványértéken, leírási kulcs rögzítése nélkül	-	-
3.	NYF B-D-E épületek felújítása	NYF	könyv szerinti értéken, leírási kulcs rögzítésével	alapberuházás és felújítás 3,5%-a	ingóságok 30%, képzőművészeti alkotások 0%
4.	NYME Sopron-Mosonmagyaróvár "Campus" projekt	NYME	könyv szerinti értéken, leírási kulcs rögzítésével	alapberuházás és felújítás 3,9%-a	ingóságok 30%
5.	NYME SEK	NYME	könyv szerinti értéken, leírási kulcs rögzítésével	4,0%	gép, berendezés, mobilia 14,5% informatikai eszköz 33%
6.	PTE rekonstrukció	PTE	könyv szerinti értéken, leírási kulcs rögzítésével	alapberuházás és felújítás 3,8%-a	ingóságok 30% képzőművészeti alkotások 0%
7.	SE EOK	SE	könyv szerinti maradványértéken, leírási kulcs rögzítésével	5,0%	nem rendelkeztek róla a szerződésben
8.	SE FOK	SE	könyv szerinti maradványértéken, leírási kulcs rögzítésével	5,0%	nem rendelkeztek róla a szerződésben
9.	SZF Oktatási épület - Campus építés	SZF	könyv szerinti értéken, leírási kulcs rögzítésével	alapberuházás és felújítás 4,0%-a	gép, berendezés, mobilia 14,29% informatikai eszköz 33,33%

**A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjában
résztevő intézmények beruházási adatai**

Sorsz.	Intézmény neve	Szerződés szerinti adatok					
		A projekt nettó bekerülési költsége	Bruttó alapterület	Nettó alapterület	Oktatási célú férőhelyek száma	Fajlagos bekerülési költség	
		M Ft	m ²	m ²	db	Egy m ² bruttó alapterületre	Egy m ² nettó alapterületre
						E Ft	E Ft
1	BCE - Új építésű beruházás (Czuczor Mátyás épület)	6 050,6	22 896,0	20 675,0	3 460	264,3	292,7
2	BME - Új építésű beruházás (BME Q Oktatási épület)	5 650,4	41 949,7	35 935,0	3 190	134,7	157,2
3	DF - Rekonstrukció (Campus PPP)	2 103,8	5 809,3	4 384,0	999	362,1	479,9
4	EJF - Új építésű beruházás (Könyvtár - nagypépület)	828,0	5 627,0	4 677,0	585	147,1	177,0
5	ELTE - Rekonstrukció (Trefort Projekt)	3 745,4	18 906,2	14 783,0	2 082	198,1	253,4
6.1	EKF - Rekonstrukció (C+F)	604,6	3 905,5	3 405,0	581	154,8	177,6
6.2.	EKF - Új építésű beruházás (Sport szakmai képzések)	847,0	4 495,0	4 350,9	-	188,4	194,7
7	KRF - Rekonstrukció (PPP Oktatási épület)	515,7	3 070,0	3 000,0	41	168,0	171,9
8	NYF - Rekonstrukció (B-D-E épületek felújítása)	3 192,1	30 607,0	27 589,5	2 198	104,3	115,7
9.1.	NYME - Sopron-Mosonmagyaróvár "Campus" projekt	4 347,5	33 209,0	26 141,0	2 418	130,9	166,3
9.2.	NYME - Székesfehérvár, GEO	751,7	8 233,0	5 497,0	391	91,3	136,7
9.3.	NYME - Pattantyús-Győr	1 029,0	4 495,0	2 760,5	1 200	228,9	372,8
9.4.	NYME - Új építésű beruházás (Tanszálló - Győr)	2 159,0	7 817,0	6 509,0	0	276,2	331,7
9.5.	NYME - Új építésű beruházás (SEK)	1 103,2	3 640,0	3 329,6	0	303,1	331,3
10	OE - Új építésű beruházás (Józsefvárosi Oktatási Épület)	927,7	4 235,0	3 432,0	1 175	219,1	270,3
11	PTE - Rekonstrukció (Pollack A, B és C oktatási épület PPP)	2 503,2	19 571,0	17 792,0	3 403	127,9	140,7
12.1.	SE - Új építésű beruházás (EOK)	6 700,0	30 200,0	27 965,0	1 468	221,9	239,6
12.2.	SE - Új építésű beruházás (FOK)	3 898,0	13 631,0	12 012,0	440	286,0	324,5
13	SZIE - Békéscsaba TSF könyvtár és nagyelőadó PPP	803,6	2 370,0	2 267,0	355	339,1	354,5
14	SZF - Oktatási épület - Campus építés	2 907,7	9 695,0	8 822,0	1 762	299,9	329,6
Összesen		50 668,2	274 361,7	235 326,5	25 748	184,7	215,3

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

Új építésű PPP projektek fajlagos - 1 bruttó m²-re eső - üzemeltetési díja*

Adatok: E Ft/m²

Ssz.	Intézmény/projekt	2007	2008	2009	2010
1	BCE Czuczor Mátyás épület	2,9	9,5	11,7	11,0
2	EKF Sport szakmai képzések	8,3	14,7	15,5	14,6
3	NYME SEK	27,6	28,7	29,3	24,6
4	NYME Tanszálló	3,1	24,8	22,9	27,8
5	OE Józsefvárosi Oktatási Épület	17,5	19,6	19,6	22,1
6	SE EOK	0,0	2,5	5,4	5,2
7	SE FOK	4,5	7,2	8,0	7,9
8	SZIE Békéscsaba TSF könyvtár és nagyelődő PPP	17,4	18,4	20,0	19,8
9	SZF Oktatási épület - Campus építés	0,0	0,0	8,3	10,1
Átlag		6,9	9,9	11,2	11,6

* üzemeltetési díj felújítás eszközpótlás nélkül

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

Rekonstrukciós PPP projektek fajlagos - 1 bruttó m²-re eső - üzemeltetési díja*

Adatok: E Ft/m²

Ssz.	Intézmény/projekt	2007	2008	2009	2010
1	DF Campus PPP	28,2	29,7	32,2	34,1
2	EJF Könyvtár - nagyépület	0,0	5,0	6,6	6,3
3	ELTE Trefort Projekt	3,7	5,4	5,8	6,2
4	EKF C+F	2,9	9,3	9,9	8,6
5	KRF PPP Oktatási épület	5,1	13,4	14,2	15,9
6	NYF B-D-E épületek felújítása	0,8	2,9	4,1	4,4
7	NYME Sopron-Mosonmagyaróvár "Campus" projekt	1,5	5,3	6,2	9,3
8	NYME Székesfehérvár, GEO	1,2	8,5	7,1	9,9
9	NYME Pattantyús-Győr	8,9	13,9	11,4	15,7
10	PTE Pollack A, B és C oktatási épület PPP	1,3	5,7	8,2	8,8
Átlag		3,2	6,7	7,6	9,0

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

* üzemeltetési díj felújítás, eszközpótlás nélkül

**A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjában résztvevő
intézmények hallgatói létszámának alakulása 2006-2010 között**

Adatok: fő, %

Sorsz.	Intézmény neve	Hallgatói összlétszám - október 15.					2010/2006 változás %
		2006	2007	2008	2009	2010	
1	BCE	17 879	17 708	18 031	17 422	17 134	-4,2%
2	BME	24 009	22 936	23 068	23 219	23 655	-1,5%
3	DF	5 042	4 942	4 700	4 312	4 085	-19,0%
4	EJF	2 409	2 221	1 868	1 634	1 436	-40,4%
5	ELTE	31 884	31 369	30 378	30 767	30 455	-4,5%
6	EKF	9 337	9 365	8 602	8 320	8 109	-13,2%
7	KRF	16 644	15 629	13 380	11 530	9 966	-40,1%
8	NYF	12 933	11 675	10 088	8 882	7 807	-39,6%
9	NYME*	19 018	17 038	15 458	14 261	13 590	-28,5%
10	OE	12 485	12 110	11 435	11 438	11 870	-4,9%
11	PTE	33 512	31 108	29 072	28 642	27 304	-18,5%
12	SE	11 143	10 689	10 602	11 278	11 898	6,8%
13	SZIE**	20 987	19 352	18 221	17 464	16 978	-19,1%
14	SZF	6 213	5 713	4 769	4 161	3 356	-46,0%
Összesen		223 495	211 855	199 672	193 330	187 643	-16,0%

*A NYME és a BDF adatai együtt

**A SZIE és a TSF adatai együtt

Forrás: 6. sz. tanúsítvány

Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program bérleti-szolgáltatási díjának alakulása 2007-2010 között

Adatok: M Ft, %

Ssz.	Intézmény	2007			2008			2009			2010		
		prognosztizált érték	teljesítés	teljesítés / terv (%)	prognosztizált érték	teljesítés	teljesítés / terv (%)	prognosztizált érték	teljesítés	teljesítés / terv (%)	prognosztizált érték	teljesítés	teljesítés / terv (%)
1	BCE - Új építési beruházás (Czuczor Mátyás épület)	394,2	341,8	86,7%	1 170,9	1 029,4	87,9%	1 190,6	1 159,0	97,3%	1 211,2	1 192,6	98,5%
2	BME - Új építési beruházás (BME Q Oktatási épület)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	337,3	132,1	39,2%
3	DF - Rekonstrukció (Campus PPP)	357,9	444,6	124,2%	368,8	470,5	127,6%	380,1	542,8	142,8%	392,2	535,4	136,5%
4	EJF - Új építési beruházás (Könyvtár - nagypépület)	-	-	-	138,0	122,0	88,4%	198,0	182,0	91,9%	205,0	192,3	93,8%
5	ELTE - Rekonstrukció (Trefort Projekt)	362,2	358,8	99,1%	489,0	508,7	104,0%	495,1	561,3	113,4%	501,5	569,6	113,6%
6.1	EKF - Rekonstrukció (C+F)	33,3	46,4	139,3%	99,8	116,9	117,1%	104,7	102,1	97,5%	109,0	88,8	81,5%
6.2.	EKF - Új építési beruházás (Sport szakmai képzések)	57,1	79,6	139,4%	143,0	145,6	101,8%	143,0	166,5	116,4%	143,0	151,6	106,0%
7	KRF - Rekonstrukció (PPP Oktatási épület)	33,4	33,5	100,3%	98,1	96,0	97,9%	102,5	104,0	101,5%	99,8	116,5	116,7%
8	NYF - Rekonstrukció (B-D-E épületek felújítása)*	154,5	128,1	82,9%	282,8	419,2	148,2%	284,7	538,3	189,1%	285,9	462,4	161,7%
9.1.	NYME - Sopron-Mosonmagyaróvár "Campus" projekt	204,0	204,3	100,1%	615,0	627,6	102,0%	614,0	826,4	134,6%	748,0	914,5	122,3%
9.2.	NYME - Székesfehérvár, GEO	56,0	23,3	41,6%	168,0	175,7	104,6%	169,0	161,1	95,3%	169,0	210,5	124,6%
9.3.	NYME - Pattantyús-Győr	192,0	176,7	92,0%	195,0	247,2	126,8%	197,9	181,0	91,5%	258,0	232,8	90,2%
9.4.	NYME - Új építési beruházás (Tanszálló - Győr)	129,0	71,1	55,1%	393,7	492,0	125,0%	400,0	368,6	92,2%	584,0	460,8	78,9%
9.5.	NYME - Új építési beruházás (SEK)	227,3	247,0	108,7%	230,0	264,6	115,0%	237,6	281,2	118,4%	212,0	290,7	137,1%
10	OE - Új építési beruházás (Józsefvárosi Oktatási Épület)	203,2	186,4	91,7%	212,1	206,7	97,5%	230,0	217,7	94,7%	237,6	223,5	94,1%
11	PTE - Rekonstrukció (Pollack A, B és C oktatási épület PPP)	-	76,4	-	413,6	343,5	83,1%	418,4	484,8	115,9%	423,9	433,9	102,4%
12.1.	SE - Új építési beruházás (EOK)	-	-	-	177,4	240,1	135,3%	851,7	1 174,3	137,9%	895,1	1 173,6	131,1%
12.2.	SE - Új építési beruházás (FOK)	445,2	386,6	86,8%	610,9	597,2	97,8%	632,5	694,4	109,8%	651,6	665,4	102,1%
13	SZIE - Békéscsaba TSF könyvtár és nagyelőadó PPP	117,0	117,4	100,3%	123,0	123,0	100,0%	123,0	122,6	99,7%	117,0	107,0	91,5%
14	SZF - Oktatási épület - Campus építés	-	-	-	467,7	0,0	0,0%	473,3	473,1	100,0%	479,0	509,3	106,3%
Összesen		2 966,3	2 922,0	98,5%	6 396,8	6 225,9	97,3%	7 246,1	8 341,2	115,1%	8 060,1	8 663,3	107,5%

*A prognosztizált adat az I. ütemre vonatkozik, a teljesítésnél a II. ütem is szerepel

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program bérleti-szolgáltatási díjának összetevői 2007-2010 között

Adatok: %

Ssz.	Intézmény	2007			2008			2009			2010		
		Adósság-szolgálat	Üzemel-tetési díj	Közüzemi díj	Adósság-szolgálat	Üzemel-tetési díj	Közüzemi díj	Adósság-szolgálat	Üzemel-tetési díj	Közüzemi díj	Adósság-szolgálat	Üzemel-tetési díj	Közüzemi díj
1	BCE - Új építésű beruházás (Czuczor Mátyás épület)	65,0%	23,3%	11,7%	65,2%	22,4%	12,4%	59,9%	24,4%	15,7%	59,9%	22,4%	17,7%
2	BME - Új építésű beruházás (BME Q Oktatási épület)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66,4%	20,8%	12,8%
3	DF - Rekonstrukció (Campus PPP)	46,5%	42,7%	10,8%	46,0%	42,2%	11,8%	48,6%	39,3%	12,1%	44,9%	42,0%	13,1%
4	EJF - Új építésű beruházás (Könyvtár - nagyépület)	-	-	-	64,8%	27,8%	7,4%	65,4%	25,3%	9,3%	67,9%	23,2%	8,9%
5	ELTE - Rekonstrukció (Trefort Projekt)	69,8%	21,1%	9,1%	65,6%	21,8%	12,6%	68,2%	21,1%	10,7%	67,1%	22,3%	10,6%
6.1	EKF - Rekonstrukció (C+F)	41,6%	24,8%	33,6%	49,1%	31,2%	19,7%	48,4%	37,8%	13,8%	45,3%	37,8%	16,9%
6.2.	EKF - Új építésű beruházás (Sport szakmai képzések)	49,3%	46,6%	4,1%	48,4%	45,5%	6,1%	51,6%	41,9%	6,5%	51,9%	43,3%	4,8%
7	KRF - Rekonstrukció (PPP Oktatási épület)	49,5%	49,0%	1,5%	41,7%	44,6%	13,7%	38,8%	44,0%	17,2%	37,4%	43,9%	18,7%
8	NYF - Rekonstrukció (B-D-E épületek felújítása)	69,5%	21,9%	8,6%	69,3%	23,1%	7,6%	67,8%	25,3%	6,9%	59,5%	31,5%	9,0%
9.1.	NYME - Sopron-Mosonmagyaróvár "Campus" projekt	57,7%	28,5%	13,8%	56,8%	32,7%	10,5%	59,5%	29,6%	10,9%	47,7%	37,7%	14,6%
9.2.	NYME - Székesfehérvár, GEO	52,8%	47,2%	0,0%	46,3%	41,5%	12,2%	47,0%	37,6%	15,4%	46,7%	40,3%	13,0%
9.3.	NYME - Pattantyús-Győr	69,4%	25,6%	5,0%	66,4%	27,4%	6,2%	61,8%	30,6%	7,6%	59,9%	32,9%	7,2%
9.4.	NYME - Új építésű beruházás (Tanszálló - Győr)	50,1%	43,7%	6,2%	47,2%	43,6%	9,2%	35,9%	53,4%	10,7%	37,8%	52,3%	9,9%
9.5.	NYME - Új építésű beruházás (SEK)	59,1%	40,9%	0,0%	59,0%	41,0%	0,0%	60,6%	39,4%	0,0%	67,8%	32,2%	0,0%
10	OE - Új építésű beruházás (Józsefvárosi Oktatási Épület)	46,2%	44,8%	9,0%	48,1%	44,7%	7,2%	50,2%	42,5%	7,3%	49,0%	46,0%	5,0%
11	PTE - Rekonstrukció (Pollack A, B és C oktatási épület PPP)	61,0%	32,1%	6,9%	55,1%	32,8%	12,1%	54,9%	33,4%	11,7%	45,2%	40,1%	14,7%
12.1.	SE - Új építésű beruházás (EOK)	-	-	-	60,0%	22,0%	18,0%	60,2%	21,0%	18,8%	62,9%	19,9%	17,2%
12.2.	SE - Új építésű beruházás (FOK)	66,5%	22,5%	11,0%	67,2%	23,0%	9,8%	68,8%	21,9%	9,3%	66,6%	22,7%	10,7%
13	SZIE - Békéscsaba TSF könyvtár és nagyelődadó PPP	64,9%	35,1%	-	64,5%	35,5%	-	61,3%	38,7%	-	56,2%	43,8%	-
14	SZF - Oktatási épület - Campus építés	-	-	-	-	-	-	67,0%	22,7%	10,3%	68,7%	24,6%	6,7%
Összesen		59,7%	31,5%	8,8%	58,8%	30,9%	10,3%	59,2%	29,1%	11,7%	56,9%	30,7%	12,4%

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

**Az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program
bérleti-szolgáltatási díjának intézményi forrásai**

Adatok: M Ft

Ssz.	Évek	Intézményi forrás összesen		normatív támogatás		ingatlan értékesítés bevétele		egyéb ingatlanhasznosítási bevételek		egyéb saját bevételek	
		előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés
1	2007	1 592,9	1 533,0	304,9	405,7	371,7	549,3	40,6	40,7	441,9	537,3
2	2008	3 257,0	3 177,8	1 136,2	1 233,2	262,0	254,4	213,3	160,2	639,7	1 530,0
3	2009	4 069,3	4 592,3	1 742,8	2 054,1	272,5	280,7	179,4	164,3	788,6	2 093,2
4	2010	3 598,8	4 108,8	1 758,8	1 533,7	790,6	788,2	186,7	167,4	862,7	1 619,5
5	Összesen	12 518,0	13 411,9	4 942,7	5 226,7	1 696,8	1 872,6	620,0	532,6	2 732,9	5 780,0

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

**A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési programjában résztvevő intézmények
PPP kötelezettségvállalásainak aránya**

Adatok: %

Ssz.	Intézmény neve	PPP kötelezettségvállalások aránya									
		a kiadási előirányzat %-ában					a dologi és felhalmozási előirányzat %-ában				
		2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
1	BCE	0,0%	3,0%	4,6%	4,2%	5,4%	0,0%	10,3%	13,2%	9,4%	13,7%
2	BME	0,0%	0,7%	1,8%	2,7%	3,9%	0,0%	1,9%	4,9%	7,2%	10,8%
3	DF	4,6%	17,2%	18,0%	19,4%	18,3%	8,0%	31,9%	30,4%	35,6%	27,0%
4	EJF	0,0%	0,0%	10,7%	20,4%	20,2%	0,0%	0,0%	27,1%	56,9%	48,4%
5	ELTE	0,0%	0,6%	0,9%	1,0%	1,0%	0,0%	1,6%	3,2%	3,3%	3,6%
6	EKF	0,7%	4,4%	3,4%	4,6%	4,5%	2,7%	14,0%	10,5%	12,5%	11,5%
7	KRF	3,8%	4,8%	6,9%	8,4%	7,5%	7,3%	8,7%	13,1%	13,7%	12,0%
8	NYF	3,4%	5,8%	10,3%	9,6%	16,3%	9,5%	15,2%	27,7%	20,6%	37,5%
9	NYME	0,1%	6,1%	12,5%	14,6%	16,3%	0,2%	16,0%	28,5%	32,9%	33,4%
10	OE	0,7%	1,4%	1,4%	1,9%	1,5%	2,5%	4,7%	4,9%	6,2%	4,8%
11	PTE	0,0%	0,1%	0,6%	0,9%	0,5%	0,0%	0,2%	1,5%	2,1%	1,0%
12	SE	0,0%	0,7%	1,5%	2,5%	3,6%	0,0%	1,5%	3,2%	4,9%	7,2%
13	SZIE	0,5%	2,4%	4,9%	6,9%	6,9%	1,4%	6,9%	13,3%	17,1%	16,3%
14	SZF	0,0%	0,5%	8,6%	16,5%	22,9%	0,0%	1,4%	22,4%	34,6%	46,7%
Összesen		0,3%	1,8%	3,4%	4,2%	4,9%	0,8%	4,6%	8,5%	9,7%	11,1%

Forrás: 6. sz. tanúsítvány

**A felsőoktatási PPP programokkal kapcsolatos költségvetést
terhelő kiadások a teljes futamidő alatt**

Sorsz.	Intézmények megnevezése	Üzemeltetés kezdete	Futamidő vége (év, hónap, nap)	Támogatás (M Ft)		
				Teljesítés 2006-2010. között	További évek támogatása	Összesen a teljes futamidő alatt
OKTATÁSI ÉPÜLETEK (új és rekonstrukció)						
1.	BCE	2007	2027.09.01	2 029,0	11 031,7	13 060,7
2.	BME	2010	2030.09.01	210,8	13 058,7	13 269,5
3.	ELTE	2007	2027.03.31	1 885,3	9 035,0	10 920,3
6.	NYME	2006	2027.01.01	3 355,9	17 759,2	21 115,1
7.	PTE	2007	2028.05.01	694,2	3 900,0	4 594,2
8.	SE	2007	2028.09.01	2 549,9	17 905,2	20 455,1
9.	SZIE	2007	2027.01.01	242,8	971,2	1 214,0
10.	OE	2006	2026.08.01	442,1	1 789,0	2 231,1
11.	DF	2006	2026.04.01	1 068,7	5 750,6	6 819,3
12.	EJF	2008	2028.03.15	460,1	3 131,9	3 592,0
13.	EKF	2007	2027.08.31	563,2	2 966,7	3 529,9
14.	KRF	2007	2027.07.31	171,9	976,8	1 148,7
15.	NYF	2007	2027.08.31	615,7	3 025,0	3 640,7
16.	SZF	2008	2028.11.30	570,5	5 312,3	5 882,8
Összesen				14 860,1	96 613,3	111 473,4
ÚJ DIÁKOTTHONOK						
1.	DE	2006	2029.08.31	218,6	1 564,3	1 782,9
2.	ME	2006	2026.02.01	163,1	820,5	983,6
3.	NYME	2007	2027.02.01	90,9	579,0	669,9
4.	OE	2007	2027.09.01	87,4	600,0	687,4
5.	PE	2006	2026.02.01	219,3	1 086,0	1 305,3
6.	SIE	2006	2026.11.01	128,9	734,7	863,6
7.	KRF	2006	2026.04.01	128,7	664,9	793,6
8.	NYF	2006	2025.08.31	128,3	627,7	756,0
Összesen				1 165,2	6 677,1	7 842,3
KOLLÉGIUMI REKONSTRUKCIÓ						
1.	BCE	2007	2027.09.01	533,3	2 875,0	3 408,3
2.	BME	2006	2028.03.31	1 351,1	7 866,0	9 217,1
3.	DE	2006	2027.08.31	1 366,4	5 508,3	6 874,7
4.	KE	2006	2027.10.23	227,3	1 267,8	1 495,1
5.	ME	2006	2026.12.01	1 112,1	9 106,4	10 218,5
6.	PE	2007	2028.02.01	314,9	2 707,7	3 022,6
7.	PTE	2008	2028.09.01	588,1	9 106,4	9 694,5
8.	SZIE	2007	2028.02.01	1 368,5	8 200,0	9 568,5
9.	DF	2006	2027.03.01	946,1	6 510,3	7 456,4
10.	EKF	2006	2026.04.14	349,4	1 292,1	1 641,5
11.	NYF	2006	2026.08.31	784,7	2 961,0	3 745,7
12.	SZF	2007	2027.08.31	204,0	1 208,3	1 412,3
Összesen				9 145,9	58 609,3	67 755,2
Mindösszesen				25 171,2	161 899,7	187 070,9

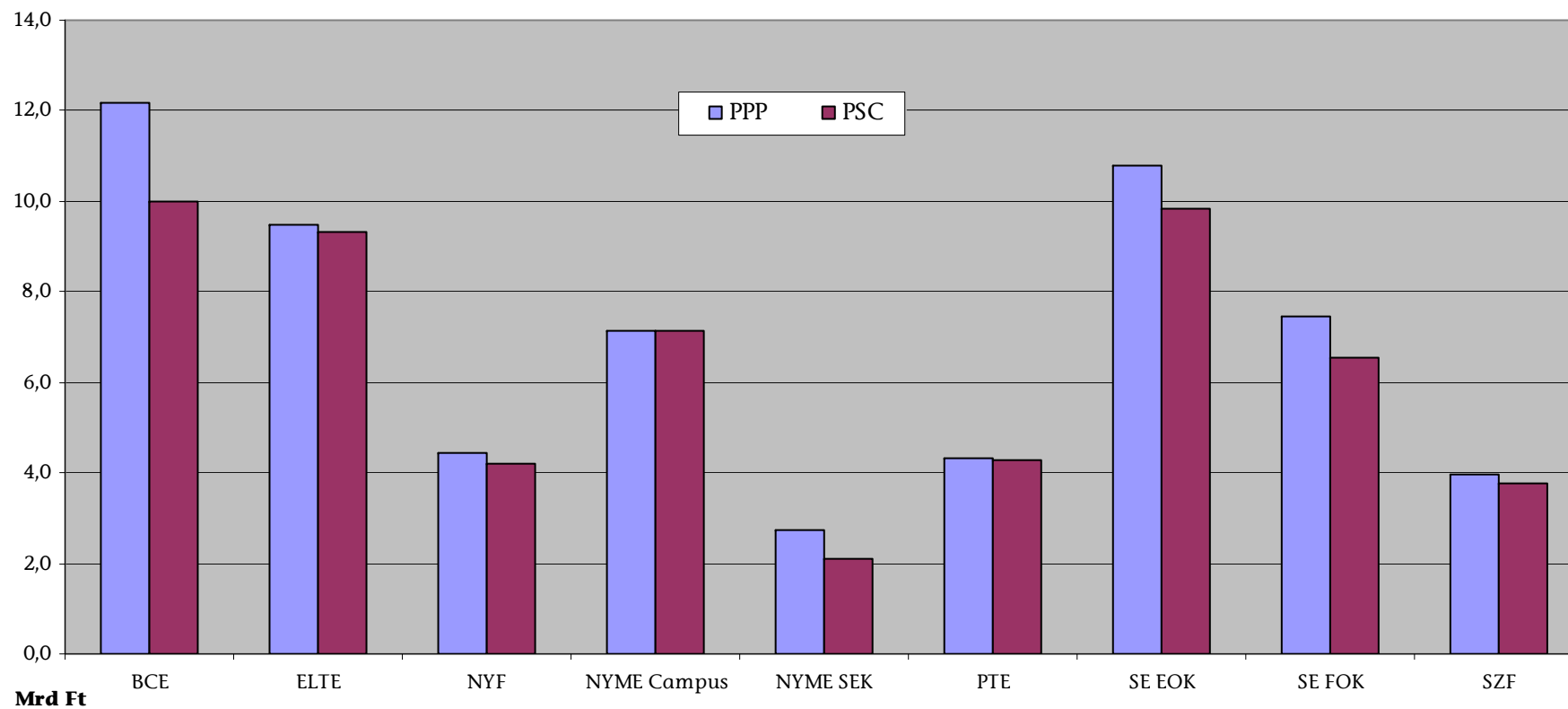
Megjegyzés:

A 2006-2009. évek adatai a NEFMI nyilvántartása alapján kerültek kitöltésre, az adatok intézményenként összevontan állnak rendelkezésre, részprojektekkel kapcsolatban nem rendelkezünk információval.

DIAGRAMOK JEGYZÉKE

1. sz. diagram: A felsőoktatás oktatási infrastruktúra-fejlesztési program bérleti- és szolgáltatási díjainak minisztériumi hozzájárulása (Bevezetés)
2. sz. diagram: Hallgatói létszám becült és tényleges alakulása a helyszínen ellenőrzött intézményeknél (Összegző)
3. sz. diagram: A hallgatói létszám alakulása és a PPP kötelezettségvállalás kiadási főösszeghez viszonyított arányának változása (Összegző)
4. sz. diagram: A helyszínen ellenőrzött projektek PPP-PSC jelenértékei a végleges ajánlatok és a szerződéses adatok alapján
5. sz. diagram: Új építésű PPP projektek fajlagos – 1 bruttó m²-re eső – üzemeltetési díja 2010-ben
6. sz. diagram: Rekonstrukciós PPP projektek fajlagos – 1 bruttó m²-re eső – üzemeltetési díja 2010-ben
7. sz. diagram: A hallgatói létszám változása a 2000/2001. tanév és 2010/2011. tanév közötti időszakban
8. sz. diagram: A bérleti-szolgáltatási díj alakulása és összetétele az oktatási infrastruktúra-fejlesztési programban részt vevő intézményeknél
9. sz. diagram: A bérleti-szolgáltatási díj tervezett és tényleges alakulása az oktatás infrastruktúra-fejlesztési programban részt vevő intézményeknél
10. sz. diagram: Forint/euró árfolyam alakulása 2007-2011 között
11. sz. diagram: Három hónapos euribor kamatláb értéke 2007-2011 között
12. sz. diagram: A 2006-2010 közötti teljesített bérleti-szolgáltatási díj intézményi forrásainak összetétele
- 13/a-m. sz. diagram: Diagramok az oktatási infrastruktúra-fejlesztési program kérdőíves felmérésének eredményeiből
- 14/a-j. sz. diagram: Diagramok a kollégium beruházási program kérdőíves felmérésének eredményeiből

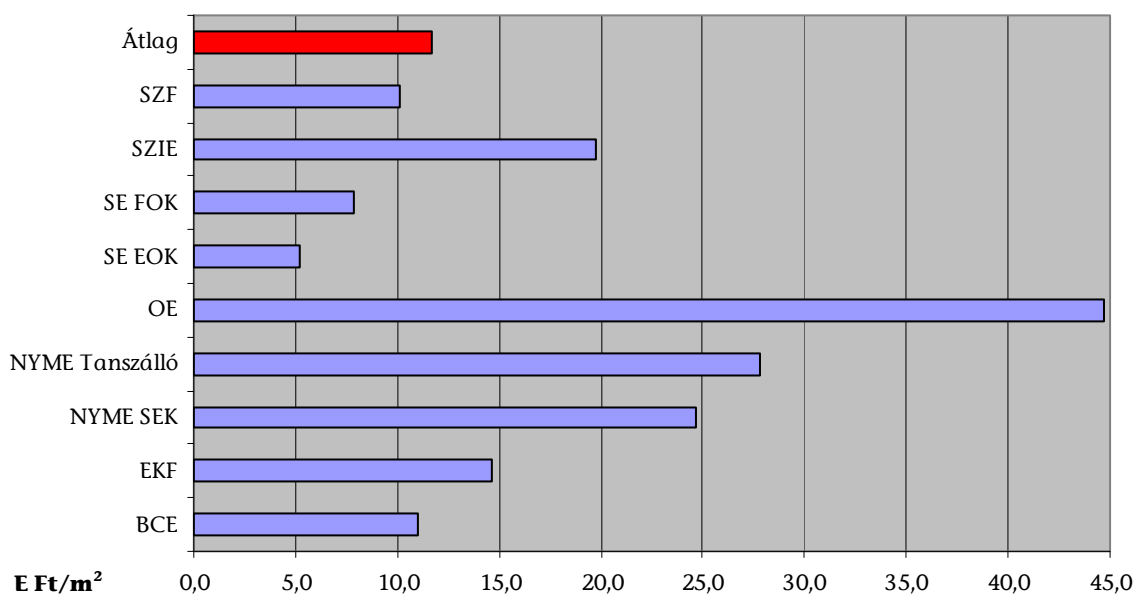
A helyszínen ellenőrzött projektek PPP-PSC jelenértékei a végleges ajánlatok és a szerződéses adatok alapján*

* 2005. évi jelenérték BCE, ELTE, NYME Campus, NYME SEK, SE EOK, SE FOK
2006. évi jelenérték NYF, PTE
2007. évi jelenérték SZF

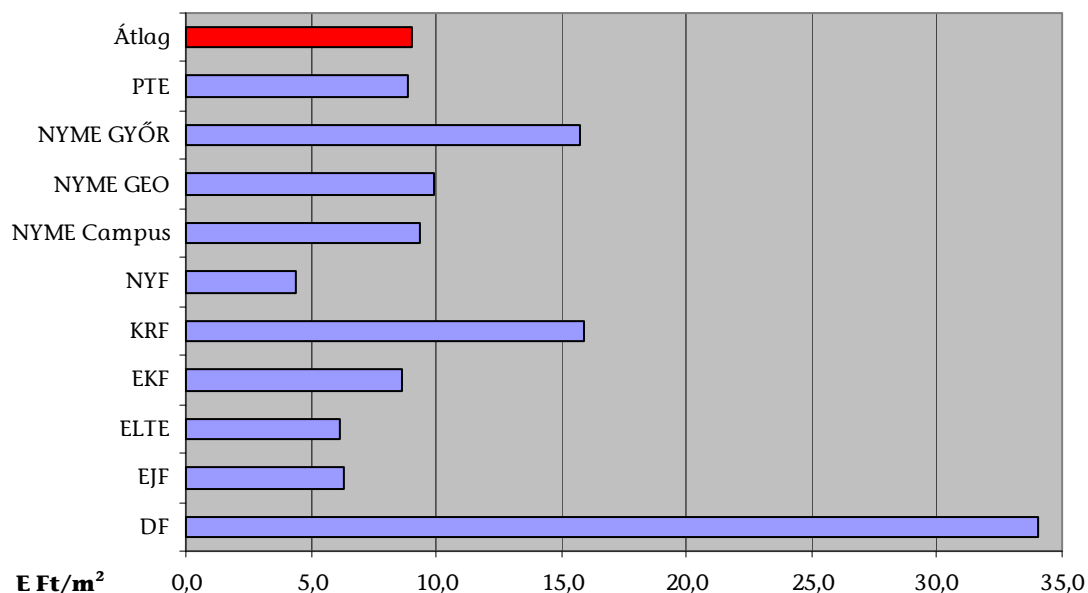
Forrás: 4. sz. táblázat

Új építésű PPP projektek fajlagos - 1 bruttó m²-re eső - üzemeltetési díja 2010-ben*

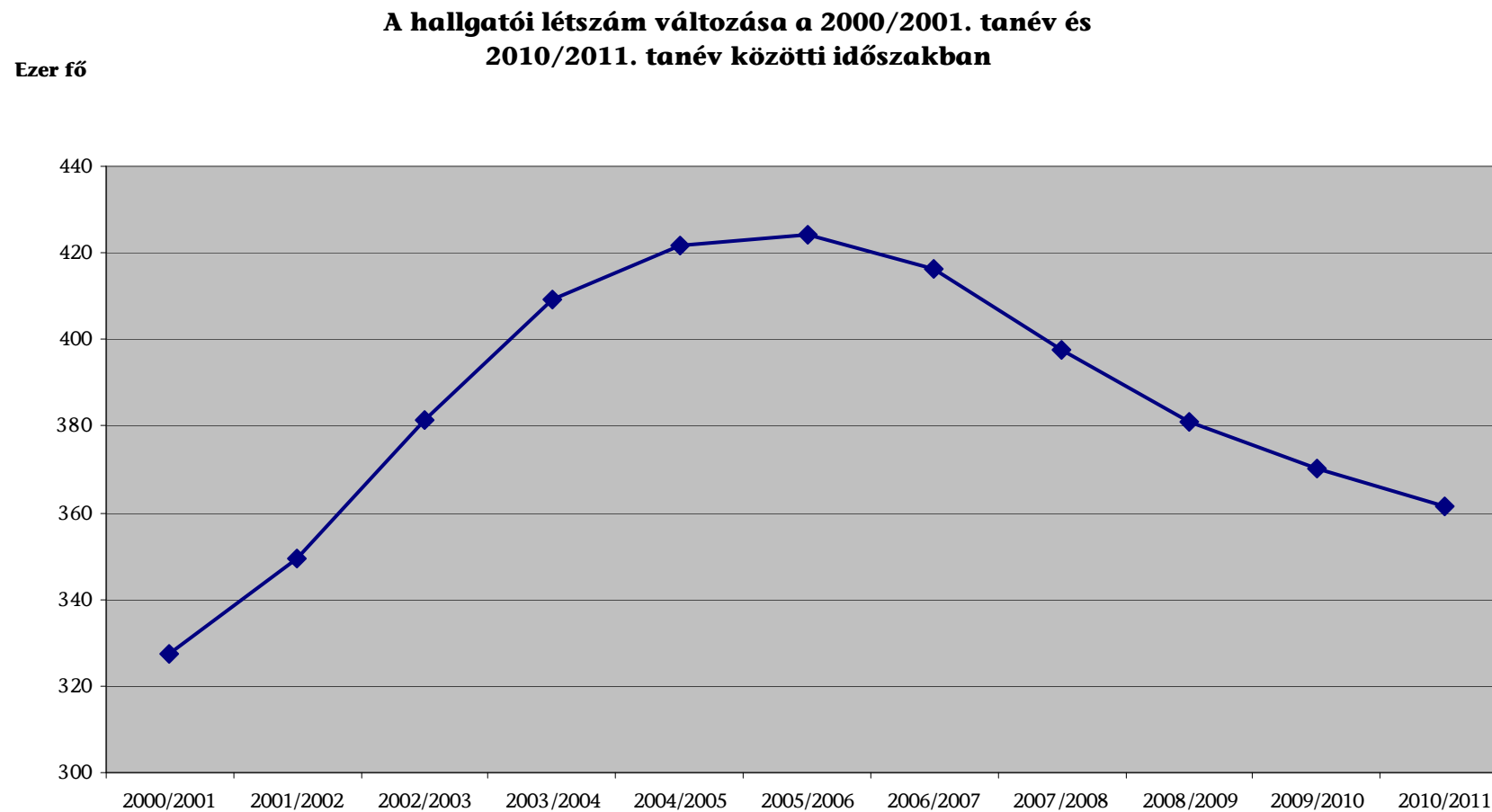

* A BME Q épülete nélkül, amelyet 2010. szeptember 1-jével adták át

Rekonstrukciós PPP projektek fajlagos - 1 bruttó m²- re eső - üzemeltetési díja 2010-ben

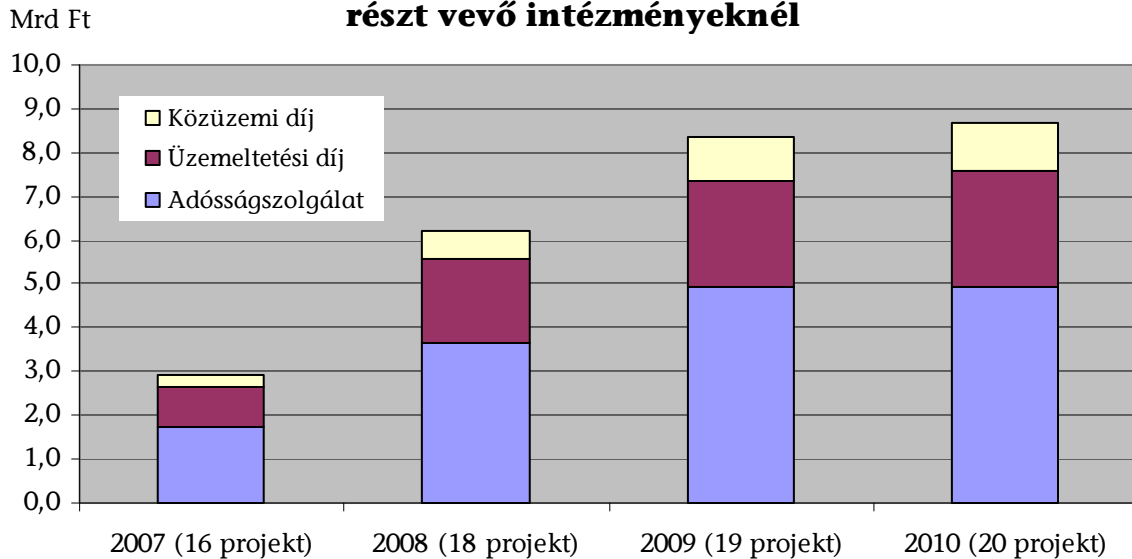

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

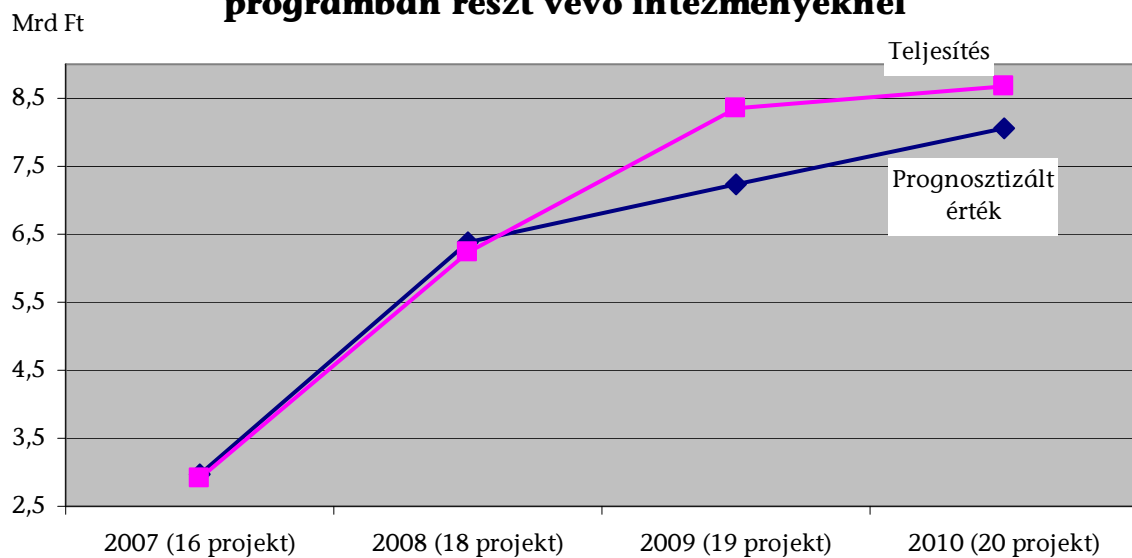
Forrás: Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Oktatás-statisztikai évkönyv 2009/2010.; Gyorsjelentés a 2010/2011. tanév felsőoktatási előzetes statisztikai adataiból

A bérleti-szolgáltatási díj alakulása és összetétele az oktatási infrastruktúra-fejlesztési programban részt vevő intézményeknél

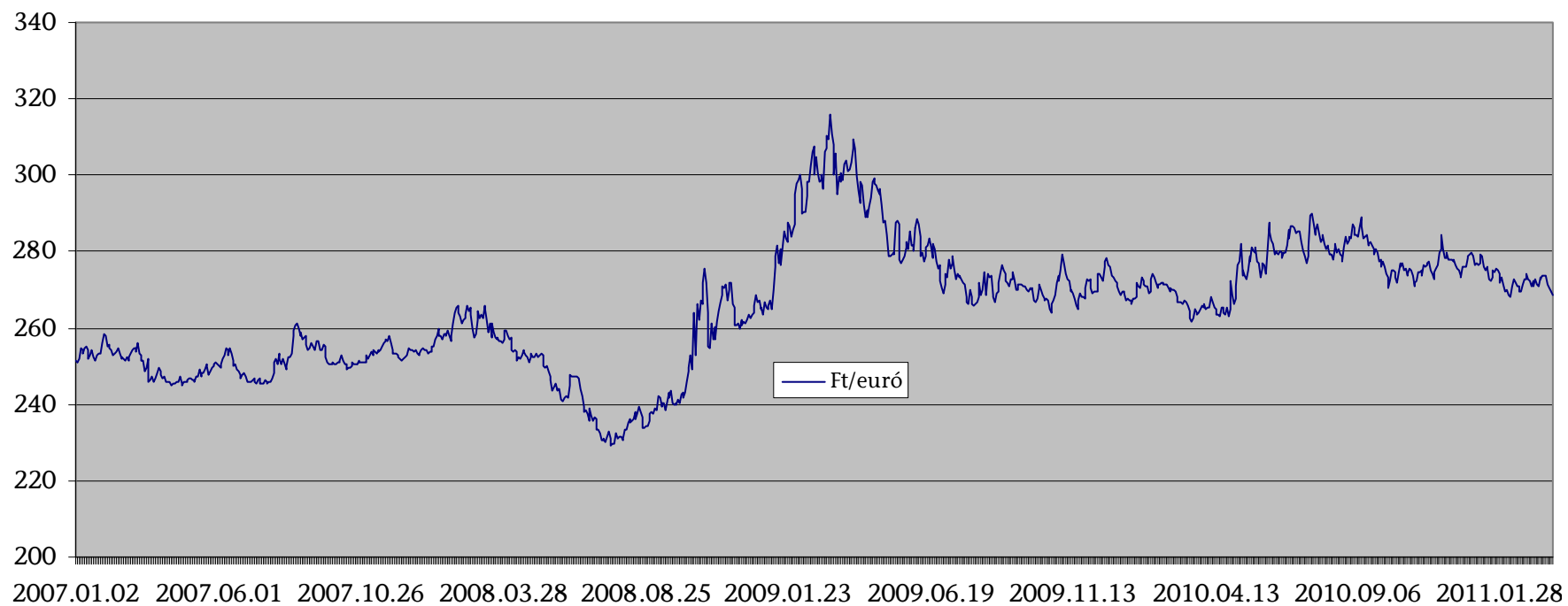

Forrás: 7. sz. tanúsítvány

A bérleti-szolgáltatási díj tervezett és tényleges alakulása az oktatás infrastruktúra-fejlesztési programban részt vevő intézményeknél

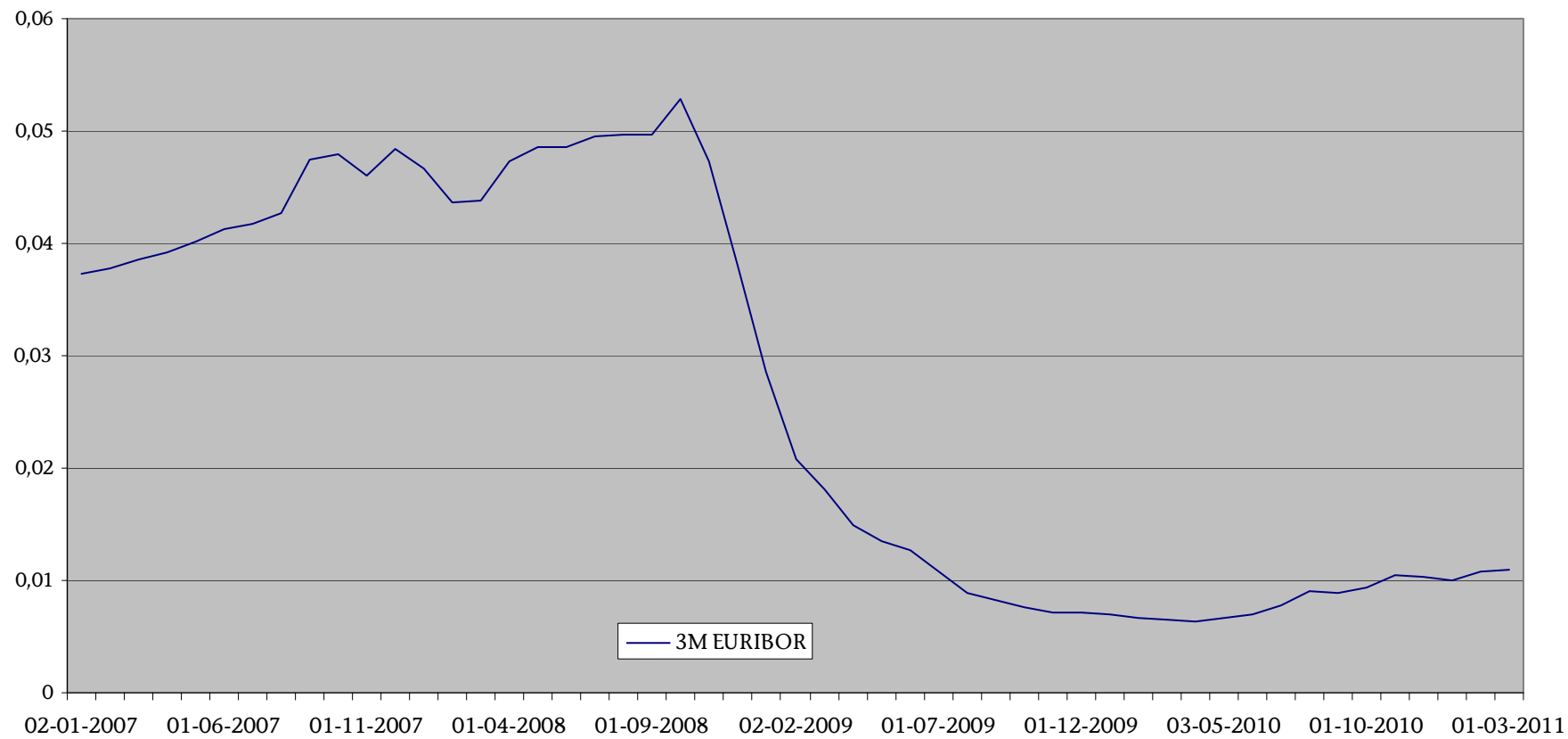

Forrás: 7. sz. diagram

Forint/euró árfolyam alakulása 2007-2011 között*

* 2011.03-24-ig

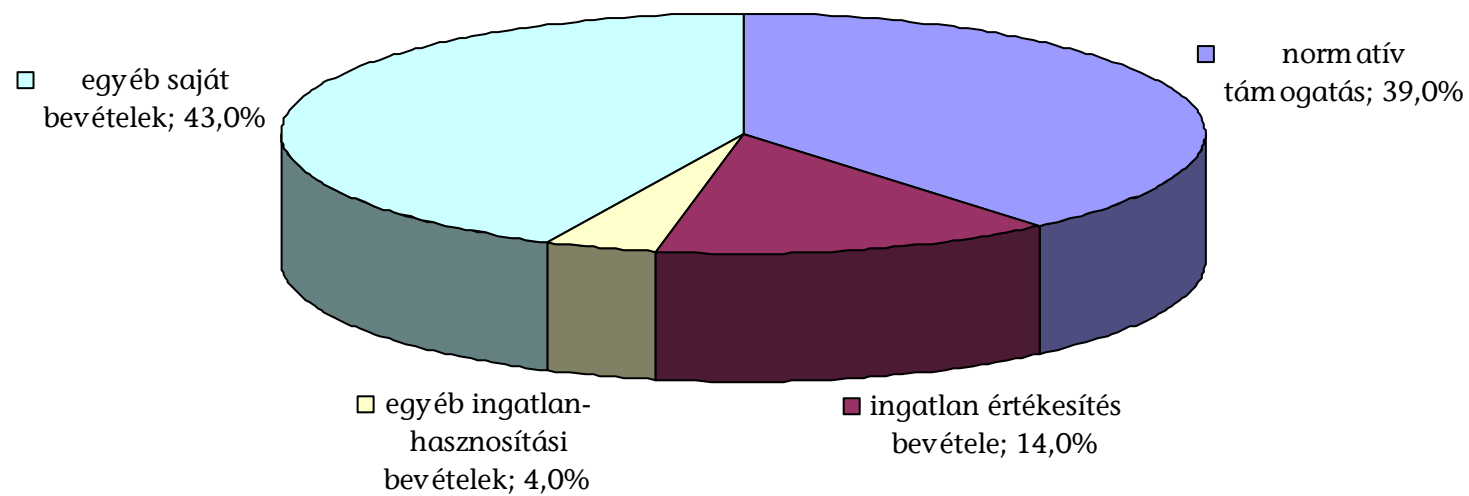
Forrás: www.mnb.hu

Három hónapos euribor kamatláb értéke 2007-2011 között*

* 2011.03.01-ig

Forrás: www.euribor-rates.eu

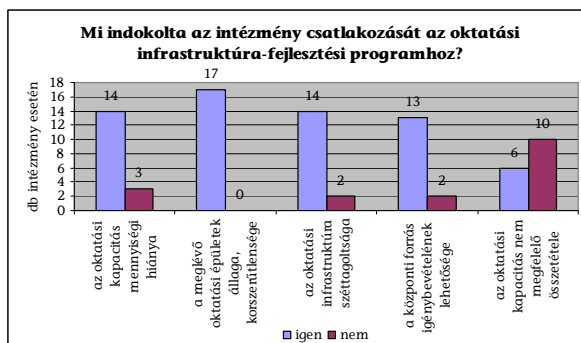
A 2006-2010 közötti teljesített bérleti-szolgáltatási díj intézményi forrásainak összetétele

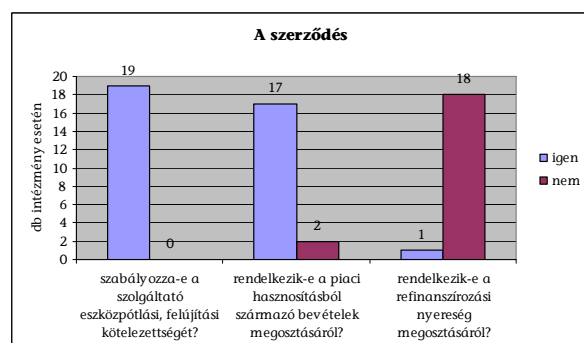
Forrás: 7. sz. tanúsítvány

DIAGRAMOK AZ OKTATÁSI INFRASTRUKTÚRA- FEJLESZTÉSI PROGRAM KÉRDŐÍVES FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYEIBŐL

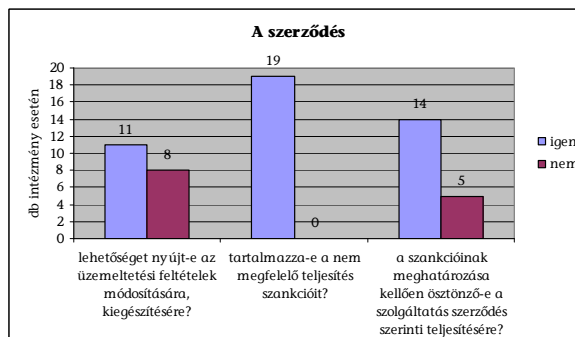
13/a. sz. diagram

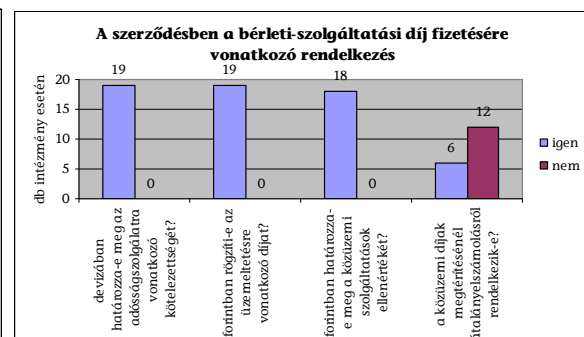
13/b. sz. diagram

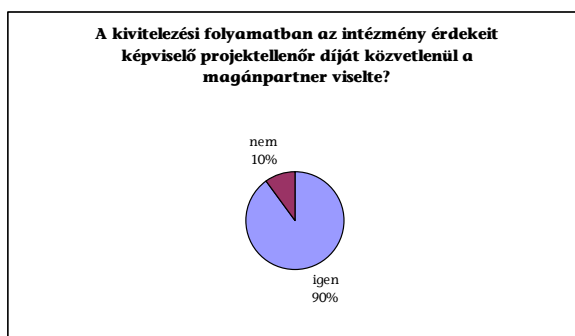
13/c. sz. diagram

13/d. sz. diagram

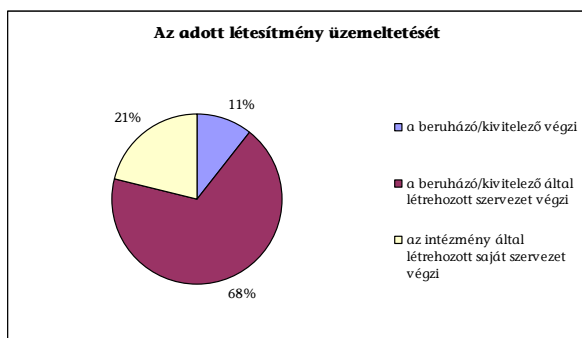
13/e. sz. diagram

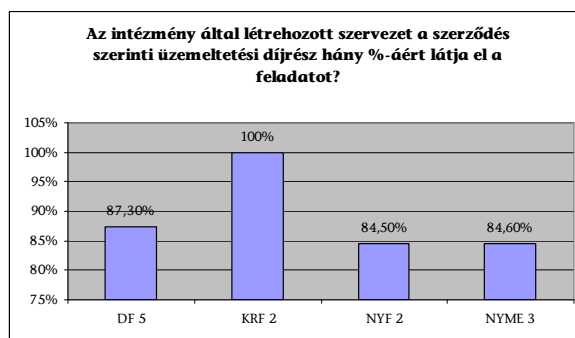
13/f. sz. diagram

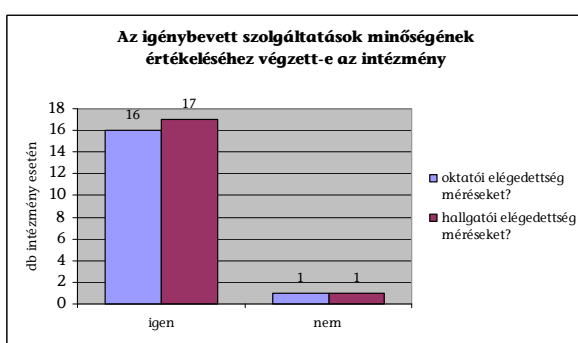
13/g. sz. diagram

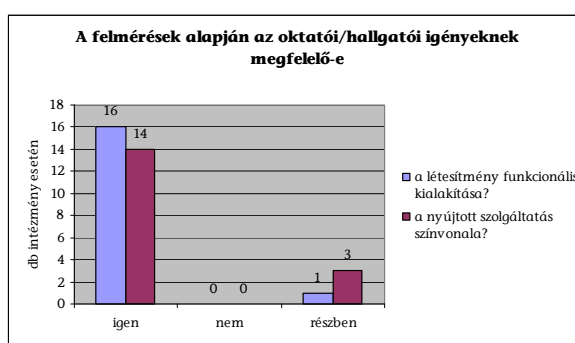
13/h. sz. diagram

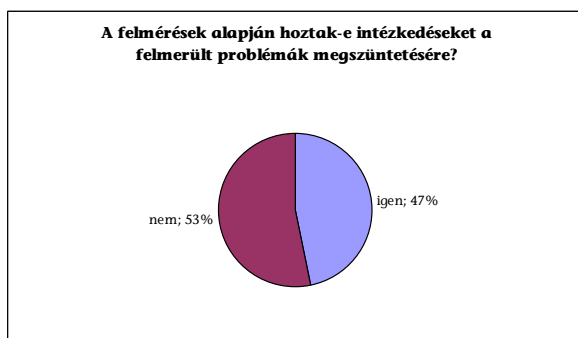
13/i. sz. diagram

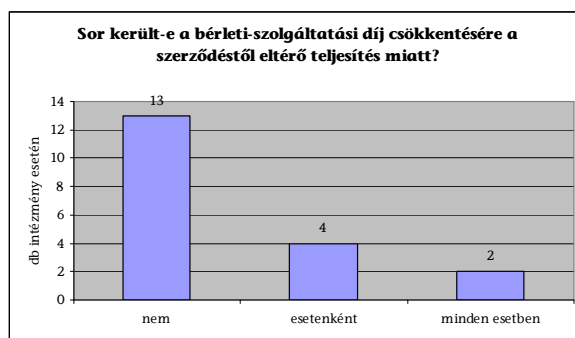
13/j. sz. diagram

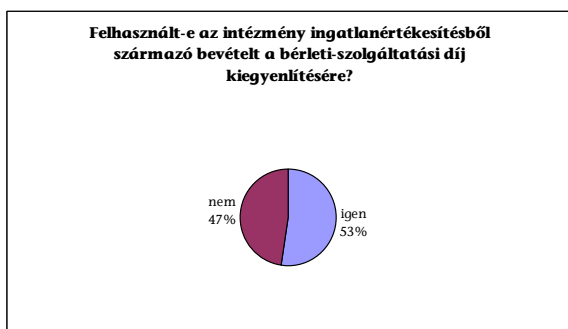
13/k. sz. diagram

13/l. sz. diagram

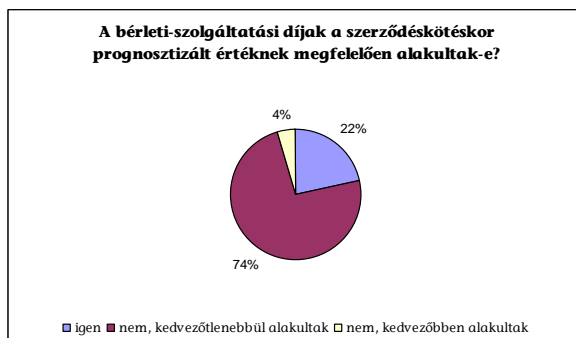

13/m. sz. diagram

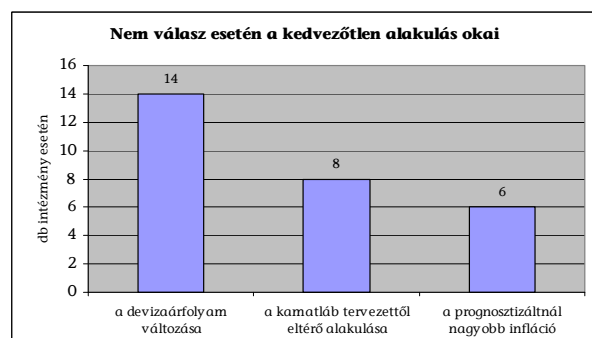

DIAGRAMOK A KOLLÉGIUM BERUHÁZÁSI PROGRAM KÉRDŐÍVES FELMÉRÉSÉNEK EREDMÉNYEIBŐL

14/a. sz. diagram

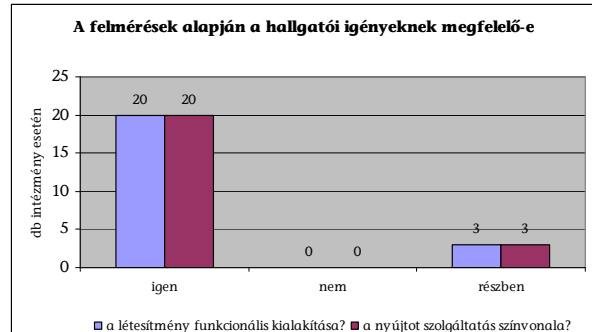
14/b. sz. diagram

14/c. sz. diagram

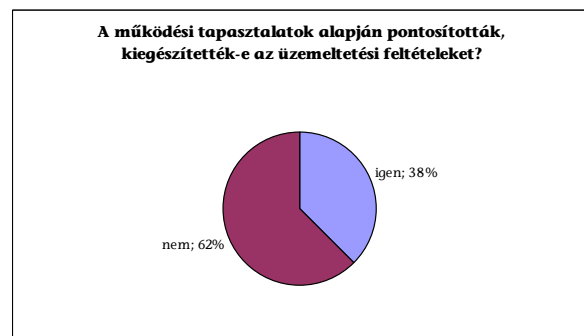
14/d. sz. diagram

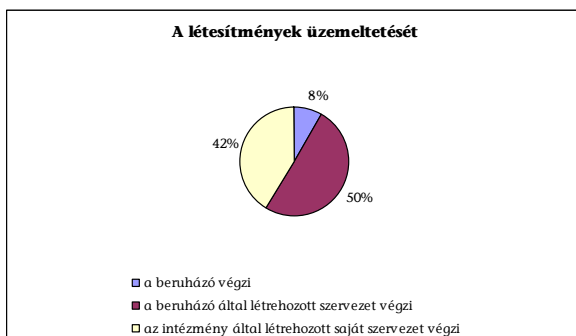
14/e. sz. diagram

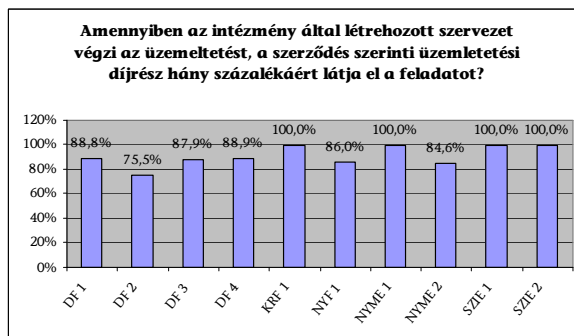
14/f. sz. diagram

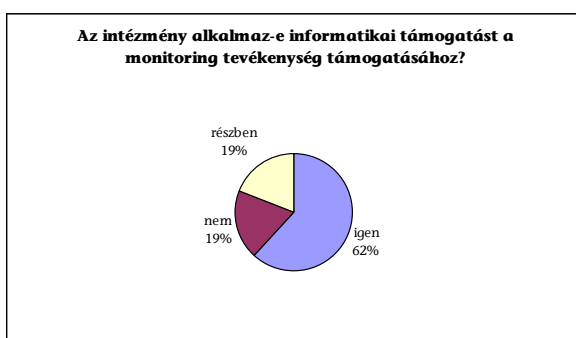
14/g. sz. diagram

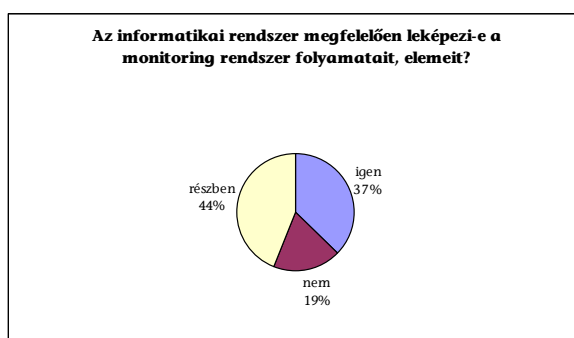
14/h. sz. diagram

14/i. sz. diagram

14/j. sz. diagram

Budapest, 2011. december